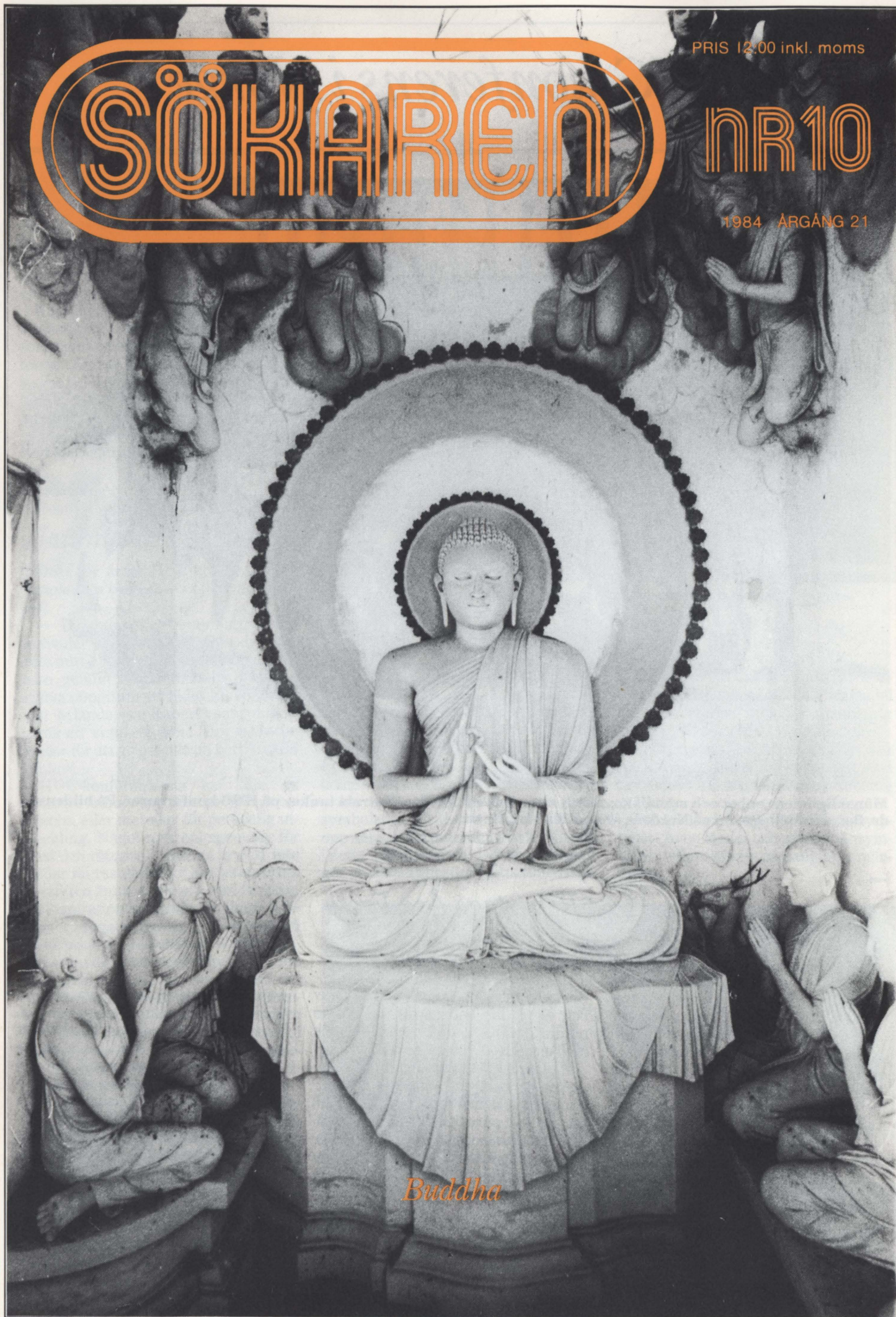

PRIS 12,00 inkl. moms

SÖKAREN

NR10

1984 ÅRGÅNG 21

Buddha

HUC-konferens i Norge

Mänsklighetens enhet och människoandens naturliga skönhet är centrala tankar på HUC-konferenser. På bilden ses de flesta av deltagarna på Nordens första HUC-konferens.

Reportage Åsa Freij

Elva år i rad har det arrangerats Human Unity-konferenser i olika delar av världen för att främja idén om mänsklighetens enhet. I år har konferenser hållits i sex länder samtidigt. Förutom huvudarrangemanget i Boston, USA, med omkring 600 deltagare, har det varit mindre konferenser i Norge, England, Kanada, Australien, Sydafrika och på Hawaii.

Sökaren, som i fjol var med på HUC-konferensen i Coventry, England, valde i år att delta i den nordiska konferensen på Skjebergs folkhögskola vid Sarpsborg i södra Norge.

Ett femtiotal personer hade hittat dit mitt i semestermånaden juli.

Det var två kvinnor, Kaja Finne och

Shannon Larsen, som på eget initiativ och egen risk anordnade den första nordiska HUC-konferensen. (Den gick med cirka 10.000 n.kronors förlust.)

HUC-konferenserna är till för människor som inser att mänskligheten utgör en enda familj och som vill bidra till att positivt påverka tillståndet i världen. Konferenserna ska vara mötesplatser, där människor stöder och inspirerar varandra och känner gemenskap med andra som har samma värderingar.

Människoandens storhet och naturliga skönhet är centrala tankar hos dem som står bakom HUC-konferenserna.

— Människan är gudomlig, sa Rupert Maskell, en av talarna. Men vi har

svårt att uppfatta oss själva så. Det finns så mycket skuldkänslor hos oss. Om vi gick ut och uppmanade folk att betrakta sig som gudomliga, så skulle det stöta på stora svårigheter. Men vi behöver inte skämmas för att säga orden "jag är gudomlig" (som inte hännyftar på någon förlegad religion).

— Vi är alla här i samma anda, sa Rupert Maskell också. Det är en anda som, när den finns i världen, kan ge läkedom och välsignelse åt våra medmänniskor.

Rupert är långpendlare mellan Sydafrika och England, knuten till den andliga rörelsen Emissaries of Divine Light och kursstället Mickleton House i England, men också verksam som ta-

lare i andliga ämnen i Sydafrika, och något av en veteran på konferenser för en enad mänsklighet.

Han öppnade konferensen genom att tända ett av de fem ljus i olika färger som symboliserade de fem kontinenterna. Andra föredragshållare tände sedan de övriga ljusen. Och därefter tände de andra deltagarna var sitt mindre ljus som välsignelse över något land som de spontant fick i tankarna till dess hela estraden var ett pärlband av ljus.

Nationernas helande

Temat för årets HUC-konferens var *nationernas helande — en personlig uppgift*.

— Helandet sker genom att vi som individer förändrar oss. Och det värmer mitt hjärta att se dessa människor som genom att komma hit gett sig själva uppgiften att bidra till nationernas helande, sa Rupert, som underströk att vi måste tjäna våra medmänniskor för att ge oss alla en bättre värld att leva i.

HUC-konferenserna har inte till syfte att främja speciella projekt, trosystem eller metoder för personlig utveckling. Något nytt engagemang för fred och rättvisa i världen brukar inte heller bli resultatet av konferenserna. Avsikten är att stöda och sprida idéer, ge inspiration och kraft och skapa kontakter. Inga konkreta arbetsprogram eller projekt presenteras — vilket gillas av en del, men ogillas av andra, exempelvis av Eirik Myrhaug, som underströk att det inte räcker med formlös välvilja och egen inre utveckling om inte detta får några praktiska uttryck i exempelvis arbete för en sundare ekonomi, en rättvisare fördelning av jordens resurser m m.

Nog kan man tycka att man på konferenser som dessa skulle kunna ta tillvara alla resurser som de närvarande utgör med sina kunskaper, kontaktnät och engagemang inom olika projekt för att "göra kärleken synlig" som man säger i alternativsamhället Findhorn, när man menar arbete.

Dock: att arrangera konferenser för att sprida goda idéer kan också ses som praktiska insatser; det är att göra något för mänsklighetens utveckling.

Rupert Maskell, liggande i mitten, och några andra konferensdeltagare.

Pengar är symboler

Eirik Myrhaug, norsk same som lämnat en ingenjörsbana för att sprida idéer om en ny "ekologisk" national-ekonomi, framhöll att pengar är symboler — för reella värden. Men, sa han, vi har ställt allt på huvudet och gjort symbolerna till det verkliga och låst upp nästan alla områden av vår tillvaro i detta falska system. Det är detta som gör att sådana absurda situationer kan

uppstå som att överproduktion upplevs som kris och överskottslivsmedel förstörs, medan miljoner människor svälter på andra håll i världen.

Eirik menar att det också är den falska ekonomiska bild vi låst fast oss i som leder till kärnvapenupprustning och krig.

Det är alltså farligt att bli fast i symboler. Även länder och gränser är symboler, vilka skapats på papper av människor . . .

Berit Edsberg och Eirik Myrhaug.

Kaja Tiime

Shannon Larsen

Vetenskap och mystik

Tom Marthinsen, norsk civilingenjör och massmediaman med stort intresse för den moderna fysikens överensstämmelse med mystiken, talade om "vetenskap och medvetande". Han ville visa att mystiken egentligen inte alls är mystisk, utan kan förklaras med hänvisning till vetenskapen.

— Men det har tagit vetenskapsmännen några tusen år att komma ikapp mystikerna! sa han.

Tom redogjorde på ett begripligt sätt för utvecklingen av vår världsbild från Darwin och Newton till Einstein och kvantfysiken. Han förklarade hur kvantfysiken vänt upp och ned på allt man tidigare trott om världen som uppbyggd av något slags materiella byggestenar för att i stället visa att bortom materien finns ett "tomrum" ur vilket "vad som helst" kan skapas.

Det är detta tomrum som de gamla religiösa mästarna talat om i ordalag som att "återvända till källan — eller alltings ursprung" och där se hur tillvaron egentligen är, innan den tagit sig alla de olika former som vi är med och skapar med våra tankar. Om vi alltså kan eliminera tankarna eller tränga bortom dem eller följa dem till deras källa, då når vi varandets ursprungsnivå. Detta kan vi alla göra med träning och tålmod.

Marthinsen ville inte skriva under på den ganska vanliga uppfattningen att bara vi kommer ned på denna ursprungsnivå, så är allting bra — "där existerar bara kärlek" — men han menade att människan är så skapande att hon själv kan påverka vad som blir till på denna nivå, vilken innehåller alla möjligheter, goda såväl som onda. Därför är det viktigt vad hon tar med sig ned i meditationen. Men han menade också att sannolikheten för att vi väljer det goda ökar, när vi mediterar, därför att vi då ser klarare, ser vad som är i harmoni med tillvaron och vad som inte är det.

Marthinsen framhöll även att det finns en fara i att tro på teknikerna för andlig utveckling som sådana. Det är kvaliteten i vår strävan efter andlig växt som är viktig, inte vilken teknik som används. Att sträva efter att bli kärleksfull och att leva etiskt är alltså viktigare än att uppnå "skicklighet" i meditation, utveckla psykiska förmågor o s v.

Samtal på trappan. Tom Marthinsen till vänster.

Ett högre medvetande

— Vi är alla helare. Men de flesta har inte upptäckt sin förmåga.

Det sa Lin Martin, amerikansk helare, *psychic* och andlig lärare, på sitt seminarium — Lin som själv inte ser mystisk eller särskilt andlig ut, utan som vilken kille som helst som man kan möta vid bensinmacken eller i snabbköpet. Han berättade att han själv också länge hade svårt att tro på sin egen förmåga. Han trodde att man måste vara speciell för att ha helande och klärvoajant förmåga och att han inte var "stor" nog för att ha detta.

Lin har bland annat den paranormala förmågan att "se" hur andra människor har det, deras problem och möjligheter, sinnestillstånd och utvecklingsnivå. Han berättade att han i början motvilligt accepterade att andra bad honom om ledning och att det han kunde säga om dem stämde. Först var det bara fråga om klärvoajans, men för 14 år sedan började han även gå i trans.

Vad trans är kunde han inte helt förklara, sa han, men berättade ändå, innan han gick i trans, om hur han uppfattade det.

— Det är inte hypnos, men det har med ett högre medvetande att göra. Det kan vara ens eget högre jag som

kommer fram i transen, eller en andlig lärare som använder ens egen organism som sin kanal — eller det kan vara ett universellt medvetande eller "Gud" som uttrycker sig på det sättet.

Lin har funnit att transen är ett fint verktyg vid hans seminarier och att innehåll i hans föreläsningar och i hans transtal är likartat — bara klarare, mer precist och inspirerat i trans.

— Det är som ett samarbete med en andlig lärare.

Det tar honom tre—fyra minuter att komma i transtillstånd.

— Jag mediterar djupt, en kort stund, säger han. Det känns som om jag är på en trampolin och vet att det är vatten där nere, fastän jag inte ser det. Jag måste ha tillit. Och så tar jag

THE HEALING OF THE NATIONS

SCANDINAVIAN HUMAN UNITY CONFERENCE

Parallel with the 11th International Human Unity Conference
Boston Massachusetts - July 19-22, 1984

SKJEBERG FOLKEHØGSKOLE, 1745 SKJEBERG

JULY 20-22, 1984

språnget, och transen inträffar!

— I trans är mitt normala medvetande avkopplat. Ändå är jag på en nivå medveten om allt som händer omkring mig, trots att mina ögon är slutna.

Och så sa Lin "hej, vi ses om en stund", skrattade och tog språnget!

Efter ett par minuters tystnad började han tala, nu med en något annorlunda röst, litet mer spänd, och vaggade med kroppen, som om han fick ta i, ungefär som när man blåser i ett blåsinstrument.

Han talade om vart vi alla är på väg. De flesta av oss är på en nivå där vi kan börja uppfatta skönhet. Men inom oss finns mer. Där finns det unika, det gränslösa, som det yttre jaget inte är medvetet om.

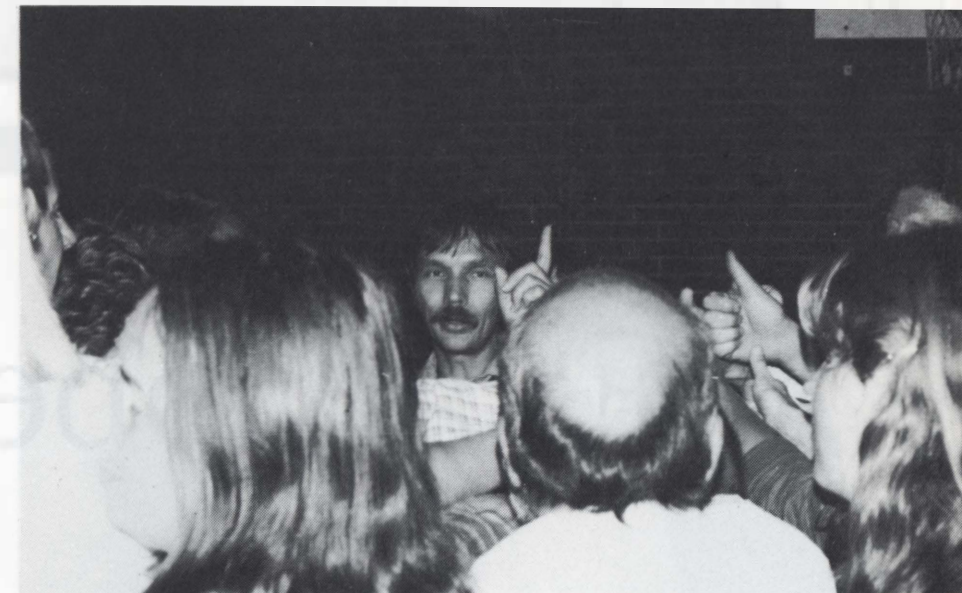
— Vårt stora mål är att förena oss med helheten samt ge och ta emot kärlek, se egot transformeras till något gudomligt! Människan är redo att gå vidare till ett högre medvetande, se andra delar av sig själv än de välbekanta.

Under transen kunde deltagarna i seminariet också ställa frågor till Lin. Någon frågade vad hon skulle göra med sitt sjuka barn, en annan varför han aldrig kunde göra något helt, utan alltid upplevde det som att han motarbetade sig själv.

Lin svarade, och de som fick svaren nickade för det mesta bekräftande.

Efter någon halvtimme kom Lin "tillbaka" och han sa att han nu, liksom efter andra transer, kände sig upplyft och förnyad.

Några av deltagarna i seminariet såg undrande ut, förbryllade, några verkade litet skeptiska, andra nollställda som om det inte lönade sig att spekulera över detta. Men flera såg glada och övertygade ut som om detta att tala med ett högre medvetande inte var något konstigt alls.

Lin Martin leder lekar.

Konferenserna i telefonkontakt

På lördagseftermiddagen, konferensens andra dag, hade fem av de åtta samtidiga HUC-konferenserna telefonkontakt med varandra, varvid rösterna gick ut genom högtalare och kunde höras av alla närvarande.

Det var "hallos" och välgångsönsk-

ningar från Kapstaden och Johannesburg i söder till Skjeberg i norr och där emellan Boston och London.

— Så ska modern teknik användas! sa någon.

Nästa år hoppas man kunna arrangera ännu fler HUC-konferenser. Kanske blir det en i Sverige också. Den som är intresserad av att medverka i arrangemang i Sverige kan höra av sig till Sökaren!

Pausprat i gräset. Fr v Puch Raj Sharma, Ruth Brunner, Åsa Freijoch Kersti Bjuv.

Eva Moberg är journalist och författare, verksam bl a som "tyckare" på DN:s ledarsida, där hon gärna ger uttryck för inoppurtuna åsikter. Hon är mot kärnkraft och kärnvapen, mot militarismen och mot förtrycket av djuren. Hon är positivt intresserad av astrologi och New Age-rörelser.

Eva Moberg

Kvinnor är också människor!

Först lät Eva Moberg tala om sig som "ung och arg" kvinnoaktivist. Hon stod på de publicistiska barriaderna och kämpade för kvinnans frigörelse. Med utmanande radikalism och god språklig förmåga blev hon uppmärksam i media, och retade många. Hon påpekade att kvinnor faktiskt också är människor och därför självklart skall ha samma rättigheter i samhället som män — och samma skyldigheter.

Att makar skall dela på familjens försörjning var en av punkterna på hennes program — ty kvinnorna är ju intellektuellt jämställda med männen. Att pappan och mamman skall ta lika ansvar för barnavården och det övriga hemarbetet var en annan punkt. En tredje var att arbetsdagen bör kortas ned för småbarnsföräldrar och att den bortfallna arbetsinkomsten skall kompenseras med ett vårdbidrag.

Systemet med hemmafruar såg hon som ett hinder för kvinnans ekonomiska oberoende.

Eva ansåg — och anser fortfarande — att de traditionella mans- och kvinnorollerna har stor skuld till att världen idag ser ut som den gör: Om männen stod närmare barnen, skulle de bli mer känslomässigt utvecklade och mindre krigsbenägna. Om kvinnorna delade samhällsansvaret, skulle samhället bli mjukare och mindre hierarkiskt.

Numera tar Eva sällan upp kvinnoproblem.

Mot kärnkraft och kärnvapen

Eva Moberg har kämpat mot kärnkraften ända sedan 1973, främst i Vi och DN. Kärnkraftsfrågan har varit mycket viktig för henne.

Hon säger bl a att det är oetiskt av oss att låta kommande generationer vakta våra avfallstunnor.

Om kärnvapnen menar hon att de inte är något försvar. De är sinnessjukdom!

Krig-fred-frågan

Eva är pacifist, men inte radikal sådan.

— Jag anser inte att man skall vända andra kinden till och lägga sig att dö, om man blir angripen, säger hon. Människan har en självbevarelsedrift, det måste man förstå. Slåss för sitt liv måste man få göra, om man kommer i ett sådant läge. Något helt annat är det, när vi ställs inför dessa oerhörda militärapparater, som finns redo att användas med en helt förödande verkan. I det sammanhanget är vi bara små kuggar, eller brickor. Det moderna kriget har inget med försvar att göra. Även utan kärnvapen drabbar det barn och civila hårdare än militären.

— Hur ser du på motsättningarna mellan de två stormaktsblocken?

— De skulle inte behöva vara fiender. Båda är rika med allt nödvändigt inom de egna gränserna. Båda är utpräglade materialistiska kulturer med en stark tro på teknik och forskning.

Men de måste ha varandra som fiender för att motivera existensen av sina stora militärapparater och för att hålla befolkningen glad och stolt över att den tillhör den rätta delen av världen!

— Det finns ju stora skillnader i politiskt och ekonomiskt system!

— Visst är skillnaderna stora, men jag tycker ändå att de är överbetonade, jämförda med likheterna!

— I väst är opinionsbildningen fri. Det är den inte i öst.

— Men trots det är resultatet likartat. I både USA och Sovjet är den stora massan väldigt okunnig om det andra landet. Fastän opinionsbildningen i USA är fri, förekommer där nästan aldrig någon verklig information i de stora media om hur det är i Sovjet, utan det är mest karikatyrer och nidsbilder. Den amerikanska allmänhetens okunnighet om Sovjet tycker jag utgör en av de största farorna för freden. Mycket tyder på att genomsnittssryssen vet mer om USA än genomsnittssamerikanen vet om Sovjet. En undersökning har också visat att de unga i Amerika ser ett kärnvapenkrig mellan blocken som berättigat i mycket högre grad än ungdomarna i Ryssland gör.

— Men i USA kan gräsrotter arbeta självständigt för freden. Det är omöjligt i Sovjet.

— Ja, men i Sovjet finns ändå den legala fredsrörelsen, som tydligen är mer seriös och uppriktig än man tror i väst. Den är inte helt och hållet styrd uppifrån.

Eva menar att det finns väldigt mycket missförstånd och förenklingar i väst, när det gäller synen på de båda

Publicist med hjärta och hjärna

stormakterna. Sovjet är inte så uselt och USA inte så utmärkt som vi gärna tror.

— Hos supermakterna är det i väldigt hög grad fråga om ömsesidiga projektioner. Man projicerar sin egen ondska på motståndaren, och vägrar att se sin egen roll som den verkliga är.

Men det kanske största problemet, säger Eva, är det militärindustriella komplexet i både öst och väst. Det eftersträvar expansion och försöker hela tiden underhålla motsättningar för att rättfärdiga sin existens.

— Så det är militärerna som bestämmer egentligen?

— Ja, politikerna är ganska hjälplösa, när militärerna förklarar att nu har motståndaren ett nytt effektivt vapen och därför måste vi utveckla ett motvapen, för annars är vi varnlösa.

För att få det militärindustriella komplexet att minska gäller det att verka för en omfördelning, poängterar Eva, så att en stor del av militärens resurser överförs till andra samhällssektorer.

Samhället är grundat på förtryck av djur

Eva har flera gånger tagit till orda mot djurförsök och djurfabriker.

Den 26 mars 1978 inleder hon sin kolumn i DN med dessa ord:

"Motståndarna till plågsamma djurförsök får ofta höra påståendet att djuren 'inte lider som vi', eftersom de inte känner till något annat. Det troliga är snarare att deras lidande är svårare än vårt, eftersom de saknar vår förmåga att lägga in abstrakta mål med lidandet, eller förstå dess orsaker, eller förutse och beräkna dess upphörande. Många betraktar, i välkänd reaktionär stil, djurskyddssträvandena som sentimentalt fruntimmersaktiga, precis som man förr betraktade dem som protesterade mot minderåriga i gruvarbete eller mot negerslaveriet. Även slavar påstods 'inte lida som vi', och i våra dagar hävdas detsamma om t ex de svarta i Sydafrika."

I en annan kolumn, 15 mars, 1981, skriver hon:

"När Ivar Lo-Johansson nyligen fyllde 80 år så nämndes här och var hans engagemang mot djurförtrycket. Mest som en sympatisk detalj, en egenhet som kan tillåtas hos en diktare. Eftersom vår typ av samhälle i så hög grad bygger på djurens lidande så

Eva Moberg är författaren Vilhelm Mobergs fjärde och yngsta dotter, född 14 februari 1932. Hon är uppväxt i Sverige och Amerika, tog studenten vid Nya Elementar i Stockholm (med sex A i betyget). Hon läste litteraturhistoria, filosofi och religionshistoria för fil.kand.-examen vid Stockholms högskola. 1963 blev hon fil.lic. på en avhandling "Kärlek och kön" om den franska författarinnan Colette.

Hon har varit chefredaktör för kvinnotidskriften Hertha, reporter på Vecko-Journalen, kulturredaktör och samhällskritisk kolumnist i kooperativens tidning Vi, anställd som pjäsförfat-

tare på TV, och hon är, från september 1976, oberoende kolumnist på Dagens Nyheters ledarsida.

Eva Moberg sammanbor med författaren Gottfried Grafström och har en tonårig dotter från ett äktenskap med TV-producenten Hans Hederberg.

Bland hennes böcker kan nämnas Kvinnans villkorliga frigivning (1961), Kvinnor och människor (1962), Såvitt jag förstår... (1966), Trollcirkel (1974), Pengar eller livet?: exemplet kärnkraften (1979) och Vad tar vi oss för? (1983). Hon har även skrivit TV-revyer och dramatik.

måste man ständigt bagatellisera djurvännernas påminnelser om verkligheten."

Vår moral gentemot djuren är en maktmoral, konstaterar Eva. Allt är tillåtet för oss, helt enkelt för att djuren inte kan försvara sig. Vi människor utövar ett terrorvälde över djuren. Och dessa är inga okänsliga maskiner. Eva påpekar att vad som skiljer människan från andra däggdjur främst är utvecklingen av det abstrakta tänkandet. Den del av hjärnan som har att göra med känslor, förmåelser, instinkten att undfly det skadliga och smärtsamma, är mycket väl utvecklad hos de andra däggdjuren. Och det är den delen det gäller här. Djurens sinnen är dessutom inte mindre utan vanligtvis mer utvecklade än våra, t ex synen hos fåglar, hörseln och luktsinnet hos flertalet däggdjur. Behovet av rörelse, upplevelse, utveckling av medfödda anlag kan heller inte vara mindre, utan är säkerligen större, hos varelser som saknar våra möjligheter till kompensering genom moraliska och religiösa idéer eller fantasiliv.

Eva står för principen lev och låt leva, och hon uppmanar djurvänner att ansluta sig till Nordiska Samfundet mot plågsamma djurförsök.

Hur ställer hon sig till det vegetariska levnadssättet?

Eva har tidigare varit vegetarian i ungefär ett år, men är det inte nu längre — fast hon äter nästan aldrig kött från djurfabrikerna. Hon är övertygad om att folk äter onödigt mycket kött och att människan från början har varit vegetarian — vilket, säger hon, exempelvis tändarna och matsmältningssystemet kan anses tyda på.

Men Eva tyckte det var svårt att bli helvegetarian: Man måste vänja sig vid ett nytt slags matlagning, och det tar litet tid.

Det ligger något i astrologin

För några år sedan skrev Eva helt negativt om astrologi och horoskop.

— Jag betraktade det länge som hundraprocentigt säkert att astrologi var bluff, säger hon. Men numera tror jag att det ligger något i det.

— Vad har fått dig att ändra mening?

— Helt enkelt iakttagelser av verkligheten. Jag har jämfört en del karaktärshoroskop, utförda av seriösa astrologer, med karaktären hos mig själv, anhöriga och vänner och funnit att det är litet för mycket som stämmer för att

Eva Moberg är en av få ledande kulturskribenter i Sverige som tagit till orda mot plågsamma djurförsök. Teckningen är hämtad ur hennes bok "Vad tar vi oss för?" (Recension sidan 46.)

det skall kunna bero på slumpen. Säkert är detta också orsaken till att astrologin har överlevt i så många tusen år. Däremot ställer jag mig fortfarande väldigt tvivlande till astrologiska förutsägelser om framtiden.

Eva anser sig ha god grund för sina uttalanden om astrologin, eller kosmobiologin, det förstår man, när man hör att hon tror att det kommer att finnas lärostolar i kosmobiologi vid universiteten år 2000.

Att som erkänd och välbekant publicist, placerad i uppmärksamhetens ljus på DN:s ledarsida, skriva positivt om astrologin är onekligen djärvt och visar att opportunist är Eva Moberg minst av allt. Hon följer tydligen sin egen genius utan hänsyn till vad som anses passande i "tongivande kretsar".

— Har DN:s ledning reagerat på vad du skrivit om astrologin?

— De kanske tycker det är lustigt att jag kan ta astrologin på allvar. Men de har inte försökt hindra mig från att skriva om den.

Parapsykologi

Mera positiv har Eva alltid varit till det paranormala, även om hon fortfarande tycker att det är befogat att driva med "para-porr" och spekulation i folks intresse för det övernaturliga — exempelvis när en veckotidning skriver om tomtar och spöken och häxor.

Hon har haft egna upplevelser av det paranormala, såsom otvetydig tankeöverföring, och dessutom av klärvoajans och förutvetande hos personer i sin närhet. Detta är obestridliga saker, säger hon. De inträffar när man minst anar det.

— Uri Geller då, den gamle skedböja-

ren?

— Hos honom är det väl en blandning av äkta och oäkta fenomen. Jag tror att han har vissa paranormala talanger, fast han velat slå mynt av dem och därvid drivits att fuska. Liksom många andra sådana människor har han börjat med bedrägeri för att inte misslyckas och göra folk besvikna. Det går ju inte att framkalla paranormala fenomen på befallning.

Men att Geller genom TV skulle kunna få gamla klockor att börja gå igen hemma hos folk, det tror inte Eva på. Så TV-satiren som hon skrev om detta anser hon fortfarande var berättigad.

Den parapsykologiska forskningen tycker hon är intressant, men menar att det är meningslöst att försöka upprepa fenomen i laboratoriet.

— Det där är ju sånt som inte går att upprepa, säger hon. Fenomenen kommer aldrig på befallning. Det är inte så det händer. De sitter i sina laboratorier och håller på med ändlösa serier under samma betingelser — men de kommer aldrig att kunna bevisa något på det sättet!

Men Eva tycker inte att paranormala företeelser är något underligt. Hon förstår inte att en del människor tycker att dessa fenomen strider mot förnuftet. För henne är de inte konsigare än att man exempelvis kan sända TV-bilder till en liten klocka på armen.

Försvarar New Age

Eva har i flera kolumner i DN försvarat Nya Tidsåldern. Hon menar att de rörelser som räknas dit är något rikt och vitalt. Men hon påpekar att det ju inte är fråga om en rörelse med sammanhållen ledning eller fastslagen ideologi. I DN 22 februari 1981 skriver hon:

"Det finns inget maktcentrum, ingen cheffideolog, bara ett rörligt och snabbt växande nätverk. De flesta räknar i varje fall hit stora delar av miljörörelsen, antikärnkraftsrörelsen, kvinnorörelsen, fredsrörelsen, djurskyddsrörelsen och urbefolkningarnas stödgrupper. Vidare den s k human potential-rörelsen, som arbetar med att ge oss tillgång till våra verkliga psykiska möjligheter, samt nyandligheten, delvis österländskt influerad, totalt odogmatisk och ofta ekumenisk till sin karaktär. Det är påfallande hur alla dessa rörelser strävar efter att falla på punkt efter punkt. Parallellt med detta, och delvis i växelverkan

"Vi vet inte varför universum finns till."

med det, pågår vad som kallas övergången till ett nytt vetenskapligt 'paradigm', böjningsmönster eller grundperspektiv."

Eva anser att den som talar om Nya Tidsåldern eller alternativkulturen som antiintellektuell eller flummig bara visar att han eller hon saknar närmare bekantskap med den eller också har en mycket snäv föreställning om vad intellekt och vetenskap är för något.

I sin DN-kolumn den 6 september 1981 skriver Eva bland annat:

"Jag sitter och ser på Rapport. Och plötsligt, mellan bombdåd, prisstegringar och Sifundersökningar får jag se en massa skrattande människor springa runt och skrika tut tut. Tydligt föreställer de bilar. Reportern förklarar att detta är det nya sättet 'att bli lycklig på amerikanska' enligt rörelsen New Age. Han intervjuar några av de medverkande, som var och en får säga cirka fyra ord om 'en ny världsbild' eller 'en ny människosyn'. Mellan varje sådant uttalande klipps på nytt de lekande människorna in: tut tut! Var och en måste dra slutsatsen att New Age-folket är spritt sprängande galet.

Säkert skulle jag själv också ha trott detta — särskilt efter påspädningen av komplett okunniga, raljerande kåserier om konferensen i kvällspressen — om jag inte själv hade varit med på konferensen i fråga. Och om det inte hade varit så att jag sen ett par år har försökt sätta mej in i vad New Age är. Konferensen pågick i tre dagar, sprängfyllda med aktiviteter, föredrag och diskussioner, varav en del av stort intresse och alla mer representativa än den lek som Rapport hade valt ut."

— Det har tydligen funnits ett intresse från kulturetablissemangets sida att försöka framställa New Age som något flummigt, irrationellt och löjligt, säger Eva. Kultursidorna i de största tidningarna har aldrig riktigt tagit upp de här tankarna, fast det finns en enorm litteratur, märkliga böcker, som förtjänar att det skrivs om dem.

— Ändå är det faktiskt möjligt tro att en riktig omvälvning i tänkesättet är på gång — eftersom detta nya kommer från gräsrotterna och inte från kultursidorna. Kultursidornas trender brukar vara ytliga och övergående. Det här har en bredare förankring — New Age-centra växer upp som svampar ur jorden — och det gör att det är mer livskraft i det än om det vore något som kultursidorna utvecklat.

Livsmedelsdjurens lidanden är inte mycket mindre än försöksdjurens. Ett liv helt utan rörelse, gensvar, upplevelse. Kalvar och kor kan knappt vända sej i sina boxar under hela sin eländiga existens. Grisar får stå på en fläck utan att ens kunna böja som deras instinkt bjuder dem. Höns står så trångt att de aldrig kan flaxa med vingarna. Den höga automatiseringen tycks medföra en avtrubning hos personalen, en anonymitet och likgiltighet som blir nödvändig för att orka med arbetet.

I tron att hon är Skapelsens krona, utvald att härska över djurriket, har människan blivit Skapelsens fasa.

Ur EMs kolumn i DN 6 mars 1978.

Livsaskådningen

Vilken livsaskådning har Eva Moberg? Funderar hon över vad verkligheten är?

— Ja, svarar hon, det gör jag, men jag har inte kommit fram till något som jag kan formulera i korta drag.

— Är du ateist?

— Ja, i den meningen att jag inte tror på den kristne guden. Jag tror överhuvud taget inte på en gud i religiös mening. Däremot tycker jag det vore underligt om de inte skulle finnas någonting... Det finns naturligtvis

Ett paradigm kan säjas vara den bakgrund eller det grundmönster i vilket vi sätter in våra erfarenheter och tankar. En övergång från ett paradigm till ett annat är något så djupgående och krävande att det tar åtskilliga decennier att fullborda, och det dröjer sekler innan man kan överblicka konsekvenserna av det. Men i massmedierna vill man ha korta, lättfattliga sammanfattningar som i ett nötskal klargör vad det nya innebär, nyckelord lämpliga att dra upp i rubriker och ingresser. När detta inte kan tillhandahållas tolkas det som "flummighet" och "grötighet".

Ur EMs kolumn i DN 6 september 1981.

saker bakom verkligheten som vi inte kan fatta. Och det är hemskt tråkigt, tycker jag, att man måste dö utan att ha fattat något, utan att ha fått veta. Jag kan känna en fruktansvärd förtvivlan över att jag aldrig kommer att få svaret . . . i det här livet.

— *Du är inte främmande för tanken att det kan finnas en intelligens bakom universum?*

— Något måste det ju vara, men intelligens är ett mänskligt begrepp.

— *Kan inte universum ha uppkommit av en slump?*

— Nej, jag förstår inte vad de menar som säger det. Bara slumpen — vad betyder det? Jag förstår inte! Slump kan ju inte finnas. Allt har ju en orsak. Slump är ett nonsensbegrepp.

— *Men slump i motsats till intelligent styrning alltså. Många tror ju att det finns en intelligens som pressar på och driver utvecklingen i vissa mönster.*

— Ja, någon form av . . . Det måste ju finnas anledningar till att det är som det är. Men vad det är, det . . .

— *Kan det inte vara nödvändigheten som ligger i naturlagarna?*

— Det räcker inte långt. Vem har hittat på dem då?? — Jag anser att de som tror att en materialistisk världsåskådning räcker, de har inte förstått någonting alls!

Privilegierad

Eva är naturligtvis en privilegierad publicist som får tycka offentligt inför en kvalificerad läsekrets.

— Ja, jag ser det som ett privilegium, säger hon, en plattform som jag är väldigt glad över att ha. Jag använder den till att försöka skriva så uppriktigt som möjligt om det jag tycker är viktigt. Överenskommelsen med DN är att jag skall ha full frihet att skriva vad jag vill som fast anställd kolumnist på DN:s ledaravdelning.

— *Vill du förbättra världen med dina artiklar?*

— Man måste ju tycka att det är någon mening med att skriva. Annars kunde man lika gärna lägga av. Och i och med att man tycker det så tror man innerst inne att man kan bidra till att världen blir något litet bättre, om också bara genom att en enda läsare känner sig bättre till mods. I kolumnerna vill jag försöka få ut sådana synpunkter som annars inte får så stort utrymme i massmedia och som jag tycker försummas.

Opretentiös

När man intervjuar Eva Moberg har man ingen känsla av att här sitter den självsäkra och betydelsefulla kolumnisten-författaren och förklarar saker och ting från en upphöjd position som en auktoritet. Eva verkar både ödmjuk och opretentiös. Man tycker snarast att man pratar med en vanlig kvinnlig vän som förståndigt men litet trevande uttrycker sina gräsrotsåsikter om tillvaron.

Men Eva är en av Sveriges mest kända skribenter, som genom begäring och ambition har skaffat sig uppmärksamhet och en ställning i massmedia. Hon har karakteriserats som kontroversiell, stridbar, debattglad, kvick, glasklart nykter, framsynt, men också som lågmäld, balanserad, ja rentav försiktigt räddhågad. Inte sällan är hon ironisk, som i ett brev till hr grundrektor Ludwig Hagvald i Grönköping, publicerat i hennes kolumn i DN 8 november 1981.

"Bäste Bror,
Jag läste i Grönköpings Veckoblad till min bestörtning att du blivit ett byte för ockulta s k guru-lärare kring den s k Nya Tidsåldern. Ja, du skall till och med ha medverkat vid en konferens kring densamma. Från säker källa har jag erfarit det du varit närvarande vid ett möte, där deltagarna hållit varandra i händerna samt blundat! Då jag alltid betraktat dig som en förnufts vakhållare, kan jag därför ej underlåta att tillskriva dig för en allvarlig erinran i all välmening. Det skulle smärta mig om ditt rykte lider skada i tongivande kretsar.

Snart nog kan det vara slut med intellektets och vetenskapens överhöghet, om vi inte håller vakt inför anstormningen av dessa hopkok av allsköns vidskepliga häxbrygder. Särskilt viktigt är det givetvis, att de inte vinner insteg i våra skolor och besmittar unga själar. Och det är där jag ser ditt stora ansvar."

Brevet, här återgett till en del, är undertecknat John Chronsough . . . ni vet den där ganska enfaldige folkbildaren i August Bondesons romaner.

Det är bra att Eva Moberg finns.

SM

Scientologin är bra, men inte rörelsen

Scientologiorganisationen får ofta oförmånlig publicitet i massmedia. En som försvarat den i offentliga debattinlägg är fil.kand. Bengt Friberg, Stockholm. Men i Sydsvenska Dagbladet 16 september i år meddelar han att han lämnat Scientologykyrkan, och han ger kritikerna rätt på flera punkter. Friberg skriver bl a: "Vad massmedier och kritiker i årtal beskyllt rörelsen för: ekonomiska ogentligheter, hjärntvätt, trakasserier och omoraliskt utnyttjande av medlemmarna, har kyrkan nu under de senaste årens snabba förfallsprocess helt och fullt lyckats leva upp till." Men Friberg håller fortfarande starkt på Hubbards filosofi, som han numer anser grovt missbrukas av Scientologykyrkan. Och han påpekar att det finns en världsomfattande oberoende rörelse — alltså en utbrytning från Scientologykyrkan — där man tillämpar Hubbards filosofi och metodik.

*

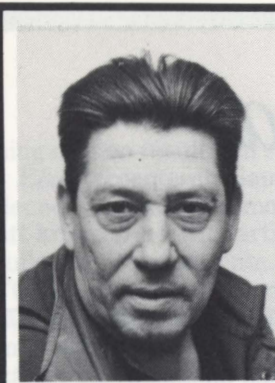
Findhorn skall få en filial i Sverige. Information genom Ami Hedberg, 031-40 58 25 eller 0522-209 70 (Källa: Infoteket)

*

Brigitte Bardot, för 10 år sedan fransk films mest förföriska och mest inkomstbringande skådespelare, har totalt förändrat sitt liv. "Jag åternumera bara grönsaker och frukt. Det föll sig naturligt som en del i att jag blev medveten om djurens villkor", säger hon. (Källa: Infoteket)

*

"Den traditionella kyrkan stödjer patriarkatet och förtrycket av kvinnorna", säger Rosemary Radford Ruether, amerikansk professor i teologi och en av pionjärerna för feministteologin, på besök i Sverige. "Gud har alltid beskrivits som man, en fadersfigur. Men vi betraktar Gud som en andevarelse utan kön. Och vi ber till 'Gud, vår fader och moder.'" Rosemary Ruether menar att de förändringar till likställighet mellan kvinnor och män i kyrkan som feministteologin syftar till, inte är något mindre än en kulturrevolution. (Källa: Sydsvenska Dagbladet 31 augusti 1984)

Bertil Falk:

Den svarta sidan hos hinduismen

Hinduismens idéer har kommit att spela en mycket stor roll hos oss i västerlandet under de senaste decennierna. Intresset för yoga, meditation, reinkarnation har spritt sig till kretsar där det tidigare inte har funnits. Uppfattningen att allting utgör en helhet, som man kan kalla Gud eller samsara/nirvana, har kopplats till den moderna fysikens uppfattningar om universums struktur. Och så vidare.

Men varningar har inte saknats. Guru-systemet har kritiserats starkt av främst Johannes Aagaard i Danmark. Och jag ser att överläkaren Bo G. Johnson vid Lillhagens sjukhus i Göteborg i Läkartidningen redovisat fall från Sverige och Danmark, då människor blivit psykiskt sjuka av meditation och yoga. (Tre fall har inträffat under autogen träning, som snarast är en västerländsk "uppfinning".)

Detta att det kan vara farligt att syssla med yoga och meditation har visserligen framhållits ofta inom olika hinduistiska discipliner. Det har då tagits till intäkt för att varje människa bör ha en handledare (guru). Och vi vet ju att just guru-systemet inte sällan använts av skrupelfria personer för att tillskansa sig materiella och andra förmåner. Guruer, heliga män, rishier och allt vad det heter har inte heller alltid det bästa rykte i hinduismens eget hemland.

Vad jag här närmast vill peka på är den svarta sida av hinduismen som vi inte sett så mycket av i västerlandet, men som otvivelaktigt finns kvar i Indien, trots att lagstiftningen förbjuder den.

Självfallet är det numera förbjudet med människooffer och "frivilliga" hustrubräningar på makens likbål. Redan för 150 år sedan vände sig den

brittiska kolonialmakten med stor kraft mot sådana företeelser i Indien.

Ändå räknar man med att det än i denna dag offras ungefär etthundra människor varje år inom ramen för hinduismen. Dessa religiösa ritualmord sker i lönnodom. För det mesta till gudinnan Kali. När översteprästen i äventyrsfilmen "Indiana Jones och de fördömdas tempel" uttalar instiftelseorden "Kalimatashaktihä!" (Moder Kali är kraften) vilket sker under ett människooffer, så representerar det något som faktiskt sker cirka två gånger i veckan i dagens Indien bland landets 750 miljoner invånare.

En av Indiens mest berömda yogalärare, swami Dharendra Brahmachari, som hade ett eget TV-program om yoga varje vecka i indisk TV, anklagades nyligen för att illegalt ha importerat gevärspipor till sin vapenfabrik. Swamin är så känd att man kan jämföra händelsen med om en svensk biskop skulle inneha aktiemajoriteten i kanonfabriken Bofors.

Indiska tidningar har ganska ofta artiklar som berättar hur 10-åriga pojkar offras till ormguden, hur en swami i Bangalore offrat småbarn till gudinnan Kali för att få "shakti" (kraft). Det finns ett tempel i Karnataka, där kvinnor försvar sig åt prostitution, så kallad *devadasi*. 1982 fick delstaten en ny lag riktad mot devadasi-systemet, och många hinduer vill ha bort det.

Hur det nu än är, så har dessa ondskefulla religiösa yttringar ändå ett grepp om folket. Sak samma gäller *sati*-systemet, som 1829 förbjöds av generalguvernören W. Bentinck. Ändå förekommer det fortfarande i Rajastan. Myndigheterna har vid några tillfällen fått skicka fram polis och militär för att hindra unga flickor

att bränna sig på sina mäns likbål. Ingen hindrade dock 16-åriga Kanwar när hon 1979 med sin döde mans huvud i knät blev lågornas rov i byn Jadhli i Rajastan.

Det finns alltså sidor hos den vildvuxna och allomfamnande hinduismen, som är minst sagt svarta. Det utesluter inte att hinduismen är en av de mest toleranta religionerna i världen. Trots det så finns det militanta hinduer. En sådan var exempelvis Mahatma Gandhis mördare Nathuram Godse.

Det kan vara bra att ha de här sakerna i minnet när man låter sig påverkas av intrycken från öster. Allt är inte guld som glimmar i utbudet. Det finns prunkande guds-aspekter som har smuts mellan tårna.

Indierna själva är många gånger oerhört medvetna på den här punkten och väldigt skeptiska till utövare av hinduismens mörkare sidor. Vi västerlänningar kanske har lätt för att i vår entusiasm inför nya alternativ underlåta och skilja agnarna från vetet.

Det som i dagens läge berör oss mest är nog ändå varningarna för meditation och yoga. Fall har konstaterats, där människor trott sig utsatta för onda yttre påverkningar och liknande efter meditation. Det ruskiga är att läkarna inte vet om meditationen utlöser en redan spirande psykisk sjukdom hos vissa individer eller om det är helt friska människor som blir sjuka av meditationen.

Själv har jag och alla de som jag känner bara haft goda erfarenheter av meditation och autogen träning. Men även om det bara är en minoritet som råkar illa ut, så bör saken självfallet uppmärksammas. Och om möjligt åtgärdas.

Har astrologin en kärna av sanning?

I floden av litteratur om astrologi finns en bok som skiljer ut sig från de övriga. Det är *Astrologi. Vetenskap eller vidskepelse?* av H. J. Eysenck och D.K.B. Nias, psykologer vid London-universitetet. Den förstnämnde är professor, känd och betydelsefull inom sitt område. Boken utkom 1982, och i år föreligger en svensk översättning, gjord av Kerstin Karling och utgiven av Natur och Kultur.

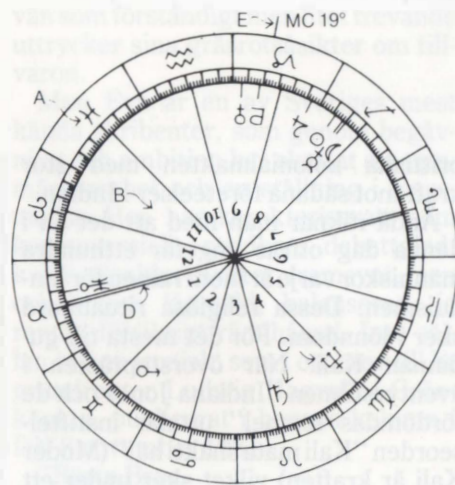
En rad vetenskapsmän har provat astrologiska teser — med olika resultat — men Eysenck är troligen den högst kvalificerade av alla. Det är anmärkningsvärt, och glädjande, att en forskare av hans kaliber velat ägna mycket tid åt astrologiska undersökningar och därefter gå ut med en rapport till allmänheten.

Eysenck och Nias vänder sig i början av boken skarpt mot många vetenskapsmäns fördomsfulla och föraktfulla attityd till astrologin, t ex när de velat avgöra sanningsfrågan med påståendet att astrologin är omöjlig. E&N erinrar om att flera vetenskapsmän i det förflutna gjort genanta felbedömningar, när de uttalat sig om vad som är omöjligt. Vi vet inte så mycket om universum som vi gärna tror, påpekar de. Världen är i hög grad ett mysterium för oss. Därför är det en god idé att inte kategoriskt utdöma det som tycks strida mot vad den moderna vetenskapen säger.

E&N är mycket stränga mot de fördomsfulla bland sina kolleger. "Mycket av det som utger sig för att vara vetenskaplig kritik i böcker och artiklar som vi läst, höjer sig knappast över förtälets och fördomarnas nivå", skriver de.

För de 186 ledande vetenskapsmän, varav 18 nobelpristagare, som under tecknat ett upprop mot astrologin, har E&N ingen respekt. De personerna har aldrig lagt fram några bevis för sina påståenden. Deras inställning har tydligen i hög grad varit känslologrundad.

Efter att ha underkänt de fördomsfulla kritikernas inställning och prestationer går E&N vidare till att granska den forskning som anses stödja astro-

login. De finner att den inte har bevisat någonting. Det finns skäl, anser de, att tro att de positiva resultaten beror på statistiska fel eller på felaktig uppläggning av experimenten. De håller med den franske psykologen Michel Gauquelin, som ägnat astrologin ett ingående studium, att "ingen av den klassiska astrologins principer har bekräftats statistiskt av astrologer eller vetenskapsmän". Gauquelin anser, liksom E&N, att i de fall där en undersökning har gett för astrologin positivt resultat, kan man i de flesta fall hitta sannolika alternativa förklaringar.

I sådana fall där signifikanta resultat uppnåtts i som det synes invändningsfria experiment, har dessa inte prövats genom upprepning, och innan detta skett kan man inte tillmäta dem något avgörande värde, skriver E&N.

E&N visar på en rad fallgropar som forskare i astrologi lätt ramlar i. Ett vanligt fel är att forskaren undersöker ett stort antal faktorer men endast redovisar de undersökningar som gett positiva resultat. På grund av slumpens fluktuationer finner man med en sådan metod alltid några signifikanta faktorer. Vid upprepning av experimentet försvinner signifikansen.

Praktiskt taget alla undersökningar som stöder astrologin visar sig värde-

lösa i E&Ns granskning — utom Michel Gauquelins. För Gauquelin, och hans medhjälpande hustru, också psykolog, har E&N den största respekt. De kan inte finna några fel i uppläggning eller resultat, utan är fulla av beundran. De menar att Gauquelin kan ha lagt grunden till en ny vetenskap: kosmobiologin, som studerar på vad sätt växter, djur och människor påverkas av himlakropparna i solsystemet.

E&N är imponerande, både i sin öppenhet och i sin kritiska granskning. Men ändå: Om nu Gauquelins resultat står sig, är det då inte sannolikt att även en del av den övriga forskningen, som bekräftar några av astrologins teser, gör det? E&N är väldigt ivriga att hitta "alternativa" förklaringar så snart någon undersökning stöder astrologin. Kanske alltför ivriga. Men så, när de kommer till Gauquelin, förändras deras bedömning helt. Deras kritik kommer till korta. Uppgivet slår de ut med armarna och utbrister: Men han har ju rätt! Hans resultat är oemotsägliga!

Vem är nu denne märkliga Michel Gauquelin? Han är född 1928, har studerat psykologi och statistik samt tagit doktorsgrad i psykologi. Sedan barn domen har han intresserat sig för astrologi. Under sina studier blev han skeptiker och beslöt att pröva astrologins påståenden. Genom sin utbildning i statistik hade han möjlighet att bedöma vilka resultat som rena slumpen kan ge. Han fann att ingen av de astrologiska teser han testade höll måttet.

Men Gauquelins resultat blev inte helt negativa. När han jämförde berömda personers horoskop med deras karriär, fann han ibland en överensstämmelse. Planeternas ställning i födelseögonblicket tycktes ha ett samband med de framgångsrika personernas utveckling. Exempelvis visade det sig att framstående läkare ofta var födda när Mars och Saturnus just hade gått upp över horisonten eller just hade passerat himlens högsta punkt. För framstående vetenskapsmän var det Saturnus som ofta befann sig i de avgörande positionerna vid födelsen.

Gauquelin gjorde kontrollundersök-

ningar, men resultaten stod sig.

E&N accepterar Gauquelins metoder och resultat. Däremot har de funnit att kritikerna varit partiska, fördomsfulla och inkompetenta. Den belgiska "Committee Para", som ville vederlägga Gauquelins slutsatser, lyckades inte med detta — ändå vägrade de erkänna att Gauquelin hade bevisat riktigheten i sina slutsatser. Detta hedrar inte kommittén, skriver E&N, som slår fast att "bevisen redan är starkare än de som godtas på nästan alla psykologins forskningsområden". De tror att "Gauquelins väldiga samling data, liksom Darwins, kan leda till en vetenskaplig revolution".

Det som återstår är, enligt E&N, att förklara på vilket sätt planeterna är förbundna med karaktären.

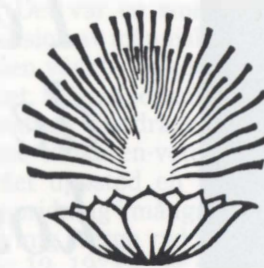
E&N är förbryllade över Gauquelins upptäckter. De kan exempelvis inte förstå varför de astrologiska kännetecknen endast uppträder hos berömda eller framstående personer. Men detta är (min synpunkt) inte egendomligt alls, utan ofrånkomligt. Om det finns vissa inre egenskaper — markerade av vissa planeter i födelseögonblicket — som gör en läkare till en bättre läkare och en idrottsman till en bättre idrottsman, då kommer personer med dessa egenskaper att "flyttas upp" till en högre nivå inom sitt område än den där deras naturliga förutsättningar i övrigt placerar dem. Några flyttas upp till eliten. Inom elitgruppen kommer då att finnas ett större antal personer med dessa för framgång gynnsamma inre egenskaper än bland läkare och idrottsmän i allmänhet, och det är vad Gauquelin funnit.

E&N stöder inte astrologin. De drar slutsatsen att astrologins påståenden om tecknen och husen inte bygger på fakta. De instämmer med G.A. Dean m fl som efter noggranna studier av astrologisk forskning kommit fram till att astrologin kan stämma, men sällan på det sätt och i den omfattning som påstås.

På ett sätt är E&Ns bok ett starkt angrepp på astrologin. På ett annat sätt antyder den att astrologin trots allt bygger på vissa fakta — som Michel Gauquelin är på spåret.

Det är en utmärkt bok som Eysenck och Nias har skrivit. (Fast astrologer kanske kan komma med vägande invändningar.) Den bör läsas av astrologins alla vänner och fiender. Ingen av dessa torde kunna negligera den.

SM

Vill du bredda och fördjupa din livsåskådning

Vill du börja förstå mer av ditt eget väsen

Kom och se på våra böcker:

esoterisk kunskap om universum och människan, om reinkarnation och karma, om livsinriktning i harmoni med livets lagar, om meditation och yoga.

Teosofi, hinduism, buddhism, zen, tao, J. Krishnamurti.

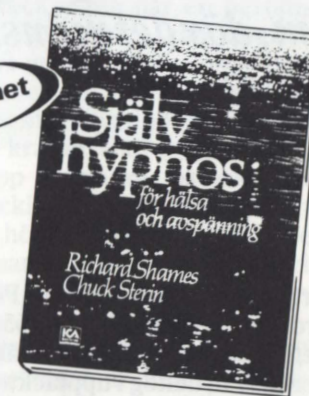
Kom in och titta och diskutera. Begär svensk och engelsk katalog. Låga priser. Vi skickar också provnummer av tidskriften Teosofi i Norden.

Teosofiska Bokhandeln Studio
Karlavägen 44, 114 49 Stockholm
Tel. 08-61 68 83 (med telefonsvarare).

Hjälp dig själv

– lindra stress,
sluta röka,
gå ner i vikt,
lär känna dig själv,
nå verklig avspänning

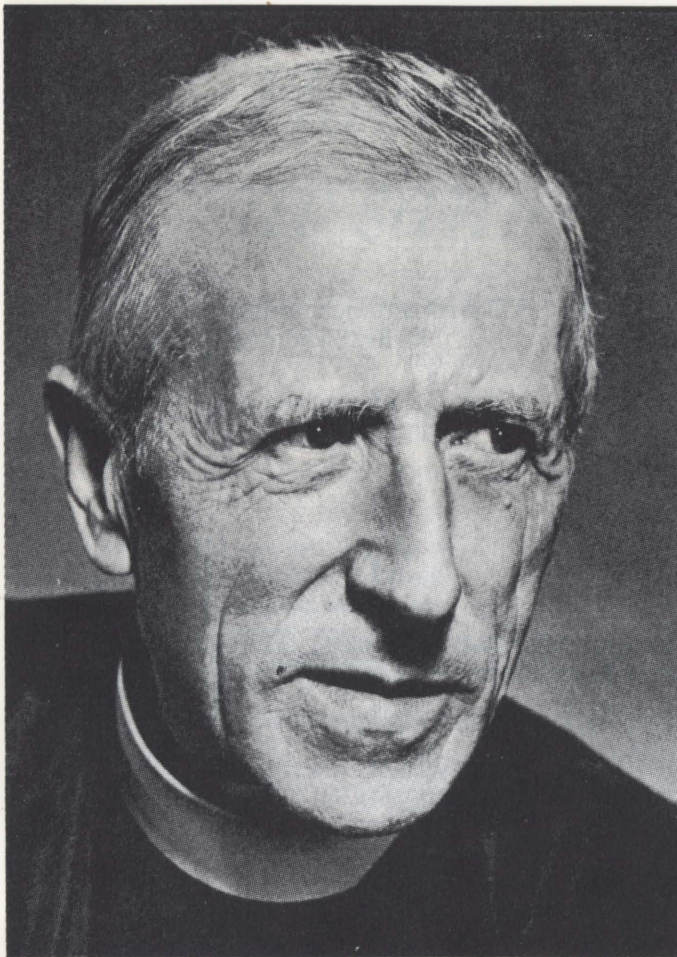
**Självhypnos för
hälsa och avspänning**

I boken beskrivs hypnos och suggestion i det dagliga livet, hur hypnosen började och blev accepterad. Klart och konkret återges olika metoder för att spänna av och hypnotisera sig själv. Steg för steg får du lära dig olika tekniker och kan sedan praktisera den eller de som du tycker passar dig. Självhypnos är utmärkt att använda för att lindra stress och nå verklig avspänning. Det kan också vara en bra metod om du vill sluta röka eller gå ner i vikt. I boken beskrivs även hur självhypnos kan användas för självläkning. Genom att aktivt praktisera självhypnos kan du lära dig att få insikt om dig själv och utnyttja dina egna resurser i högre grad.

Köp boken i bokhandeln eller från
ICA bokförlag, 721 85 Västerås, 021/ 42 80.

Pierre Teilhard de Chardin.

Pierre Teilhard de Chardins kosmiska vision

Teilhard de Chardin är en av vår tids mest intressanta religiösa tänkare, kristen, men mycket mer än det. Hans världsbild har släktskap med New Age-idéer. Han ser ett ytterst meningsfullt universum, där det mänskliga medvetandets utveckling är det mest betydelsefulla.

Den franske paleontologen Pierre Teilhard de Chardin (1881–1955) var en av utforskarna av människosläktets förhistoria. Han deltog i upptäckten av Pekingmänniskan, ett viktigt kraniefynd från äldsta kvartärtid, som gjordes 1927. Men Teilhard var också jesuitpater, mystiker och världsåskådnings-tänkare. Han hade en kristen tro som han grundade dels på sina naturvetenskapliga kunskaper, dels på sin teologiska beläsenhet. Han ville att hans tro skulle vara en syntes mellan naturvetande och teologi.

Bland intellektuella sökare uppstod ett intresse för Teilhards idéer, vilka antyddes i tidskriftsartiklar och spreds i stencilform, men katolska kyrkan, som han tillhörde i egenskap av jesuit-

präst, gav honom aldrig tillåtelse att trycka sina större skrifter. De ansågs alltför kontroversiella. Först efter hans död 1955 kunde hans kosmologiska tankar publiceras i bokform.

På svenska utkom *Fenomenet människan* 1961. Och i år har Förlagshuset Hagaberg gett ut ett långt brev som Teilhard skrev 1934, *Så tror jag*. Översättningen är gjord av Catharina Broomé och Ingrid Olausson. Brevet skrevs några år före *Fenomenet människan*, där han utförligt presenterade sin världsbild.

Teilhard berättar i brevet för sin jesuitiske ordensbroder Bruno de Solange att han ser världen som en helhet — en karakteristisk mystisk upplevelse — där allt hänger samman och är

beroende av vartannat. (Jämför med New Age-tankar idag!) Allt som finns är delar av helheten. Varje mänsklig individ är invävd i en universell process, där varje del ger uttryck för universums väsen. Människan är således liksom allt annat uttryck för vad universum är — men hon är det högsta kända uttrycket för kosmos väsen.

En del människor ser världen bara som en mångfald från varandra isolerade obegripliga fenomen utan inbördes samband, men de som ser på rätt sätt uppfattar helheten, menar Teilhard, ty i grund och botten är det synsättet självklart. Helheten kan uppfattas med den intuitiva fattningsförmåga som människan äger.

Att världen är en helhet är det

väsentliga i Teilhards tro, basen för hans religion. Helheten är inte oföränderlig, utan den är dynamiskt levande, i ständig utveckling mot ande, mot allt mera ande, allt mera medvetande. Det är fråga om en målmedveten rörelse mot allt högre former av medvetande.

Teilhard menar att nyckeln till förståelse av universum är människan. Hon kan inte passas in i en mekanistisk världsbild. För det mekanistiska synsättet är hon obegriplig, är tankens uppkomst obegriplig. För att förstå människans tillblivelse måste man, menar Teilhard, utgå från ande och inte från materia, dvs man måste se människan som en del i en medveten universell tillblivelseprocess.

Ser man på människan från materialistisk utgångspunkt, blir hon något tillfälligt i universum, ett undantag. Men ser man på henne från andens utgångspunkt och räknar med en inre skaparkraft i kosmos, då framstår hon som det mest utvecklade stadiet av andens framväxt, det viktigaste som hänt på jorden.

Iakttar man universums utveckling genom tiderna så långt tillbaka som vår erfarenhet når, så finner man att världen rör sig mot ett allt mer andligt tillstånd, poängterar Teilhard. Det "psykiska" ökar mer och mer. Målet som utvecklingen går mot tycks vara ett högsta, fullkomligt medvetande. — Av detta följer att människan bör sträva efter ett ständigt ökande medvetande. Gör hon det så är hon i harmoni med universums dynamiska utveckling.

Teilhard ser inte som enhetsupplevande panteister i allmänhet allt som opersonligt. Det är ingen kraft, utan en person. Liksom varje psykisk enhet, varje "monad", dvs varje individ, är en person, så är universum självt, som är en enhet, en person. Denna person, detta centrum där allt strålar samman, där allt existerar, kallar han punkt Omega. Och detta centrum tillber han. Det är Gud.

Omega är även varje människas centrum. Allt däri är gudomligt. Således är även människans centrum, hennes innersta, gudomligt.

Universum har en skapande förmåga som är dess natur: allt som är möjligt blir förverkligat — och allt som blir förverkligat är uttryck för universums väsen.

Det är med sympati och beundran som Teilhard betraktar universum.

Kristus ser han som universums krona. Med honom, som är inkarnerad gud, blir jag — skriver Teilhard — frälst bara genom att bli ett med universum.

I *Fenomenet människan*, som skrevs 1938–1940, prövade Teilhard de Chardin att teckna en vetenskapligt riktig kosmologi för moderna människor. Det var en storslagen intellektuell vision av människan och kosmos, och den väckte omedelbart uppmärksamhet. Många sökande själar sögs in i det andliga vindrdraget efter den bortgångne tänkaren-vetenskapsmannen, och det uppstod en Teilhard-rörelse med spridning i många länder.

Låt mig återge vad jag skrev i Sökalären nr 10, 1971 efter att ha läst *Fenomenet människan*!

Teilhard beskriver sitt arbete som *fenomenologi* — ett objektivt studium av de fenomen som utgör världen. Av alla fenomenen är människan det mest häpnadsväckande, storslagna och betydelsefulla. Hon är en del av det totala fenomenet, universum, men säger oss mer om livet i kosmos än något annat, eftersom hon är det högst utvecklade fenomenet vi känner till.

Teilhards metod är att iaktta fenomenen utan försök till metafysiska eller andra förklaringar — bara se vad som sker. Men att "se" betyder för honom inte bara att beskriva fenomenen utan även att se "på djupet" — att "försöka se mer och bättre", som han uttrycker det, för att få större förståelse av kosmos och människan.

Människan är en naturföreteelse bland andra och äger släktskap med den övriga naturen. Biologiskt har hon uppstått ur den materia, det urstoff, som universum är gjort av, såsom ett fenomen bland andra men med ytterst komplicerad form. Människan är ingenting "för sig" i kosmos, utan ingår som en sig ständigt förändrande del i en kosmisk utvecklingsprocess mot allt högre och mer komplicerade former. Universum växer — och människan ingår i detta dynamiska växande.

Evolutionen kan indelas i tre steg: före-liv, liv, tanke (materia, liv, människa). Människan är det hittills högsta kända steget i utvecklingen, och hon är evolutionens centrala fenomen, dess medelpunkt — ty endast hos henne har förmågan till reflexion utbildats. — Hon kommer ur det förflutna och undermänskliga och går in i framtiden och det supermänskliga.

Teilhard ser alla fenomen som psyko-fysiska. Han anser att eftersom världsstoffet på en punkt — nämligen hos människan — har ett inre ansikte, måste det med nödvändighet ha en *dubbeltsidig struktur* — det finns överallt en tingens inre sida som sträcker sig lika långt som deras yttre. Det är inte bara fråga om materia utan ande-materia, varvid det inre och det yttre utgör två

sidor av samma sak. Den inre sidan kallar Teilhard "medvetande", och han avser då psykiska processer i vidaste mening, alltifrån rudimentära former till människans högsta tänkande.

Medvetande har, tänker han sig, inte börjat vid någon punkt i utvecklingen, utan det har alltid funnits där, även hos materiens urformer. Men hos de pre-vitala formerna tänker han sig det inte som något sammanhängande "skikt" av ande, utan punktvis fördelat i mycket små delar — en inre motsvarighet till de små atomer som materian är uppbyggd av.

Under evolutionens förlopp blir fenomenens yttre former alltmer komplexa och samtidigt växer deras inre. Ju större komplexitet, desto "mera" psyke — det är en universell lag. De högre formerna av medvetande synes direkt bero av dessa formers högre materiella komplexitet, dvs de är rikare sammansatta, finare utbildade än de lägre formerna.

Teilhard är varken materialist eller spiritualist. Han "ser" att det inre och det yttre motsvarar varandra och är beroende av varandra. En sida av detta beroende kan illustreras med den enkla sanningen att "för att kunna tänka måste man äta". Hjärnan utgör den materiella grunden för tänkandet; hjärnan måste ha fysisk energi för att kunna fungera. Födan omvandlas delvis till energi, och denna energi är av biologisk art. Men utan den förlamas eller avstannar den inre aktiviteten, tänkandet.

Utvecklingen har en bestämd riktning. Fenomenen kan inte förklaras enbart genom att de mest livsdugliga överlever och genom någon mekanisk anpassning till miljöns krav. Det är inte yttre krafter som avgör evolutionens förlopp utan inre, psykiska, krafter. Utvecklingen går från rudimentära mot högre former av medvetande. Hjärnan och nervsystemet förbättras undan för undan under växandeprocessen, varvid medvetandet vidgas och fördjupas i relation därtill. Och medvetandet är inget bifenomen till den biologiska utvecklingen, utan det är själva kärnan, det meningsfulla, i processen. Medvetandets utveckling är nyckeln till förståelse av hela evolutionen.

Teilhard frågar sig om det inte är så att egenskaper och tendenser hos arterna tar sig yttre uttryck så att t.ex. rovdjurets rovdjurssjäl gör att arten utvecklar skarpare tänder och vassare klor — och inte tvärtom. Ja, psykiska krafter tar sig yttre, materiella uttryck — medvetande kläds i kött och blod. Allt som sker är en enda stor förgrening av psykiskt liv, som letar sig fram

genom formernas värld. "Livets historia är ingenting annat än en i morfologi klädd strävan efter medvetande."

Hos de olika djurarterna utvecklas olika karakteristiska egenskaper: elefanten får långa betar, girafferna långa ben och lång hals etc. Men hos en gren av utvecklingsträdet, de sk primaterna, utbildas hjärnan speciellt och "det börjar hetta av medvetande". — "Men på ett alldeles bestämt område i däggdjurens mitt, där det nu uppstår hjärnor, kraftigare än några som naturen förut byggt, börjar det skifta i rött. Och mitt inne i denna zon lyser redan en glödande punkt. En strimma av morgonrodnad. Vi skall inte förlora denna ur sikte. Under årtusenden har den sakta stigit under horisonten, tills nu en flamma slår upp på en exakt lokaliserad punkt. Tanken är född!"

Ur biosfären har tanken evolverat in i noosfären, tankens sfär, människoriket. Världsalltet har tagit ett stort steg framåt, en ny epok har inträtt.

Det är en reflekterande varelse som stigit fram på världsscenen, en varelse som upplever sig själv som en medelpunkt för alla föreställningar och förnimmelser, ett jag:

"I verkligheten är det en helt ny värld som föds. Abstraktion, logik, ett överlagt val mellan olika möjligheter, uppfinningar, matematik, konst, beräkningar av rum och tid, kärlekens oro och drömmar ... Alla dessa former av inre liv är ingenting annat än jäsningsningar i denna nybildade medelpunkt."

Men utvecklingen har inte stagnerat med människans tillblivelse. Människan är ett dynamiskt fenomen, och hennes fortsatta utveckling är en nödvändig del av evolutionsförloppet. I och med att hon får en alltmer dominerande hjärna, beskriver hennes andliga kapacitet en uppåtgående kurva mot ett supermedvetande, där människan är mycket "mer", vet mer, förmår mer.

Slutligen, resonerar Teilhard, måste evolutionen utmynna i ett högsta medvetande — och här kommer han fram till det kanske märkligaste i sin fenomenologi: *Punkt Omega*.

Avsnitten om Omega är inte klart avfärdade, men det förefaller som om Omega skall ses som kosmos medelpunkt i rummet och även i tiden som evolutionens början och tillika dess slut. Det är det Absoluta, den aktiverande drivkraften bakom fenomenen. Däri sammanstrålar slutligen fenomenvärldens alla former, där samlas "mängden av vara". Jaget skall en gång sjunka in i Omega, det fulländade medvetandet, men inte upplösas där — ty där accentueras dess eget djup, där finner det sin individuella identitet be-

varad och förstärkt. Uppgåendet i det högre, i Omega, innebär inte ett utmynnande i ett diffust tillstånd utan i stället hyperreflexion, hyperpersonalisering. "Hur skulle det annars kunna magasinera våra vinningar, som alla sker inom reflexionens område?" Teilhard menar att i Omega fördjupas det personliga, jaget, där förstärks till fulländning alla medvetandets positiva egenskaper — medvetandet har blivit så mycket "mera" att det nått oändlig kvalitet.

Punkt Omega är alla medvetandecentras övercentrum. Ytterst sammanlöper alla centra i Omega — och det gäller såväl rummet som tiden. Omega äger oinskränkt vara, det kan ej utplånas av tidens och rummets sammanstörtande krafter. Men det är ingenting opersonligt och konturlöst utan i stället det personligas fulländning, det absoluta jaget. *Punkt Omega är Gud*.

Teilhards syn på människan som del i en psyko-fysisk process innebär ingenting negativt; det är inget som leder till hopplöshet. Tvärtom har han menat att med sin kosmologi stödja den kristna lära som han själv som jesuitmunk företräder. Det är en fördjupad syn på kristendomen som han lägger fram. Uppstigandet av medvetandet från dess allra primitivaste former till supermänniskan utgör en mäktig rörelse mot fullkomning. Det är fråga om en storslagen process, där det andligas utveckling mot allt större klarhet är den egentliga innebörden. Människans storhet framstår klart i Teilhards kosmologi.

Men det är inte så att den djupare betydelsen ligger enbart i Livets evolvering. Den enskilda individens existens är inte blottad på mening. Om djuren säger Teilhard att när de dör, så dör de — men människans själ blir fri. "En och en frigör sig 'själarna' — runt omkring oss i ett jämnt utflöde, bärande med sig sitt icke meddelbara medvetandesinnehåll mot höjden." Slutligen — "på den yttersta dagen" — mynnar själarna ut i sin gemensamma konvergenspunkt: de sammanstrålar i punkt Omega, där deras individuella natur bevaras och fullkomligas.

Teilhards förklaring till att människans själ frigörs till skillnad från djurens är att när ett reflekterande medvetandecentrum (ett jag) en gång har bildats, så kan det inte längre förändras utom genom att gå djupare in i sig självt.

Det har mot Teilhard invänts att hans vision av kosmos i tid och rum inte är genomgående vetenskaplig utan att där blandats in åtskilligt av filosofi, teologi och mystik. Ja, man kan tycka det

uppenbart att den stolta deklaration som han gjorde i början av sitt arbete — att bara "se" — småningom har blandats med mera dunkla flöden i hans medvetande, att teologen i honom har trätt fram och visat sina anspråk.

Teilhard skriver att det originella i hans kosmologi är idén "att de jordiska substansernas speciella egenskap att alltefter graden av sin komplexitet fyllas sig med mer liv, bara är ett utslag, en lokal yttring av en fundamental tendens, lika universell (och utan tvivel minst lika betydelsefull) som andra av vetenskapens redan förut identifierade tendenser..."

SM

FÄGEL I MIN BÅGE. En trädmymt av BaoM.

Prosalyrisk berättelse i tre delar. Illustr. Petter Pettersson. 40 sidor, A5-format. Beställs genom insättning av 40 kr på pg BaoM 41 83 84-4.

FÅ DERES HOROSKOP

stillet og tilsendt for 60 svenske kr. Send fødselsdato, klokkeslet og fødested til

Peter Sørensen

Solgården 18 DK-3250 GILLELEJE Danmark

NLP

(Neuro Linguistic Programming)

Behöver du hjälp med att få smärtsamma upplevelser, fobier eller andra hinder att förändras eller försvinna? NLP är en metod som snabbt kan hjälpa dig. Hör av dig till:

Bosse Björnäs, Ringparken 5, 131 50 Saltsjö-Duvnäs, Tel. 08-716 41 18.

FINN DIN RÄTTA PARTNER

VI HJÄLPER DIG ATT HITTA DIN "RÄTTA" LIVSKAMRAT GENOM ATT JÄMFÖRA DITT FÖDELSEHOROSKOP MED ANDRAS OCH PLOCKA UT DE SOM PASSAR DIG.

SÄND IN NAMN ADRESS SAMT SVARSPORTO SÅ FÅR DU GRATIS ALL ÖVRIG INFORMATION. DISKRET AVS.

SKANDINAVISKA ASTRO TRÄFFEN

Box 50 740 50 ALUNDA

tel: 0174-10950

Mot nya kunskapshorisonter i böckernas värld!

Vid gränsen till det okända

Johan Wretman Kommer vi tillbaka? Reinkarnationsteorin terapeutiskt tillämpad. Reinkarnationsforskningen hävdar att människor under hypnos kan minnas tidigare liv och att kunskap om reinkarnation och karma kan ge oss en nyckel till förståelse av våra liv. Inb. 125:-.

Obrad Doncic Vid gränsen till det okända. Modern parapsykologi. Förf. är internationellt orienterad parapsykolog. Hft. 75:-.

Nils-Olof Jacobson Liv efter döden? Om parapsykologin, mystiken och döden. Förf. är psykiater och med.dr. Inb. 120:-.

Martin Johnson Parapsykologi. Försök till forskning i upplevelsats och kunskapens gränsmarker. Förf. är prof. i parapsykologi i Holland. Illustr. Inb. 95:-.

Drömforskning, meditation, yoga

Obrad Doncic Drömsymboler. Handbok i drömtydning enligt modern drömforskning. Drömmens "hemliga språk" avslöjar förträngda problem och ger självkännedom. Genom analys av våra drömmar kan vi utöva en värdefull självterapi. Doncic lär oss drömanalysens metoder och gör oss förtroga med drömlivets symboler. Illustr. Inb. 95:-.

Obrad Doncic Drömmar. Om drömforskning och drömtolkning. I drömmen ger oss vårt undermedvetna viktiga meddelanden om vår psykiska situation. Om utforskandet av drömlivet. Illustr. Inb. 95:-.

Bert Yoga Jonson Vardags-Yoga och Meditation. Djuppsykologisk handbok i livskonst. Illustr. Inb. 90:-.

Bert Yoga Jonson Astrologi. Så gör du ditt och andras horoskop. En mycket instruktiv bok med vida perspektiv. Illustr. Inb. 90:-.

Hälsa, kropp & själ

Alexander Rosendorff Naturläkarens hälsoråd. Med.dr Alexander Rosendorff har mer än 50 års erfarenhet av patientbehandling med naturläkemetoder. Hans bok är en sakkunnig vägvisare till en bättre hälsa och friskare ålderdom. Inb. 85:-.

Mats Hägglöf Idrott, piller och pengar. Idrottsutövare använder ofta droger för att öka prestationsförmågan. Dopingens får katastrofala följder för hälsan. Vad kan göras? Boken är också en faktabok om det viktigaste i näringsläran. Illustr. Inb. 115:-.

Paavo Airola Hälsohemligheter. Om naturmedicin och naturläkekunst. Hft. 55:-.

Barbro Gustafsson Vardagsmedicin. Om egenvård och receptfria läkemedel. Allsidig och sakkunnig handbok om egenvård för barn och vuxna. Ny utökad och aktualiserad utgåva. Expertgranskad. Hft. 50:-.

Eva Johansson Makrobiotisk matlagning. Baserad på tusenåriga kunskaper. 150 recept. Illustr. Hft. 55:-.

Maria Scherer Sätt dig ner och vänta på din själ . . . Kända personer om hur de löser sina själskriser. Illustr. Inb. 120:-.

Bo Svedberg. Stress. Hur stress kan botas och förebyggas. Boken innehåller även övningsprogram. Illustr. Inb. 70:-.

Har civilisationen en framtid?

Bengt Hubendick Den vilsekomna ständersmänniskan. Om människan i den ekologiska verkligheten. Illustr. Inb. 80:-.

Kulturhistoria

Jan Broberg Sindbad Sjöfararen och Robin Hood. Underhållande och faktarik bok om arkeologiska och historiska gåtor. Illustr. Inb. 90:-.

Carl von Linné Om sättet att tillhopa gå. Sexualföreläsningar. Illustr. Inb. 75:-.

Jan Erik Skydsgaard Pompeji. En romersk landsortsstad. Hur levde man i Pompeji för 2000 år sedan? Illustr., även med kartor. Inb. 150:-.

UFO

Boris Jungkvist Besökare från kosmos. De flygande tefatens gåta. Illustr. Hft. 90:-.

Boris Jungkvist "Flygande tefat" — kosmiska rymdskepp. Ny forskning kring det gåtfulla UFO-mysteriet. Illustr. Inb. 110:-.

Boris Jungkvist UFO — en fantastisk verklighet. Illustr. Hft. 90:-.

K Gösta Rehn De flygande tefaten. Dokument och teori. Hft. 80:-.

K Gösta Rehn Tefaten är här! Illustr. Hft. 80:-.

K Gösta Rehn UFO! Nya fakta om de flygande tefaten. Illustr. Hft. 80:-.

Annonssens priser är cirkapriser. Om bokhandeln inte har dessa böcker kan de beställas från förlaget portofritt till ovanstående priser. Beställ vår fullständiga katalog gratis och portofritt.

Zindermans förlag
Box 310, 401 25 Göteborg 1
Tel. 031-13 78 32

K.E. Steffens:

Antroposofin — andevetenskap eller diktning?

Människan synes vara obotligt religiös; så snart ett system av religiösa och magiska föreställningar kommer in i en kritisk fas och det uppstår ett andligt tomrum, då försöker människan fylla detta tomrum. Det kan ske genom att hon anammar en ny religion, en reformerad eller moderniserad variant av den gamla religionen eller genom att hon ansluter sig till en mer eller mindre filosofiskt underbyggd livsåskådning eller ideologi.

Mycket få människor klarar av att leva utan att vara anslutna till något sådant andligt system, vars funktion är att inordna individen i ett meningsfullt sammanhang, få honom att känna trygghet och legitimera hans handlingar och verksamhet.

I en anmälan av James Webbs arbeten om den nyare ockultismens historia formulerade jag det så här:

"Kristendomen mäktade inte i längden fungera som en intellektuellt tillfredsställande livsåskådning. Följden blev oro och ångest, vilket skapade förutsättningar för en uppblomstring av rörelser som sökte anknytning till bestämda europeiska ockulta traditioner eller fann en förankring i orientaliska läror som under 1800-talet blev tillgängliga genom översättningar från språk som sanskrit och pali." 1)

Den teosofiska traditionen

Det finns i vår tid en krisartad motsättning mellan religiös tro och vetenskapligt vetande, mellan traditionell kristendom och modern mekanistisk naturvetenskap, och den motsättningen är en viktig förutsättning för den nutida ockultismens uppkomst.

Den teosofiska rörelsen är ett viktigt och inflytelserikt uttryck för denna kris. Dess grundare, *Helena Petrovna Blavatsky* (1831–1891) var en kvinna med

högst tvivelaktig karaktär. Jag har en gång karakteriserat henne så här: "Der är min personliga mening att hon var en lögnerska och bedragerska och att hennes teosofi byggdes på humbug och godtrogenhet." 2) Mina senare studier i teosofins historia har inte försvagat detta intryck. Men jag vill tillfoga att hon av allt att döma också var en fascinerande, ja till och med karismatisk personlighet, intellektuellt väl utrustad och utan tvivel vad man kallar en "skapande" människa.

Hade hon också paranormala förmågor? Marion Meade tar upp den frågan i ett appendix till sin stora Blavatsky-biografi, men finner inget klart belägg för detta. 3)

De allra flesta av de "fenomen" hon frambragte kan förklaras genom hennes oärlighet och behov av att fuska tillsammans med den godtrogenhet och suggestibilitet som ofta finns hos

Madame Blavatsky.

religiöst anlagda människor.

Det brittiska Sällskapet för psykisk forskning, som gjorde en kritisk undersökning av hennes påstådda ockulta "fenomen", avslutade sin rapport med några ord som förtjänar att återges:

"Vi för vår del betraktar henne varken som ett redskap för hemliga invigda eller som blott och bart en vulgär äventyrerska. Vi anser att hon bör ihågkommas som en av historiens mest fulländade, skarpsinniga och intressanta svindlare." 4)

Av allt detta följer helt naturligt att man inte kan sätta någon lit till hennes egna påståenden om ursprunget till hennes teosofiska lärobyggnad. Inget tyder på att hennes idéer skulle ha sitt ursprung hos något esoteriskt brödraskap i Tibet eller blivit förmedlat till henne genom något slags ockulta medel.

Redan som ung flicka stötte hon i sina farföräldrars bibliotek på en omfattande samling ockult litteratur, 5) och för idéhistorikern har Blavatskys teosofi aldrig varit något problem. Den kan till alla delar återföras till litterära källor, och ofta har det varit möjligt att ange precis vilka böcker hon använt när hon utarbetat sina två huvudverk *Isis Unveiled* (1877) och *The Secret Doctrine* (1888). 6) Ta dessa källor och hennes vitala och skapande fantasi, parade med en oomtvistlig och frejdig intelligens, och resultatet skall inte förvåna någon som närmar sig teosofin utan fördomar.

Inget tyder på att det rör sig om en enhetlig lära, en objektiv bild av universum och människans plats i det, vilkensedan urminnes tider funnits bevarad i denna form av ett brödraskap av invigda. Detta förstår man också av att det på en del punkter finns klara motsägelser mellan *Isis Unveiled* och *The Secret Doctrine*, vilket är en helt naturligt följd av att indiska inslag blev förhärskande inom teosofin efter det att Blavatsky och Henry Olcott 1879 för-

lagt sin verksamhet till Indien.

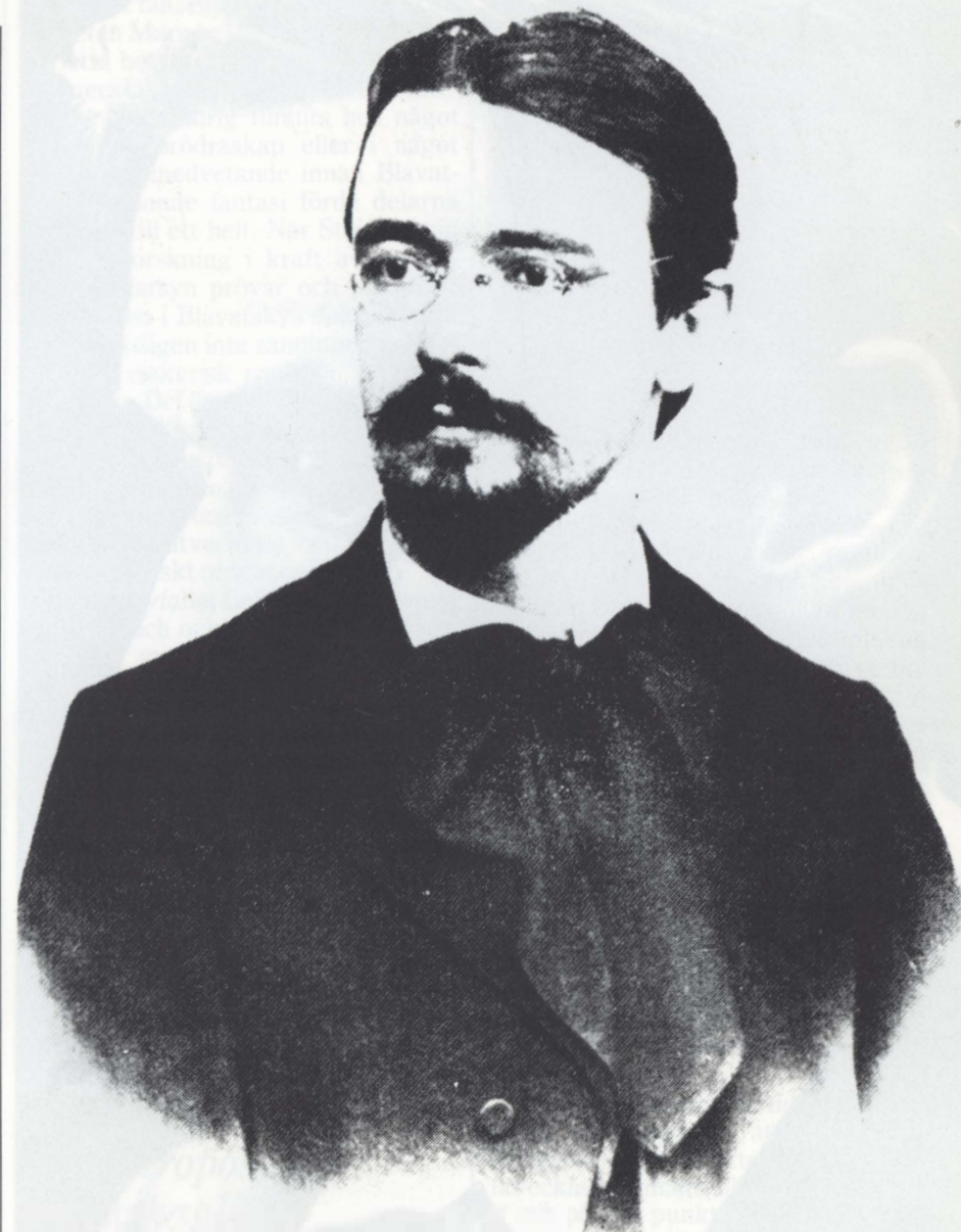
Det originella och betydelsefulla i Blavatskys lära ligger i *syntesen* av ofta urgamla ockulta och religiösa idéer och naturvetenskapliga och utvecklings-optimistiska föreställningar i en tid när kristendomen på många sätt framstod som ett andligt konkursbo och naturvetenskapens mekanistiska världsbild var föga uppmuntrande. Människans naturliga behov av att befinna sig i ett meningsfullt sammanhang skapade en andlig hunger som teosofin kunde bidra till att tillfredsställa.

Annie Besant

Ett anmärkningsvärt exempel på detta är prästfrun *Annie Besant* (1847–1933) den andra centrala gestalten i teosofins historia. Efter att ha provat liberala och deistiska lösningar, vänder hon kristendomen ryggen, skiljer sig från sin man och blir uttalad ateist. En doktrinär och militant ateism kan naturligtvis fungera som ett religions-surrogat och förenas ofta med en eller annan form av politisk radikalism. Besant blev socialist, men hennes andliga hunger var otillfredsställd, och 1889 skedde hennes teosofiska genombrott, och hon mottog på knä Blavatskys välsignelse:

— Ni är en ädel kvinna. Mätte Mästaren välsigna er! 7)

Efter vissa successionsproblem inom den teosofiska rörelsen — vilka ledde till att det grundades ett nytt teosofiskt samfund i Amerika under ledning av William Quan Judge (1851–1896) blev Besant teosofins ledande gestalt fram till sin död 1933. Tillsammans med Charles Leadbeater (1854–1934) en förutvarande anglikansk präst, som hade ett märkligt inflytande över henne, bedrev hon en ockult "forskning", som gjorde anspråk på att vara en andlig motsvarighet till naturvetenskapen. 8) På vissa punkter modifierade man Blavatskys lära, och hennes nog så maniska sysselsättning med "fenomen", vilket hängde samman med hennes spiritistiska förflutna, och hennes löjligen påståenden om adepterna som ledde rörelsen från Tibet genom materialisering av brev — vilka alla skrivits av Blavatsky — sköts i bakgrunden. Men i huvudsak är det Blavatskys teosofi, sådan den framträder i *The Secret Doctrine*, som är grundläggande för nutida teosofier, och den är också en väsentlig beståndsdel i Rudolf Steiners antroposofi.

Rudolf Steiner 1896.

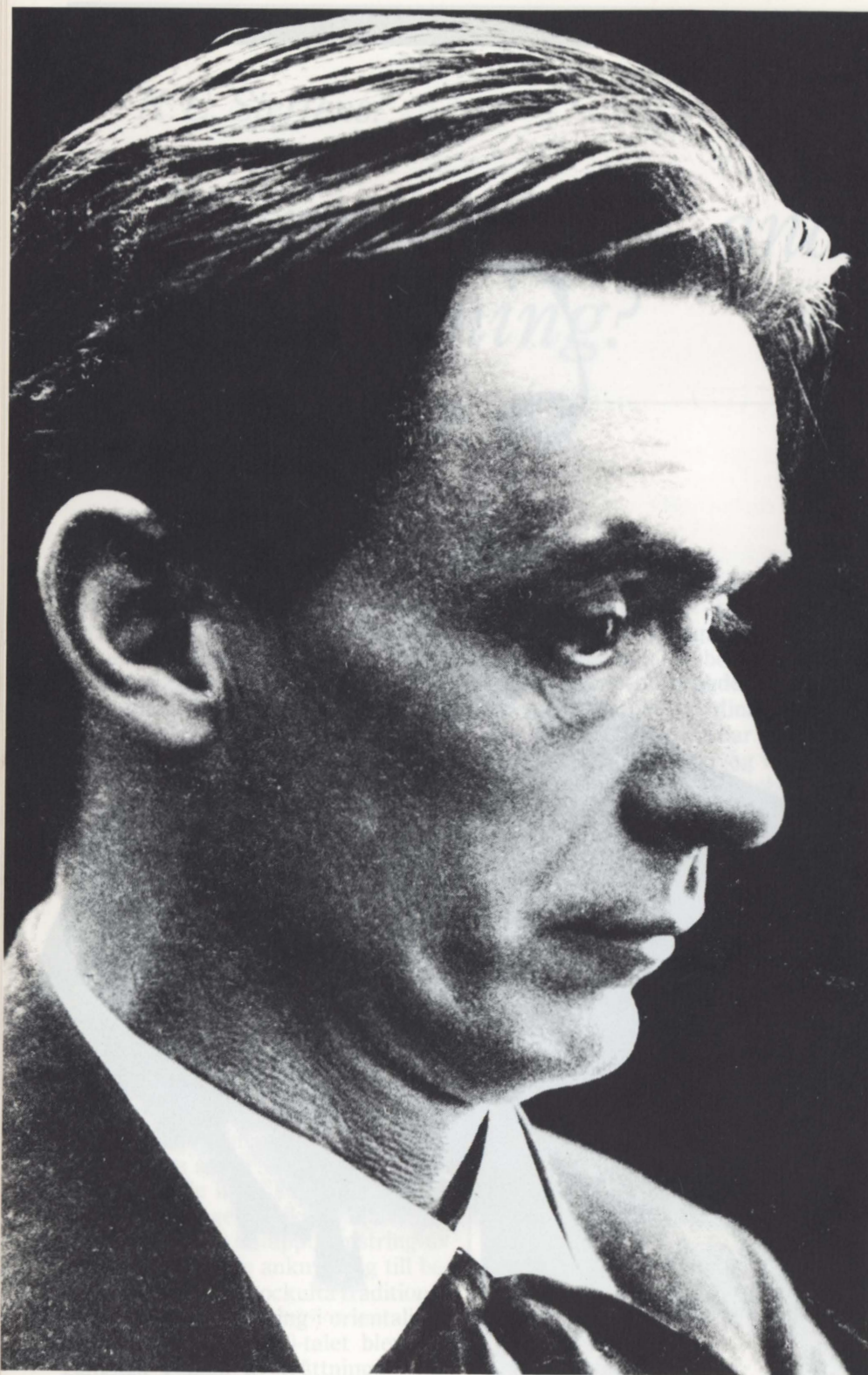
Rudolf Steiner

Österrikaren *Rudolf Steiner* (1861–1925) var 1902–1913 generalsekretär i den tyska grenen av Teosofiska Samfundet. På hans egen begäran blev han och Marie von Sievers (1867–1948) som senare blev hans hustru, upptagna i den så kallade esoteriska skolan, dvs i teosofins inre krets, som stod under direkt ledning av Annie Besant.

Då jag 1978 uttalade mig så kritiskt om Blavatsky och hennes teosofi, hade jag ingen grund för att dra Steiners integritet i tvivelsmål, utan påpekade

bara att "många drag i hans lärobyggnad verkar fantastiska och föga övertygande på mig" — en uppfattning som jag senare också gav uttryck för i en offentlig polemik med författaren Kaj Skagen. 9)

Senare, efter att ha läst kritiska arbeten av Hauer och Leisegang, har jag blivit litet mer betänksam. Den benägenhet som jag tidigare hade lagt märke till hos antroposofier att överse med, bagatellisera eller till och med förneka Steiners beroende av teosofiskt tankegods, är tydligt förankrad i Steiners egna försök efter 1913 att distansera sig från sitt förflutna och framställa det som att han alltid varit

Rudolf Steiner 1904.

den suveränt klarsynte vilken inte på någon punkt stod i skuld till teosofin. Således sa han i ett föredrag 1920:

— Däremot har jag *aldrig* reflekterat över det som tesoferna haft att säga, över det som dessa människor, vilka blivit insyltade i den teosofiska rörelsen, kokat ihop. ¹⁰⁾

Så sent som 1911 uttalade han sig emellertid enligt Hauer med uppenbar erkänsla om Blavatsky och hennes lära och betonade bara att det var nödvändigt med en självständig prövning. ¹¹⁾ Och 1905 sa han följande:

— Ännu för 15 år sedan var H.P. Blavatsky en gåta för mig, men genom fru Besant har jag funnit vägen till H.P.B. ¹²⁾

Fem år senare tycks han till och med ha trott på de tibetanska mästarna och deras ockulta meddelanden i form av materialiserade brev:

— Mästarbrevet tillhör (. . .) de största uppenbarelserna i mänsklighetens utveckling. ¹³⁾

Detsamma framgår när han i en rad artiklar från 1904 kommer med vissa invändningar mot A.P. Sinnetts fram-

ställning av teosofins "sju rotraser" i boken *Esoteric Buddhism* (1884).

Sinnet, som under många år mottog brev från de så kallade "mahatmorna" i Tibet, byggde sin framställning på dessa förfälskade brev, vilka så gott som alla hade skrivits av Blavatsky. Steiner betvivlar inte brevens äkthet och mästarnas existens, utan hävdar bara att Sinnett — vars bok han i övrigt prisar — har missförstått "de stora lärarna" i det han "på sitt sätt till nutidens allmänna mänskliga språk har överfört dessa ingivelsers visdom, som det är svårt att ge uttryck åt". ¹⁴⁾

Gammalt och nytt

Det tycks alltså vara klart att Steiner under den tid då han var generalsekretärare i det tyska Teosofiska Samfundet i det stora hela fann övertygande överensstämmelser mellan sin egen ockulta forskning och den lära som enligt Blavatsky kommer från "Den stora vita Logen" i Tibet.

Att Steiner senare försökte distansera sig från den teosofiska traditionen är i sig självt ingenting märkligt. Det är helt normalt att få nya insikter och alldeles naturligt att avvisa mycket som man tidigare hållit fast vid som sant och gott. Det tvivelaktiga hos Steiner och hans epigoner är tendensen att kategoriskt förneka en sådan naturlig utveckling. Steiner kunde tydligen aldrig medge att han tagit fel, och han betraktade alla faser i sin utveckling som nödvändiga och betydelsefulla uttryck för ett öde och en uppgift av världshistoriskt format.

Att människor av det här slaget har en benägenhet att uppfatta, redigera och tolka hela sitt liv i ljuset av sina ideal och sina ädlaste motiv är för övrigt ett välkänt faktum, som gör att man alltid bör skärpa sin kritiska uppmärksamhet när man läser stora personligheters självbiografier.

Behovet hos Steiner att finna ett meningsfullt sammanhang och en meningsfull identitet i sitt liv och i sin insikt förklarar också hans tendens att omarbota och justera sina för-teosofiska skrifter. Hauer, som kommenterar detta, går så långt som till att tala om "dessa litterära förfälskningar". ¹⁶⁾

Leisegang, som är väldigt hård i sin kritik av Steiner, förnekar att denne var en enhetlig personlighet och hävdar att han försökte utnyttja "den vid varje tid mest gynnsamma andliga konjunkturen". ¹⁷⁾ Han återger en arti-

kel av Steiner från 1879, där denne omtalar teosoferna på ett ytterst hänfullt sätt och till och med förklarar att "deras inre upplevelser inte är något annat än hyckleri". ¹⁸⁾

Fem år senare är Steiner ledare för den teosofiska rörelsen i Tyskland, med en årlig inkomst av 30.000 mark, och som vi sett har han nu blivit i stånd att svälja det mesta av Blavatskys "inre upplevelser".

Nu är det inte min mening att förneka att det finns klara sammanhang i Steiners liv och kunskap, och det är heller inte svårt för mig att se nobla drag i hans karaktär. Att han i stort sett var en uppriktig människa och i god tro synes det mig svårt att bestrida. När Leisegang talar om hans "sataniska glädje (. . .) över att se så många människor bli lurade av hans banala prat", och när de Jong betecknar honom som "en gedigen svindlare", då är jag inte med. ¹⁹⁾ Men jag kan heller inte godta den panegyriska och sekteriska beskrivning av Steiners liv som kännetecknar antroposofernas framställningar.

Jag kan inte se något inre och nödvändigt samband mellan Steiners avslutning på 90-talet till Haeckels, Nietzsches och Stirners högst moderna och radikala åskådningar och den teosofiska lärobyggnad vars sanning han påstod att han provat med sin egen ockulta forskning och som han otvivelaktigt måttade ge en originell kristocentrisk utformning. Jag har fullt klart för mig att Steiner hävdade att han 19 år gammal mötte en "mästare" som invigde och undervisade honom och till sist förklarade att "om du vill besegra fienden, så skall du börja med att förstå honom. Du kan besegra Draken endast genom att ikläda dig hans skinn." ²⁰⁾ Draken är den moderna vetenskapliga naturkunskapen, men jag kan inte se att Steiner har nedkämpat den eller att antroposofins konkreta innehåll av andevetenskapliga "fakta" kan ge oss en hållbar och harmonisk världsbild.

Som tidigare nämnts bjuder inte teosofin på några problem för idéhistorikern och religionshistorikern. Gång på gång har källorna till Blavatskys syns påvisats, och om Steiner säger Hauer att hans "ande är ett brett uppsamlingskar för ockult tradition, och man förbluffas ständigt över Steiners oerhörda beläsenhet på detta område". ²¹⁾

Hjalmar Sundén säger detsamma: — I likhet med Leisegang har jag inte lyckats finna något nytt med vilket

Steiner berikat det ockulta vetandet, utom i ett fall: Buddhas förflyttning till planeten Mars år 1604. ²²⁾

Detta betyder att beståndsdelarna i Steiners lära aldrig har utgjort ett integrerat helt, aldrig funnits hos något esoteriskt brödraskap eller i något mänskligt medvetande innan Blavatskys skapande fantasi förde delarna samman till ett helt. När Steiner i sin ockulta forskning i kraft av sin påstådda klarsyn prövar och bekräftar riktigheten i Blavatskys doktriner, är det följaktligen inte sanningen i en urgammal esoterisk tradition som han bekräftar. Det är mycket osannolikt att en sådan "ur-ursprunglig tradition (René Guenons uttryck) någonsin har existerat som en enhetlig, fast sammanfogad lära om människan och hennes möjliga utveckling i ett organiskt och hierarkiskt ordnat universum". ²³⁾

Men självfallet finns det flera gamla religiösa och ockulta traditioner, som mer eller mindre motsäger varandra; och med en mer eller mindre subjektiv och skapande kombination av inslag från dessa kan man konstruera eller "rekonstruera" lärobyggnader av det slag som teosofin, antroposofin och antagligen också Gurdjieffs system är goda exempel på.

Steiner bekräftade, vidareutvecklade och modifierade alltså sanningen i en andlig enhet som aldrig hade existerat innan den tog form hos Blavatsky. Hans egna bidrag är fullt förståeliga i ljuset av hans katolska bakgrund och hans naturvetenskapliga och filosofiska skolning.

Är antroposofin vetenskaplig?

Den fråga som nu trängar sig på, är följande: Kan Steiners lära verifieras eller falsifieras? Är det möjligt att bevisa eller motbevisa hans informationer om världsutvecklingens sju faser, människans utveckling och hennes sju beståndsdelar, karma och reinkarnation, de objektiva och kosmiska verkningarna av Jesu död, Buddhas vistelse på Mars, Kaspar Hausers betydelse för människans kontakt med den andliga världen och otaliga andra mer eller mindre plausibla, mer eller mindre sällsamma påståenden i de omkring 350 band som utgör hans samlade litterära produktion?

Steiner och antroposoferna svarar att Steiners utsagor kan bekräftas. De hävdar att alla människor som samlingsgrant bemödar sig, kan utveckla

K.E. Steffens: — Jag kan inte acceptera påståendet att antroposofins grundläggare Rudolf Steiner var i besittning av "klarsyn" som gav honom översinnlig kunskap. Det kan visas att hans "klarsyn" på väsentliga punkter gav honom felaktiga och absurda informationer.

K.E. Steffens är högskolelektor i Bærum, nära Oslo. Hans kritik av antroposofin har tidigare varit publicerad i de norska tidskrifterna Humanist (nr 6, 1982) och Parapsykologiske Notiser (nr 15, 1983).

de latent högre kunskapsorgan som gör översinnlig kunskap möjlig.

Men hur förhåller det sig med Steiners påstådda klarsyn? Var han verkligen i besittning av den, och har antroposoferna i någon mån kunnat utveckla den genom att följa Steiners anvisningar?

Jag håller fast vid min tidigare framlagda "arbetshypotes" att "antroposofin egentligen är frukten av en starkt utvecklad förmåga till efterbildning", ²⁴⁾ och på den punkten finner jag stöd hos Sundén och Hauer. Den sistnämnde talar om ett levandegörande av intryck i medvetandet, vilket blir mycket starkt till följd av mental träning och sker med sådan kraft att intrycken framträder som vore de direkta uppenbarelser. ²⁵⁾

Steiner trodde själv att han läste i "Akashakronikan", ett slags kosmiskt minne, men det han verkligen gjorde var att i bildform återge föreställningar som hade sin rot i hans mycket omfattande läsning. Hauer uppmanade honom att använda sin klarsyn till att lösa exempelvis bestämda arkeologiska och historiska problem, men fick aldrig något svar. ²⁶⁾ Mig veterligt har Steiners forskningsresultat vid läsningen av Akashakronikan aldrig bekräftats av den empiriska vetenskapen. Jag har heller aldrig hört att någon antroposof

Rudolf Steiner:

BUDDHA PÅ MARS

En kongress med de högst utvecklade individerna sammankallades av Christian Rosenkreutz. Christian Rosenkreutz' närmaste lärjunge och vän, den store läraren Buddha, deltog i kongressen och bidrog aktivt till dess beslut. Det beslutades på denna andliga kongress att Buddha nu skulle slå sig ned på Mars för att utföra sin gärning där. Buddha förlade sin verksamhet till Mars år 1604. Han utförde där en gärning motsvarande Kristi gärning genom mysteriet på Golgata . . . På samma sätt som Kristi gudomliga kärleksväsen en gång steg ned på jorden i ett folk som inte precis stod detta kärleksväsen nära, så steg fridsfursten Buddha på 1600-talet ned på Mars, där det rådde krig och strid, för att utföra sin mission. Där var själarna framför allt krigiskt inställda. Buddha utförde en stor of-

fergärning, i likhet med den som utfördes av bäraren av det gudomliga kärleksväsendet i mysteriet på Golgata. En kosmisk offergärning var det att vara Buddha på Mars. Där var han som offerlammet, och man kan beteckna det som ett slags korsfästning för Buddha att han lät sig placeras i dessa krigiska omgivningar. Buddha har i Christian Rosenkreutz' tjänst fullbordat denna gärning på Mars. På så sätt samverkar de stora, ledande gestalterna i världsalldet, inte bara på jorden, utan också mellan olika planeter.

(Rudolf Steiner: *Christian Rosenkreutz' mission*. Steiner tar upp samma tema i skrifterna *Ockulta undersökningar av livet mellan död och ny födelse* och *Kristus-impulsen och människans jagmedvetande*.)

Steiners Atlantis

Men på en mycket central punkt kan faktiskt Steiners lärobyggnad underkastas vanlig vetenskaplig kontroll. Det gäller hans lära om Atlantis, dess invånare och kultur. Man vet idag så mycket om Atlanten och dess botten att det kategoriskt kan fastslås att det aldrig har legat någon sådan kontinent i Atlanten som Steiner berättar om i boken "Aus der Akasha-Chronik". 28) Hans påståenden om folkets höga tekniska kultur och dess flygmaskiner, drivna med växternas frö-energi och utrustade med styranordningar som gjorde det möjligt för dem att lyfta över bergen, är självklart rent nonsens, även om de inte saknar underhållningsvärde. 29) Steiner hänvisar själv i förordet till W. Scott-Elliots bok "Atlantis nach okkulter Quellen", som enligt Hauer är ett "fantastiskt fuskverk". Hauer observerar för övrigt den intressanta skillnaden att enligt Scott-Elliott, som skrev cirka 10 år tidigare, kunde de nämnda flygmaskinerna bara röra sig några hundra fot upp i luften, så att de måste navigera runt bergen. "Ett mer slående bevis på hur den klar-seende påverkas av sin omgivning kan man knappast finna", fastslår Hauer. 30)

Nu förhåller det sig så att om Atlantis inte har existerat, då uppkommer att stort tomrum i Steiners världshistoria. Ett helt "varv" försvinner, och det betyder att hela byggnaden rasar samman. En annan pseudohistorisk kontinent, Lemuria, som skall ha legat i Indiska oceanen och som lanserades av Blavatsky, är lika imaginär som Atlantis. 31) Hela konstruktionen, de sju världstiderna med sina "varv" och sin obönhörligt förutbestämda utveckling fram till full andemänsklighet i "vulkantidsåldern" är ren fantasi, ett slags andevetenskaplig romandiktning.

Teologi

Samma gäller Steiners lära om Kristus och dennes betydelse i den förutbestämda kosmiska utvecklingen. Steiners andevetenskapliga rekonstruktion av Jesu bakgrund och händelserna i hans liv, och inte minst betydelsen av Jesu liv och död, är lika halsbrytande omöjlig, godtycklig och fantastisk som hans evolutionistiska kosmologi. Påståendena om de två Jesusbarnen och deras växelspel, planlagt och genomfört för att skapa ett fullkomligt redskap för Kristus, med vars död och blod jordens och människans andliggörande garanteras, är historiskt och teologiskt helt omöjliga.

Det råder inget tvivel om att Steiners antroposofi har en kristocentrisk prägel, och det var oenighet på den punkten som 1913 ledde till brytningen med Besant och Leadbeater, vilka 1909 hade lanserat Krishnamurti som den människa Kristus i vår tid skulle manifestera sig genom. För Steiner är Kristi liv och död en engångsföreteelse, själva vändpunkten i världshistorien. Förklaringen till detta kan sökas i hans katolska bakgrund och en stark upplevelse av att "andligt ha stått inför Golgamysteriet", vilket inträffade omkring år 1900 i en kritisk period av hans liv. 32) Men såväl ramen för Kristi verksamhet som många enskildheter i berättelsen om hans liv har präglats av Steiners teosofiska bakgrund. Inte minst är det påfallande att han låter Kristi återkomst i jordens etersfär inträffa precis år 1909 — något som får von Stieglitz att anmärka att "vi iakttar nu hur utformningen av en väsentlig sida av kristosofin sker som en följd av spänningar inom Teosofiska Samfundet. 33)

På det hela taget innebär Steiners kristosofi att man läser in i Bibeln uppfattningar och sammanhang som är

den fullständigt främmande. Jag tycker det är något både skrämmande och imponerande med en sådan egensinnig tolkning — skrämmande eftersom jag upplever det som ett våldförande på ett stycke forntid och dess källor, men samtidigt imponerande i sin kompromisslösa vilja att inordna de bibliska vittnesbörden i det storslagna kosmiska perspektiv som Steiner hade övertagit från Blavatsky.

I en polemik i tidningen Dag og Tid med författaren Kaj Skagen underströk jag att det kan finnas inslag av genial intuition i ockulta tankebyggnader. Att fullständigt avvisa och fördöma, så som till exempel i norska anarkisters uppgörelse med Steiner och antroposofin, tycker jag är att gå för långt i negativ riktning. 34)

Skola och jordbruk

Rudolf Steiners namn är i Skandinavien mest känt genom waldorfskolorna och det biodynamiska jordbruket. Många människor som har blott de vagaste föreställningar om antroposofin, ställer sig positiva till de praktiska sidorna av rörelsen. Det kunde vara frestande att förneka det riktiga i sådana verksamheter, eftersom de bygger på förutsättningar som är ohållbara. Men så enkelt tror jag inte det är. Jag har en känsla av att Steiner hade en hel del pedagogisk intuition, och det är inte orimligt att säga att han föregrepen del av nutidens ekologiska idéer. 35) Det mest negativa jag hittills hört om Steinerskolorna (waldorfskolorna) i Norge är påståenden från anarkistiskt håll att en betydande del av aktivisterna inom AKP(m-l) har gått i sådana skolor. Jag törs inte ha någon egen mening om detta, som, om det är riktigt, skulle kunna tolkas så att undervisningen enligt waldorfpedagogiken gör eleverna disponerade för totalitära läror.

Hövels har utan tvivel rätt när han säger att "den antroposofiska läran om uppfostran och undervisning, såväl när det gäller innehåll som metoder, tjänar antroposofins världs- och livsåskådning". 36) Men mitt intryck, som inte har försvagats sedan jag läst Dan Lindholms bok *På menneskevej*, är att undervisningen i norska waldorfskolor präglas av tysk idealism (Fichte och Schelling) och att det inte finns så mycket specifikt antroposofiskt i det kunskapsstoff som förmedlas.

Det finns också en antroposofisk medicin, en politisk och social teori (tregreningsläran) och teorier och praktik för de olika konstarterna, vil-

ket kunde förtjäna några kommentarer. Men det mesta av detta ligger utanför mina fack- och intresseområden, så jag vill bara antyda att inte heller på de områdena tror jag att Steiners klarsyn har gett något nytt eller löst några väsentliga problem.

Dogmatismens fara

Till sist vill jag nämna ett område där jag tror att Steiners tankar kan vara direkt skadliga. Det gäller hans uppfattning och värdering av orientaliska religioner och vägar till andlig insikt. Jag har gång på gång hos antroposofier stött på en irriterande Besserwissen och en nedlåtande, ja ibland föraktfull och till och med hatisk hållning till sådana rörelser. Självfallet skall man vara kritisk i sin bedömning också av orientaliska rörelser, men det dogmatiska förkastandet av dem, vilket logiskt följer av Steiners uppenbarligen felaktiga och absurda pseudohistoria, är enligt min mening ett av de minst tilltalande dragen i den antroposofiska rörelsen. 37)

Noter

1. *Morgenbladets* kronikk (kulturell understräckare) 8 maj, 1978. — Webbs verk utkom i två band, *The Flight from Reason* (London 1971) — som hade titeln *The Occult Underground* när det 1974 utkom i Amerika — och *The Occult Establishment* (amerikansk upplaga 1978, engelsk 1981). Webbs böcker är viktiga bidrag till 1800- och 1900-talets andliga historia och hans för tidiga död 1980 var en tragisk förlust för den idéhistoriska utforskningen av den nyare ockultismen.
2. *Morgenbladet* 9 januari 1978. Jag byggde då på J.N. Farquhar: *Teosofien. Dens historia och dess lära* (Köpenhamn 1919) och René Guénon: *Le Theosophisme, histoire d'une pseudo-religion* (Paris 1969).
3. Marion Meade: *Madame Blavatsky* (New York 1980). På sidan 464 skriver Meade: "Min egen förmodan (. . .) är att hon verkligen i någon grad hade äkta psi-förmåga men att den inte på något sätt motsvarade de mirakulösa manifestationer som en del har tillskrivit henne."
4. Bruce F. Campbell: *Ancient Wisdom Revived: A History of the Theosophical Movement* (University of California Press 1980) s. 93.
5. Meade, s. 48.
6. Meade, s. 158—59, 379—81 och 416—18. Campbell s. 33—34, 41—42 och 49.
7. Meade, s. 429. Mästaren är en av de tibetanska "mahatmorna", i detta fall troligen Kut Humi Lal Singh.
8. Jfr. Edv. Lehmann: *Teosofi och kristendom* (Stockholm 1922) s. 58—61.
9. *Dag og Tid*. Mina inlägg: 2.10.1980, 19.2.1981 och 4.6.1981. Skagens svar: 30.10.1980 och 9.4.1981.

10. J.W. Hauer: *Werden und Wesen der Anthroposophie* (Stuttgart 1923) s. 41.
11. Hauer, s. 41.
12. Horst E. Miers: *Lexikon des Geheimwissens*, art. "Steiner", s. 386.
13. Miers, art. "Meister", s. 277.
14. Rudolf Steiner: *Aus der Akasha-Chronik* (Dornach 1979) s. 162.
15. Steiner uppfattade sig som en reinkarnation av essén Jeshu ben Pandira, som redan Blavatsky hade fabulerat om. Han såg sig som "det tjugonde århundradets bodhisattva" och trodde att han till slut skulle återfödas som Buddha Maitreya. Jfr. Klaus von Stieglitz: *Die Christosophie Rudolf Steiners* (Witten-Ruhr 1955) s. 162—65. Stieglitz klargör att enligt Steiner är det antroposofin, och endast den, som kan rädda mänskligheten.
16. Hauer, s. 34—38.
17. Hans Leisegang: *Die Grundlagen der Anthroposophie* (Hamburg 1922) s. 23 och 47.
18. Leisegang, s. 48—51.
19. K.H.E. de Jong: *Das antike Mysterienwesen* (Leiden 1919) s. 241.
20. Stieglitz: s. 20 och not s. 252—53.
21. Hauer, s. 25.
22. Hjalmar Sundén: *Rudolf Steiner — en bok om antroposofin* (Stockholm 1962) s. 175.
23. Jfr. min artikel "Colin Wilson om Gurdjieff" i *Morgenbladet* 9 juni 1981.
24. *Dag og Tid* 19.2.1981.
25. Hauer, s. 74. Jfr. Sundén s. 174—80.
26. Hauer, s. 93—94.
27. Hauer, s. 68—69.
28. Jfr. Verdens uløste gåter (Oslo 1980) s. 21.
29. Steiner, s. 22—23.
30. Hauer, s. 92.
31. Från början rör det sig om en hypotes framlagd 1874 av zoologen P.L. Sclater. Jfr. artikeln "Lemuria and Mu" i Richard Cavendish (utg): *Encyclopedia of the Unexplained* (London 1974).
32. Stieglitz, s. 31—35.
33. Stieglitz, s. 228.
34. Se "Steiner-rapporten" i *Folkebladet* nr 4, 1981.
35. Jfr. Webb, *The Occult Establishment*, not 99, s. 79: "Steiner föregick de moderna 'ekologerna' med nästan ett halvt århundrade."
36. När det gäller pedagogiken, måste till och med en så negativ kritiker som Hövels erkänna att "många av dess pedagogiska krav är mycket tidsmässiga och förnuftiga". Karl Hövels: *Beiträge zur Kritik der anthroposophischen Welt- und Lebensanschauung und kritische Beleuchtung der anthroposophischen Erziehungs- und Unterrichtslehre* (1926) s. 20. Frohnmeyer säger rätt ut att "de riktlinjer som Steiner dragit upp för uppfostran hör till det bästa han skrivit". L.J. Frohnmeyer: *Die theosophische Bewegung, ihre Geschichte, Darstellung und Beurteilung* (Stuttgart 1923) s. 53.
37. När det gäller Subud-rörelsen har jag själv gett en sådan kritik i artikeln "Subud i kritisk och komparativt lys" i tidskriften *Krana*, nr 2 (Oslo 1979), svensk översättning i *Sökaren* nr 7, 1979.

Auroville

en dröm om ett upplyst samhälle

Av Åsa Freij

Auroville! Jag hade bara hört namnet nämnas i några sammanhang, en gång på Findhorn, där man har kontakt med detta modellsamhälle för ett framtida andligt sätt att leva — likt det egna.

Nu var jag i Indien och hade med stor möda avverkat två dagars tröttsam tågresa till östkusten efter ett reportagebesök vid Putta Parti, Sai Babas ashram, som ligger någonstans i mitten av detta väldiga land. Jag låg på stranden i Goa, i som jag tyckte välförtjänt avkoppling, men utan att kunna låta bli att fundera över vad mer som var viktigt att skriva om för en sökarskribent i filosofins och religionens slitna men dock ännu förlovade land.

Auroville! slog det mig. Auroville! Det var en dryg vecka kvar innan jag skulle återvända till Sverige. Jag måste se Auroville! Var kunde det ligga? Efterforskningar visade: På andra sidan Indien! På västkusten, söder om Madras, med indiska mått mätt inte så långt från där jag varit, men ack så fjärran från den plats där jag befann mig nu — tre dagsresor kanske på smutsiga

Sri Aurobindo.

tåg med heta trä- eller galonbänkar och hänvisad till mat på stationerna som alla varnade en för att äta . . .

Hur hade jag kunnat glömma det givna reportagemålet Auroville?

Nästa dygn tillbringade jag på en förhållandevis bekväm buss och sov stundvis lutad mot min bänkgänne och med fötterna på mitt pick och pack. En blus som jag tvättat på en av de obekräftade men ändå välsignade stationstoaletterna flaxade på tork genom fönstret. Ett kexpaket och bananer (något av det tryggaste man kunde äta) fanns inom räckhåll.

Så två tåg till, byte i Bangalore, scootertaxi i morgonvinden med frukost av vattenmelon på vägen och en ny buss — denna gång av den typiskt indiska lokala sorten, trasiga fönster, packad till det otroliga och rusande fram med dödsförakt på de smala, knaggliga vägarna så att kor, åsnekärror och barn nästan yrde om kylare och löst hängande plåttbitar.

När mörkret lägrat sig därutaför och skul och kojor och ännu på natten flitiga bönder med oxkärror bara sällan glimtrade förbi i strålkastarljuset och tröttheten övervunnit smärtan i benen, som var inklämda mellan väskor och andra ben, stannade bussen plötsligt — på absoluta landsbygden.

Några röster gjorde klart för mig att här var det, och med ens befann jag mig utanför, min väska bredvid mig, knytten och tvättkläder under armen — och borta var bussen, dess röda baklyktor snabbt uppslukade av mörkret. Det ständiga tutandet tynade till total tystnad.

Det är dock aldrig långt till människor i Indien, även om det kan se öde ut i den omedelbara närheten. Smalbenta, brunhyade ynglingar, vänligt tjatrande, lämnade sitt testånd av grenar och pappskivor vid närmsta krök och kom fram och skulle hjälpa.

Nej, ingen taxi, ingen buss, ingen ting kunde ta mig till Auroville, som mycket riktigt låg någonstans "i närheten".

Så kom där slutligen en liten man med en stor cykel. Ett samtal utspann sig och så var vi snart på marsch i den mjuka sanden, min väska på hans pakethållare, knaggligt konverserande som man bara kan göra när den ena knappast talar någon engelska och den andra absolut ingen tamil.

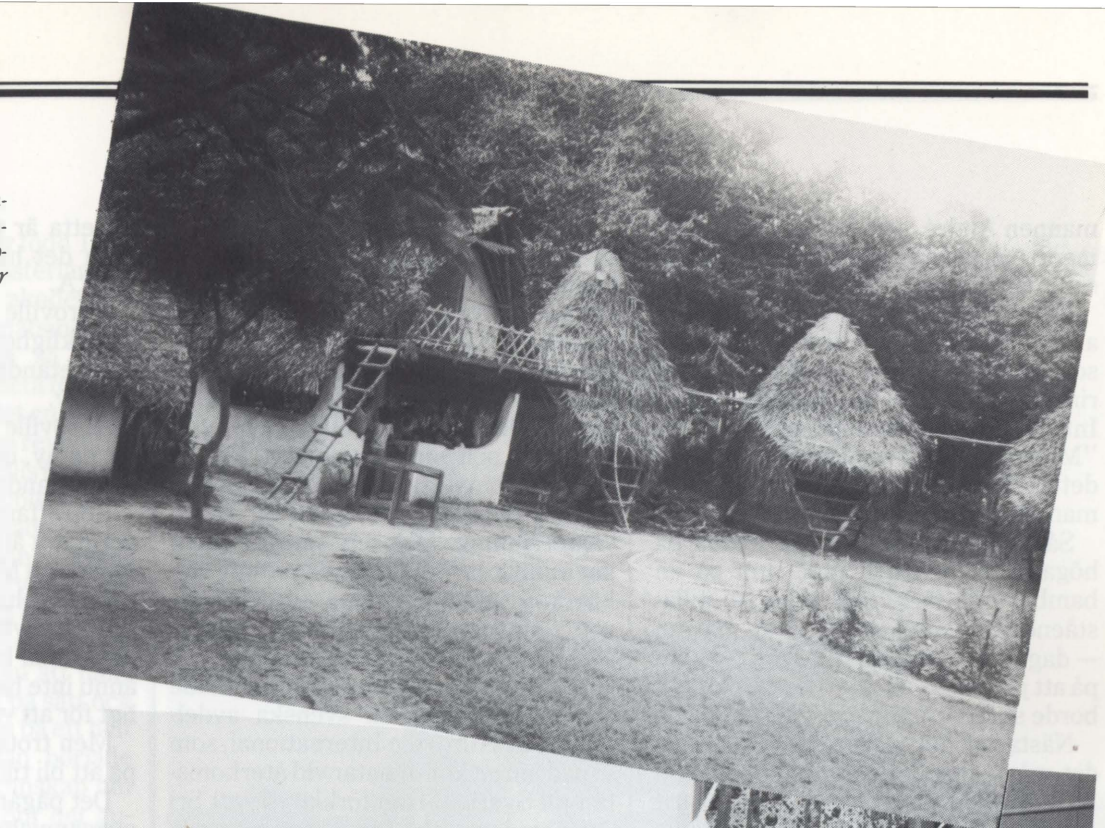
Så småningom, sedan väskan ramlat av ett par gånger, med fötterna såriga först efter skavande skor, så efter stegar och rötter mot bara fotsulor, och sedan samtalsförsöken givits upp, skyttade några spridda ljus. Och min följeslagare, som lyckats få mig förstå att han var snickare och verksam vid just Auroville, sa ivrigt: Auroville!

Vi kom till en by i byn. För så var det tydligen uppbyggt här, en rad små samhällen inom det ganska vidsträckta område som var Auroville. Varje litet delsamhälle hade sin specialitet, jordbruk, hantverk, tryckeri och, som denna, en skola. Detta bl a fick jag veta, då jag trots den sena timmen blev välkommen av en av de ledande personerna i detta framtidssamhälle, frans-

Mira Richard/Modern.

Sådana här hyddor är vanliga bostäder i delstaten Tamil Nadu, liksom i Auroville. Sökarens reporter bodde i den med stegen.

Bilder Åsa Freij.

Honore Sachidanand, reporterens rumskamrat, skriver ned sitt namn och sin adress. Moskitnätet över sängen räddar nattsömnen.

Vävning är en inkomstkälla i Auroville.

Mr Himatsinga vid sin bokhandel.

mannen André, som bodde i ett enkelt men rent och trevligt kalkat hus tillsammans med sin indiska hustru.

De bjöd på te förstås. Det gör man alltid i Indien. Med mjölk och mycket socker. Och jag fick en liten orientering om vad Auroville ville och gjorde. Inte mycket av studier och regler, ty "Modern", den kvinnligaguru vars idé detta framtidssamhälle var, ville att man skulle lära genom att leva.

Så fick jag låna en egen hydda på höga pålar och klättrade upp på en bambustege för första vilan på stillastående underlag sedan — oh, fjärran — dagen på stranden i Goa, då jag kom på att jag glömt att Auroville fanns och borde skrivas om!

Nästa dag fick jag låna en cykel — för det måste man ha i Auroville — av en 20-årig flicka från Kanada, som varit där några veckor — en av så många andra sökare från många länder, som ständigt besöker Auroville.

Jeane, så hette hon, cyklade runt med mig på de röda sandvägarna, sedan jag fått en mäktig frukost av tapasbröd, yoghurt, morotssylt, bröd och te.

Vi såg en butik med böcker och hantverk och hälsosamt godis, och banken och folket i hyddorna i byn som inte egentligen hörde till Auroville, och odlingarna och det fina biblioteket i en lustig byggnad med snickarglädje och vattendamm. Vi vinkade till andra cyklister och talade med två äldre damer i en av delbyarnas matsal. De kom från England och hade varit i Auroville i 13 år — flera månader varje år. Vi såg den väldiga kupolen och symbolen Matrimandir, som man nu bygger vidare på, sedan den varit "skelett" i många år . . . och mycket annat.

Jag såg, skrev, fotograferade, studerade en utställning en hel dag, läste Auroville-litteratur, intervjuade och pratade och pratade med många bofasta och tillfälliga "aurovilians" och besökte den närbelägna staden Pondicherry, där alltsammans börjat och där det finns ett ashram med flera tusen medlemmar och lärjungar till Sri Aurobindo och Modern, och jag reste slutligen därifrån med travar av böcker, lämnande efter mig fortfarande oroliga aurovilians som undrade vad det skulle bli av det här — för ingen kan ju skriva rättvist om Auroville utan att ha levt med läran och på platsen länge, länge . . .

Och förmodligen hade de rätt. Men här i alla fall litet information som jag snappat upp enligt ovan och med hjälp av en vänlig gammal förläggare och bokhandlare som levt med Sri Aurobindo själv och Modern och som berättade för mig långt mer än vad som kan rymmas i en tidskriftsartikel.

Sri Aurobindo och hans lärjunge, medguru, livsledsagarinna och — efter hans död — frambärare av hans budskap, och sitt eget, är av någon orsak ytterst litet kända i Sverige. Ändå är deras namn mycket välbekanta och aktade i såväl Indien som USA och många europeiska länder. Deras lära förefaller öppen och odogmatisk och i många stycken vetenskaplig och borde kunna kännas tilltalande och naturlig för en västerlänning. Den har också — som jag kunnat se — i stort sett samma välkända grunduppfattning om tillvaron som man finner i de flesta indiska filosofiska och religiösa traditioner.

Men så enkelt är det inte, menade Felix Jansson i den svenska avdelningen av Auroville International, som vi bad om en kommentar vid återkomsten till Sverige. Han förklarade att Sri Aurobindos och Moderns *integrala yoga* talar om ett *supramentalt medvetande* — ett helt nytt, mer totalt medvetande — som börjar manifesteras sig hos människor på jorden. I begynnelsen nedsteg — enligt denna lära — den första livsprincipen i materien och organiserade växt- och djurriket. Sedan nedsteg sinnesprincipen i livet och organiserade människosläktet. Därefter börjar nu den supramentala principen nedstiga i materien och organisera en supramental ras — eller art. Gestalter som Buddha, Kristus och Ramakrishna är inte representanter för detta nya medvetande, utan de tillhör en tidigare utvecklingsnivå. Sri Aurobindo däremot var den supramentala avataren, inkarnationen av detta nya medvetande. (Avatar betyder nedstigande av det Högsta.) Även Modern förverkligade det supramentala medvetandet.

Det supramentala nedstiger i materien för att transformera den och "skapa" en ny materia. Denna nya materia är inte eterisk, inte mindre materiell än den hittillsvarande materian, utan det rör sig om en ny, mer materiell, mer förtätad materia — odelad, kompakt, plastisk, omätlig, otrolig . . . Detta är en obeskrivlig hemlighet som den materiella jorden ruvar på!

Genom det supramentala medvetandet manifesterar denna nya materia en ny art av varelser, som på utvecklingsskalan skiljer sig lika mycket från den vanliga människan som människan skiljer sig från djuren.

De flesta religioner kännetecknas av en flykt från livet i materien till något eteriskt tillstånd i en högre värld. Målet är himmelriket. I Sri Aurobindos yoga däremot handlar det om en total konfrontation med materien och livet och en förvandling av materien med följden att en ny, supramental kropp uppstår.

Detta är grundfilosofin i Auroville. Men det handlar framför allt om att VARA.

Auroville syftar till att förverkliga mänsklighetens enhet genom ett nytt medvetande och en ny materia med ett nytt liv.

Auroville försöker vara laboratoriet för en ny, okänd, gudomlig mutation i medvetandets utveckling i materien.

Beträffande världens tillstånd under detta århundrade menar Sri Aurobindo och Modern att det är ett uttryck för en evolutionär kris, som alltid föregår ett nytt utvecklingsstadium, när det gamla bryter samman och det nya ännu inte har manifesterat sig tillräckligt för att vara synligt för alla.

Men trots allt håller en ny skapelse på att bli till framför våra ögon.

Det pågår en enastående utveckling av människan — och den går fortare än någonsin. Men hur människan kommer att vara i sitt nästa stadium, det kan vi knappast föreställa oss.

Så långt Felix Jansson.

— Jag tror att vi kommer att bli lättare och ljusare även till kroppen. Vårt medvetande kommer att röra sig friare, och vi kommer att kunna skapa och reproducera oss utan den köttsliga uppdelning som nu råder med kvinna och man!

Det säger en av Sri Aurobindos äldsta och mest belästa lärjungar, mr Himatsinga, som är förläggare till de flesta av Aurobindo-böckerna. Ingen av dem är ännu översatt till svenska. De mest kända är annars "The Life Divine", "The Synthesis of Yoga", "The Essays on the Gita" och den episka dikten "Savitri". Moderns personliga samtal åren 1951–1973 finns samlade i "Mother's Agenda", som även utkommit i Frankrike, där lärjungarna till Sri Aurobindo och Modern är många. I Sverige finns en liten avdelning, eller förening, som kallas "Auroville International" med tillägget "Sweden". Den består huvudsakligen av några familjer i Ravlunda i Skåne. I år har hållits ett möte där för Auroville-vänner från olika länder.

Mr Himatsinga anser att Sri Aurobindo är en av de stora gestalterna i indisk filosofi. Och han menar att den uppfattningen är spridd i Indien.

Sri Aurobindo växte upp i England, berättar mr Himatsinga, som jag träffar i hans bokhandel inom den stora Sri Aurobindo ashram, som upptar nästan halva staden Pondicherry. Och den vänlige, intellektuelle mannen bjuder mig till sitt hem, där vi har en lång nattlig diskussion om den märklige indiern som fått ett sådant inflytande här och betraktas som en avatar.

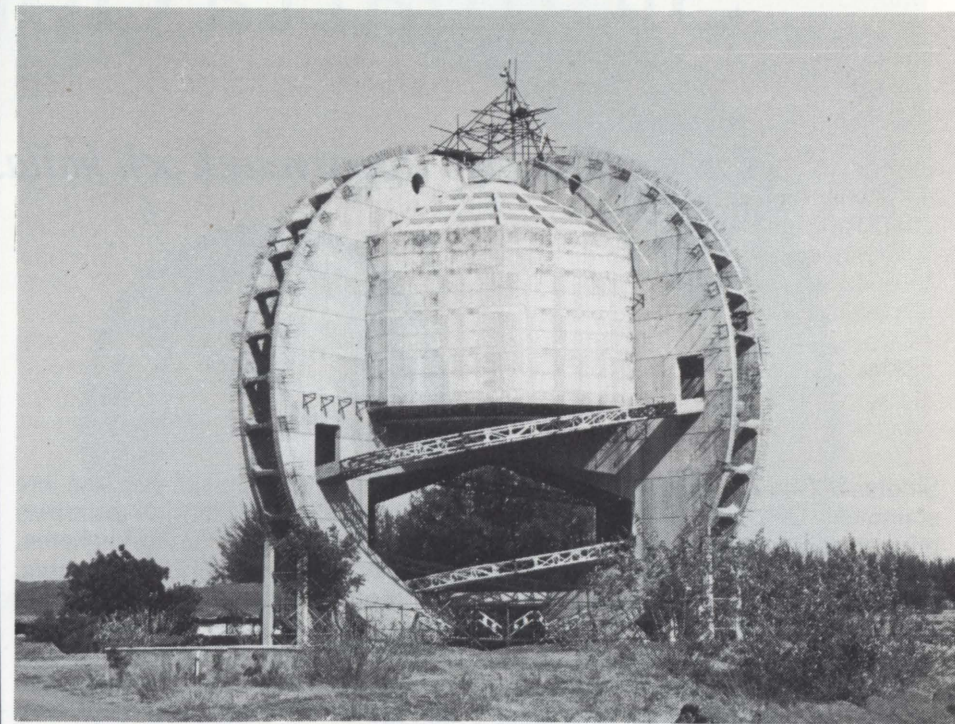
— Sri Aurobindo, som var född 1872 i Bengalen, fick en helt västerländsk uppfostran med gedigen akademisk utbildning, berättar mr Himatsinga vidare, men han återvände så småningom till Indien för att arbeta för sina landsmäns frihet och mot det engelska herraväldet. Han var en sann revolutionär och inte så helt fridsam tills han fick en omvälvande andlig upplevelse i samband med att han hamnade i fängelse. Även ett möte med yogin Bhaskar Lele fick en avgörande betydelse för Sri Aurobindo, inte minst då det gällde insikten hur tankar uppstod och kunde kontrolleras. Han förstod nu att hans kall visserligen fortfarande på sätt och vis var revolutionärens, men på ett helt annat sätt än tidigare. Han började ägna sitt liv åt att sprida kunskap om vad han själv upplevt, om hur det gudomliga medvetandet kan föras ned till människan och förbinda ande och materia.

"Det som först och främst är nödvändigt", sa Sri Aurobindo, "är att den enskilde — varje enskild människa — upptäcker anden, den gudomliga verkligheten i sig själv och låter den komma till uttryck i sitt liv och väsen. Gudomligt liv måste framför allt vara inre liv; det yttre måste ju vara ett uttryck för det inre, och därför kan det inte finnas något gudomligt i en människas yttre väsen så länge det inre inte har präglats av det gudomliga."

Lärjungar anser att Sri Aurobindo själv i mänsklig gestalt förkroppsligade det högre, supramentala, medvetandet. "Han uppenbarade för oss inte barahurdan den stig är som vi måste gå och den metod som vi måste följa om vi vill komma till målet", skriver Modern, "utan han har också genom sitt eget personliga förverkligande givit oss en förebild."

Modern var en fransk kvinna vid namn Mira Richard som i sitt andliga sökande kom till Indien och där så småningom träffade Sri Aurobindo vars närmaste följeslagare hon sedan förblev tills mästaren dog 1950. De båda byggde upp ashramet i Pondicherry, men det var framför allt Modern, som hon kom att kallas, som startade Auroville, det samhälle för andlig växt och praktisk samvaro mellan människor från hela världen, som hon hoppades skulle bli en modell för framtida mänskligt levnadssätt.

I vissa stycken var Modern besviken på sina lärjungar, som hon tyckte inte helt förstod hennes vision eller delade hennes andliga insikt. Men till stor del är väl hennes dröm på väg att förverkligas. Seriosa sökare från när och fjärran deltar i uppbyggnaden av detta öken-

Matrimandir vill vara symbolen för det gudomligas svar på människans aspiration för fulländning, föreningen med det gudomliga som manifesterar sig i en utvecklande mänsklig enhet.

Modern

aktiga område, som man lyckats odla upp och få att blomstra och låta tala om sig över hela världen. Det har dock inte gått utan mänskliga konflikter och svårigheter; bl a har det varit stridigheter om makten över marken, vilket lett till att indiska staten tagit över huvudmannaskapet under några år för att oklarheterna ska kunna redas ut och en mer permanent organisation etableras.

Där är dock full aktivitet. Och planerandet och byggandet av stora samlingslokaler är i full gång. Arbetet på att färdigställa den stora runda symbolen, "Matrimandir", som också ska rymma samlingsrum, har återupptagits efter det att den länge rest sig över slättlandskapet som en ihålig stomme.

Varje dag kommer besökare i grupper. Och guider arbetar flitigt med att visa runt, demonstrera modeller av drömmen Auroville och berätta om visionerna och det dagliga arbetet.

Mr Himatsinga berättade också hisnande historier för mig om hur Modern och Sri Aurobindo grep in i andra världskriget för att slutligen stoppa Hitler.

— Det var Modern som tog gestalt av den mörka ande som ledde Hitler och rådde honom att gå mot Ryssland

—vilket blev början till hans fall!

Det mesta i Sri Aurobindos och Moderns lära är dock lättare att smälta än detta.

De båda andliga lärarna har alltid förkunnat att det är här och nu i denna materiella värld som vi måste utvecklas och verka. Det är alltså inte i meditation som vi ska nå insikt och frid. Det är ett vaket "högre" medvetande dygnet runt som vi ska eftersträva.

Sri Aurobindo har bara pekat ut en riktning. Han har inte gett några tekniker, utan lämnat människorna frihet att söka sina egna vägar.

I Pondicherry finns de rum bevarade där Sri Aurobindo och Modern tillbringade sina sista dagar. Sri Aurobindo levde mot slutet av sitt liv under ett flertal år i total avskildhet och tystnad. Nu finns i dessa rum tavlor med deras bilder. Vid dessa kan anhängarna — mediterande eller med öppna ögon kontemplerande — hämta inspiration till att utveckla det supramentala medvetandet, som alla människor, enligt Modern och Sri Aurobindo, en dag ska äga.

(Adress: Föreningen Auroville International Sweden, Ravlunda 29, 270 57 Kivik. Telefon: 0414-741 22.)

Siddharta Gotama

Prinsen som blev tiggarmunk och kallas den Upplyste

Siddharta Gotama var prins av sakya-stammen. Om hans födelseår finns olika uppgifter, men enligt flera författare var han född 563 före år 0. Hans fader hette Suddhodama och var furste i ett litet rike i nordöstra Indien. På grund av en spådom vid prinsens födelse att han skulle komma att lämna sitt rike och bli asket, gav hans fader honom ett skyddat liv i överflöd och glädje — så berättar legenden. Han hölls okunnig om människolivets nöd och elände och om döden. Gamla, sjuka och fattiga hölls borta från palatsområdet för att inte störa prinsens sorglösa liv. Självt fick han inte lämna det furstliga området. Men en dag for han ut i en vagn, och då fick han för första gången i sitt liv se en orkeslös åldring, som stapplade fram, en svårt sjuk man och ett ruttnande lik. Allt detta berörde honom mycket illa. Av sin körsven fick han veta att ingen — inte heller han själv — kunde undkomma sjukdom, åldrande och död. Han mötte också en asket, vars anletsdrag återspeglade djup inre frid.

Prinsen blev förtvivlad efter sin upptäckt av hur livet verkligen är. Han grubblade över dess gåta, och ett beslut tog form hos honom att överge sina palats och rikedomar, sin hustru och lille son för att — liksom den asket han mött — som en hemlös vandrare söka sanningen.

I sitt nya liv lyssnade Siddharta Gotama till andliga lärare, lärde sig meditationens försjunkenheter, och ägnade sig under en tid åt så hård askes att han blev alldeles utmärkt och förlorade sina krafter. Inget av detta ledde till någon klarhet. Men en dag, då han efter sex års ofruktbart sökande satt under ett fikonsträd, kom insikten till honom och han blev upplyst, såg sanningen. Han förstod att orsaken till lidande, död och återfödelse var livstörsten och att vägen till frihet var livstörstens utsläckande.

35-årig hade Siddharta Gotama funnit vad han sökt. Eftersom han var en

medkännande människa ville han inte behålla sin insikt för sig själv, utan dela med sig åt den lidande mänskligheten. I Sarnath, nära nuvarande Benares, höll han sin första predikan för några munkar som tidigare varit hans följeslagare men lämnat honom, när han övergett asketens väg. Denna predikan gjorde ett starkt intryck på åhörarna, och den blev början till Gotamas fyrtiofem år som kringvandrande predikant.

Han blev snart en välkänd person i de trakter i nordöstra Indien, där han vandrade omkring, tiggade till sitt uppehälle, predikade och fick många lärjungar. För dem som ville leva på samma sätt som han själv, grundade han en munkorden, Sanga. Den hade stränga regler för medlemmarna. De skulle harakat huvud, de fick endast ha några få tillhörigheter, främst bland dem en tiggarskål, de fick inte äta efter klockan tolv på dagen, och de måste uppfylla de strängaste etiska krav. I allt fastställdes så småningom 227 regler. Missionärer skickades ut för att som tiggarmunkar förkunna befrielsens väg.

Någon trosbekännelse formulerade Gotama aldrig. Han hade ingen världs-förklaring och besvarade inte metafysiska frågor. Hans inställning var inte spekulativ, utan praktisk. Vad han hade var en metod att lösa livets svåraste inre problem.

Blind tro vände han sig mot. Han ville att hans åhörare själva skulle tänka igenom vad han sa och därefter ta ställning, inte bara godta vad de hördet honomsäga. Genom att resonera med åhörarna, ställa frågor och låta dem själva dra slutsatserna avslöjade han många felaktiga föreställningar om livet. Hans metod påminner om den som Sokrates lär ha använt sig av.

Som en tiggarmunk utan hus och hem — och samtidigt som en buddha, en upplyst, befriad från livsviljan och alla begären — vandrade den före detta sakyaprinsen omkring tills han blev åt-

tio år, åtföljd av en skara lärjungar. 484 före år 0 avled han, enligt en del uppgifter. Hans sista ord lär ha varit:

— Denna värld är förgänglig. Arbeta flitigt på er egen frigörelse!

Allt är lidande!

Gotama, den upplyste, förklarade att livets natur är lidande.

— Födelse är lidande, åldrande är lidande, sjukdom är lidande, begär som ej tillfredsställs är lidande!

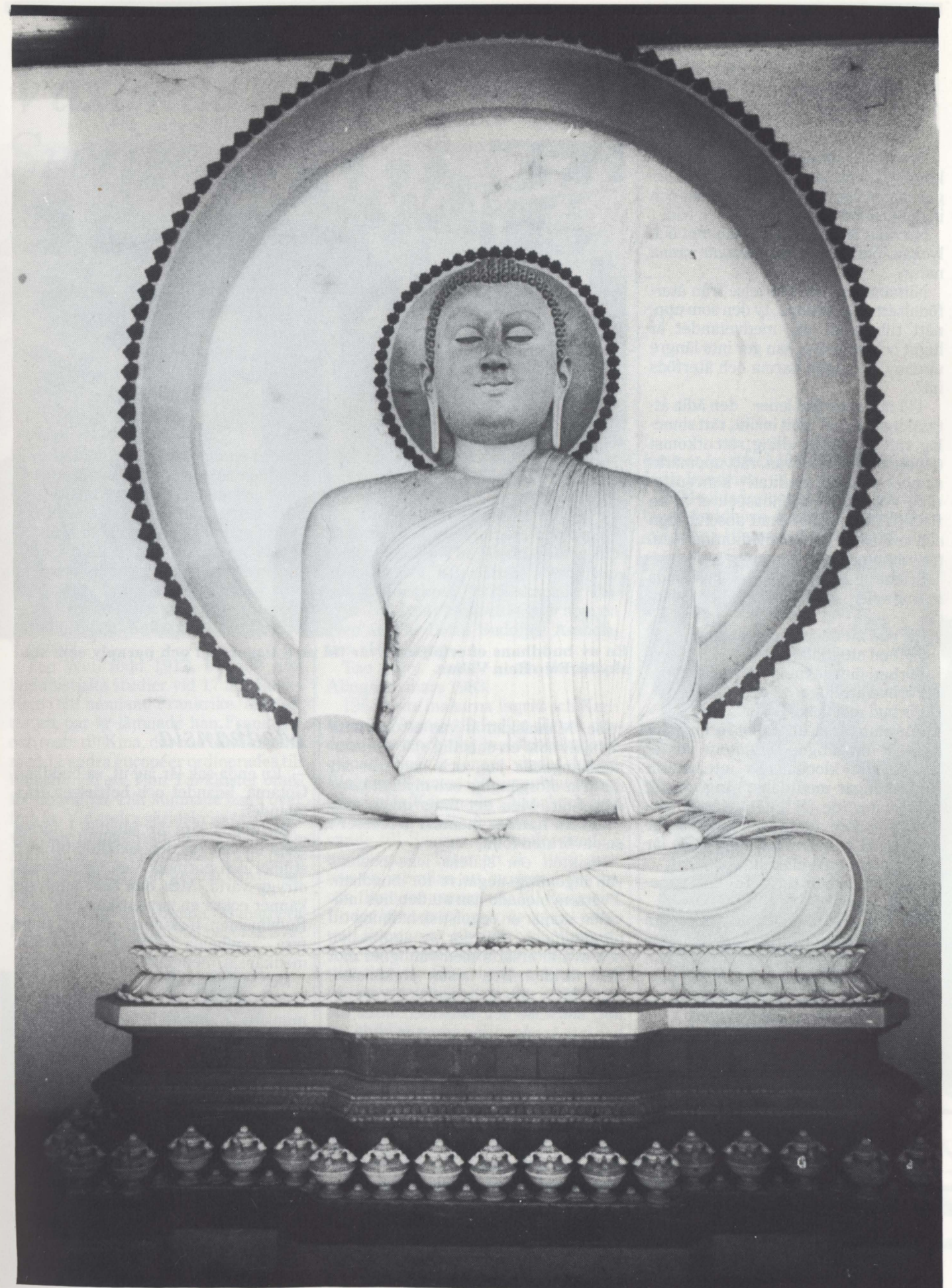
Han utgick från en förtvivlan över livets ofullkomlighet.

— Hur kan man skratta, hur kan man vara glad, när världen alltid brinner av begärens eld? frågade han, och när den åldrande kroppen blir utsliten, hem-sökt av sjukdomar och svaghet och livet övergår i död?

Lidandet framstod för buddhan som livets mest grundläggande faktum. Han såg ingen trygghet i denna värld av ständig förändring, där allt till slut förgås. Vad skall man göra i den katastrofsituation man som människa befinner sig i? Det var hans stora fråga, och den lösning han funnit genom upplysningen under fikonsträdet var frigörelse från världen, inre oberoende av den opålitliga yttre verkligheten.

Lidandets upphov är begären, förklarade han, begäret att äga, begäret efter njutning och lycka, begäret att överleva osv. Begären binder människan vid sådant som är förgängligt. Men för den som är fri från begär finns ingen sorg, än mindre någon fruktan.

Det finns ett sinnestillstånd där lidandet har upphört, lärde Gotama, buddhan. Han kallade det nirvana och sa att målet för en människas andliga strävan var att uppnå detta tillstånd. Nirvana betyder utsläckande, men det som slocknar är inte livets låga, utan begären, hatet och okunnigheten, som strider mot människans sanna natur och gör henne olycklig.

Buddhan på sin lotustron, fridfull, orubblig, allvetande och allomfattande, utstrålar ett omätligt ljus och en gränslös medkänsla. (Foto Rein Vålme.)

Den som uppnått nirvana är tullkomlig. I detta tillståndet finns inga begär, ingen aggressivitet, inget hat och inga illusioner. Allt är frihet och frid.

Nirvana är den högsta visheten och lyckan. Nirvana är människans sanna natur.

Nirvana innebär befrielse från återfödelseernas kretslopp, ty den som uppnått tillståndet där medvetandet är lugnt och utan oro, han ger inte längre upphov till någon karma och återföds inte.

Till nirvanas frid leder "den ädla åttafaldiga vägen": rätt insikt, rätt sinne, rätt tal, rätt handling, rätt utkomst (levebröd), rätt strävan, rätt uppmärksamhet och rätt meditativ koncentration. Vägens tre grundaspekter är en fläckfri etik, vishet samt absolut lugn och inre frihet genom meditation/mental träning.

Etiken grundas i bestämda moralregler. För lekman gäller följande:

Förbud att döda något levande.

Förbud att stjäla.

Förbud mot sexuella förseelser.

Förbud att ljuga.

Förbud mot rusdrycker.

För munkar är det totalt förbud mot sexuell umgänge. Dessutom får de inte äta efter klockan tolv, inte bevista tillställningar med dans, sång, musik eller teater, de får inte använda parfym, smycken eller kosmetika, de får inte ligga i en bekväm säng, och de får inte ta emot guld eller silver.

Munkar måste tigga till sitt uppehälle.

En lärjunge till buddhan skadar inte något levande. Därför kan han inte delta i krig och inte i jakt eller fiske, han kan inte heller tillverka eller sälja vapen, gifter eller rusdrycker. Många buddhister är vegetarianer.

En lärjunge har medkänsla med allt levande och predikar mot allt våld.

Ingen gud

Buddhan var i grund och botten ateist. Han räknade inte med någon gud, varken som skapare av världen eller som hjälpare i nöd. Visserligen tog han inte avstånd från den tro på gudar som fanns i tiden, men den betydde inget för honom.

Inte heller själen existerade för buddhan.

— Människan är okunnig om sin egen natur, sa han. Denna okunnighet är ett svårt hinder på vägen till frigö-

En av buddhans efterföljare i vår tid med tiggarskål och paraply som solskydd. Foto Rein Vålme.

relse. Människan är van att upptatta sig själv som en enhetlig själ, ett sammanhängande jag, och hon tror att detta är oförgångligt och mycket betydelsefullt. Men det finns ingen själ. Vad som finns är mentala processer i en oavbruten följd.

Insikten om själens icke-existens var ingenting negativt för buddhan. Tvärtom menade han att den hos individen skapar en egoistisk hållning till omgivningen. Känslor av aggression och avund ersätts med vänlighet mot hela världen. Den falska jagkänslan, som blåser upp en egoistisk personlighet, sloknar och individen inser att han inte är någonting annat än en del av en medvetandeström. Den buddhistiska munken och nunnan går sålunda självutplåningens väg i anspråklöshet och glädje.

Buddhan accepterade återfödelse-läran som självklar, men inte en återfödelse så att samma individ återkommer i ständigt nya gestalter, utan så att medvetandeströmmen går vidare till en ny individ — som kan få det bättre eller sämre än den tidigare individen beroende på hur denna levat, enligt karmans lag. En återfödelse som djur eller i helvetet är möjlig, men återfödelse innebär inte, enligt buddhan, att någon enhetlig själ går över från en kropp till en annan.

Medkänsla

— En enda sak lär jag ut, sa buddhan Gotama, lidandet och befrielsen från lidandet.

Buddhans lära är således i första hand en väg för den enskilde till inre stillhet och harmoni i en föränderlig, otrygg värld. Men den sant upplyste känner också en gemenskap med allt. Buddhismen förkunnar att det finns fyra "upphöjda tillstånd": allkärlek, medkänsla, medglädje och sinneslugn.

Det kan uppfattas som en brist att social hjälpverksamhet inte ingår i munkarnas skyldigheter. Men läran i sig kan utgöra grund för kärleksgärningar i allt levandes tjänst — inte bara den traditionella buddhistiska kärleken som innebär att visa världen den väg som leder till lidandets upphörande, utan även en kamp mot sjukdom, nöd, orättvisor och förtryck.

Roshi Philip Kapleau skriver i Zens tre pelare att i satori, dvs upplysning, uppstår en känsla av samhörighet med alla så att man känner ansvar för alla. En sant upplyst människa — skriver Kapleau — känner stark gemenskap med alla.

Källor: Rune E. A. Johanssons inledning till Dhammapada samt diverse andra skrifter på svenska, Se litteraturförteckningen på sidan 34.

Växande intresse för buddhismen i Sverige

Av John Tao Petersen och SM

Från 1920-talet har det funnits ett betydande intresse i Sverige för buddhismen. Bland de första kända svenskar som visade ett offentligt intresse för Buddhas lära var den kvinnliga socialisten Kata Dalström (1858 — 1923). Men det var först på 1950-talet som det uppstod en buddhistisk rörelse i vårt land. Pionjärer var Tao Wei (Marcel Sirander) och Amita Nisatta (Ingrid Wagner).

Tao Wei, född 1912, började sina buddhistiska studier vid 17 års ålder i Nice i sitt hemland Frankrike. Men efter ett par år lämnade han Frankrike och reste till Kina, där han tillsammans med 11 andra européer ordinerades till bhikshu vid ett Tien Tai-kloster utanför Shanghai. Där stannade han i över fem år. Vid andra världskrigets utbrott var han tvungen att lämna Kina och återvända till Frankrike, men 1948 flyttade han till Sverige, där han sedan blev kvar.

På förslag av Narada Mahathera från Sri Lanka, som 1954 besökte Sve-

rige, bildade Tao Wei ett buddhistiskt samfund, en föregångare till det 1969 bildade *Svenska Buddhistiska Samfundet*. Detta samfund, öppet för alla av buddhismen intresserade, blev regionalt center för The World Fellowship of Buddhism. Efter att ha återordinerats i Hongkong 1975 skapade Tao Wei *The Lotus Buddhist Order* som en gren av The Lotus Buddhist Association i Hongkong.

Tao Wei avled i sin hemstad Alingsås i mars 1983.

1953 reste makarna Ingrid och Karl-Henrik Wagner till Indien för att studera konst och den buddhistiska religionen. Två år senare vigdes Ingrid Wagner till nunna i Swayambhu-templet utanför Katmandu i Nepal och fick då namnet Amita Nisatta. Hon återvände till Sverige och undervisade i buddhismen. Efter ett år, 1956, fick hon en inbjudan att studera i Burma och flög i maj samma år till Rangoon. Under hennes frånvaro övertogs arbetet i Sverige av Karl-Henrik Wagner, som blivit munk med namnet Anagarika Sugata. Efter hennes återkomst till Sverige 1957 flyttade Anagarika Sugata till Norge för att där undervisa om buddhismen.

Amita Nisatta återupptog sin buddhistiska undervisning i Sverige. Hennes lektioner i Kinesiska tempelrummet på Etnografiska Muséet har blivit berömda. Kring syster Amita samlades en grupp som kallade sig *Buddhismens Vänner* och studerade buddhismen med henne som lärare.

1974 bildades *Förbundet Buddhistisk Gemenskap* i syfte att samla Sveriges buddhister och buddhistiskt intresserade personer och för att sprida kännedom om buddhismen. Det är öppet för anhängare av alla grenar av buddhismen. Verksamheten består av meditation, studier, kontaktarbete och, sedan 1975, utgivning av en tidskrift, *Buddhistisk gemenskap*. Antalet med-

lemmar är cirka 110. Ordförande i år är Jadir Bandeira.

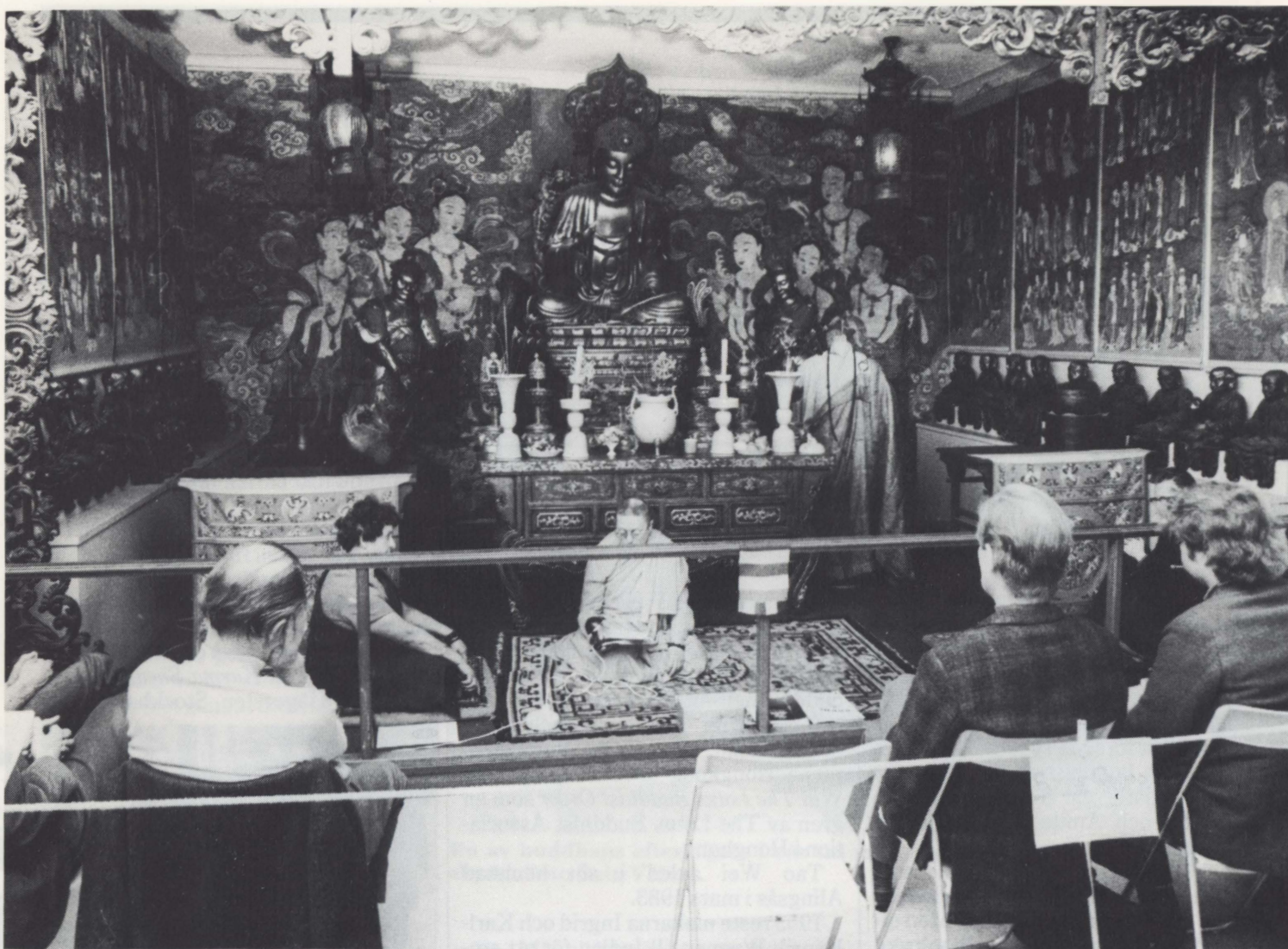
1974 bildades också centret för tibetansk buddhism *Karma Shedrup Dargye Ling* i Hägersten, Stockholm. Det

Buddhistnunnan i Stockholm: Syster Amita. Foto Rein Vålme.

Marcel Sirander.

Syster Amita håller lektion på Etnografiska Muséet, Stockholm. Foto Rein Vålme.

är en lokalförening inom trossamfundet för tibetansk buddhism *Karmai Tenpai Gyaltzen* och tillhör Kagyudpa-traditionen, som är en gren av mahayana-buddhismen. Centret, som har ca 100 medlemmar, leds av Dorje Lopön Lama Ngawang i samverkan med en styrelse. Verksamheten består av offentlig andakt varje dag, gruppundervisning vid veckosluten, kurser i buddhistisk filosofi och meditation, föredrag för skolor och andra intresserade. Lama Ngawang tar emot för enskilda samtal, bistår sjuka inför döden och håller buddhistiska ceremonier för både invandrare och inhemska buddhister vid dödsfall och begravningar. På en särskild retreatgård i Arbogatrakten, Karma Dechen Ösel Ling, hålls kortare eller längre meditationsretreater. Retreatgården invigdes 1980 av Lama Kalu Rinpoche. Där har nyligen en grupp genomfört den traditionella tre år och tre månaders-retreaten för utbildning till lamor (manliga lärare) och jetsunmor (kvinnliga lärare).

Ett annat tibetanskt center finns i Uppsala. Det heter *Dharma-center Changchub Chöling* och grundades 1979 av Geshe Lama Sherab Gyaltzen

Amipa. Det tillhör Sakya-traditionen. Lama Sherab är andlig ledare och Jörg Fitz organisatorisk ledare. Antalet medlemmar är 12. Man har gruppmeditation två gånger i veckan, studier av sutror, och man organiserar lama-besök. Syftet med centret är att främja praktiserandet av dharma i Sverige, vilket väsentligen innebär att verka för att människan med insikt utvecklar ett kärleksfullt, medlidsamt och vist förhållande till levande varelser.

I Göteborg finns en buddhistisk grupp med namnet *Kagyü Tekchen Shedra*. Den bildades 1976 med syftet att vara en plats där buddhismens filosofi och psykologi kan studeras och där dess meditationsmetoder praktiseras. Huvudlärare är Khenpo Rinpoche. Gruppen, som har ett tiotal medlemmar, tillhör kagyü-traditionen av den tibetanska mahayana-buddhismen.

Utanför Växjö har *The Friends of The Western Buddhist Order* sedan 1975 haft tiodagars sommartreter på Stenfors herrgård, 7 km söder om Tingsryd. Dessa retreater arrangeras av Dharmacari Aryavansa (Giordano Renard) och leds av medlemmar av Western Buddhist Order. De brukar samla 20-35 deltagare. Man har också

en weekendretreat i maj och en i september. FWBO har ibland också aktiviteter i Stockholm med undervisning, meditation och yoga, ledda av Sona, en elev till WBOs grundare Sangharakshita. FWBO tillhör närmast mahayana-grenen av buddhismen, men detta är inte strikt markerat.

Även i Malmö förekommer buddhistiska aktiviteter. Där verkade Svenska Buddhistiska Samfundet och The Lotus Buddhist Order i flera år (se ovan!). Grupperna leddes av Upasaka Tao Ming (Robert Malmqvist) och Upasaka Tao Ch'uan (John Petersen). Verksamheten bestod av gruppmöten med pujor, undervisning och meditation samt begravningsritualer för vietnamesiska flyktingar. Dessa grupper existerar emellertid inte längre, utan omformades 1981 till *Buddhist Centrum*, vars ordförande f.n är Upasaka Tao Hsün (Detlef Schultze). Den nya gruppen, med åtta medlemmar, är avsedd att vara ett gemensamt forum för buddhisterna i Sydsverige, oavsett personlig inriktning. Man har gruppmeditation med puja en gång i veckan, samt enskild meditationsundervisning, studiecirkel, informationsverksamhet m.m. Man anordnar också

Buddhistisk retreat vid Stenfors herrgård, utanför Tingsryd. Foto Ingemar Kroon.

buddhistiska begravningar.

Under några år omkring 1976 fanns i Sydsverige även en zen-grupp, ledd av Mack Djerf, kallad Sittsen Zen-center.

I Lund leds en zen-grupp av Håkan Svenbro. Gruppen var tidigare knuten till zenmästaren Deshimaro, men ingår numera i föreningen Zenvägen.

Föreningen Zenvägen, f.d. Rättviks meditationscentrum, arrangerar kurser i religiöst obunden meditation enligt zen-metoden. Det var Uppsala-professorn Hans Hof som i början av 1970-talet i Sverige introducerade en kristen djupmeditation, inspirerad av japansk zen-meditation. Hof har bland andra den japanske buddhistmunkens Taisen Deshimaru som lärare.

De senaste två åren har amerikanen Karma Zopa Puntsok hållit kurser i tibetansk buddhism och tibetanska språket i Malmö och Lund.

I Stockholm har Christel Sandberg och Halina Witwicka bildat *Stiftelsen Zen-buddhistiskt Center i Stockholm*. Det tillkom under Roshi Philip Kapleaus besök i Stockholm 1982 och är en filial till Zen-centret i Rochester, New York. Andlig ledare är Roshi Philip Kapleau. Antalet medlemmar är omkring 30. Gruppen, som tillhör Rinzai-

grenen av Zen, bildades för att göra det möjligt för människor att sitta i zazen tillsammans i en grupp som tillhör en levande zentradition och ha möjlighet att utöva zazen under en Roshi; för att främja ökad kunskap om ett zen-buddhistiskt levnadssätt och en djupare insikt i betydelsen av de buddhistiska föreskrifterna; för att kontinuerligt anordna sittningar på vardagskvällar, helger samt längre intensivsittningar.

Det finns också en grupp inom Soto-grenen av Zen, med medlemmar i Stockholm, Uppsala och Gävle.

När det gäller buddhistisk undervisning kan nämnas ett kollektiv utanför Delsbo som kallas Ljusbacken. Där finns ett par buddhister, och man har arrangerat flera kurser i Vipassaname-ditation. Ibland har den berömda amerikanska meditationsläraren Ruth Dennison lett dem.

1958 tog Upasaka Mudita (Erling Johansson) initiativet till den första svenska buddhistiska tidskriften, *Bodhi*. Den gavs ut av *Sällskapet för Buddhistisk Information* och utkom med totalt 20 nummer. Upasaka Mudita var med i redaktionen för de tre första numren. Sedan gav han under en

tid ut en egen tidskrift, *Buddist Bulletin*. Tyvärr finns ingen av dessa tidskrifter längre, saknade av många. Nu finns, som nämnts, tidskriften *Buddhistisk gemenskap*, som är organ för förbundet med samma namn.

Den förste som drev ett buddhistiskt förlag i Sverige var Upasaka Mudita i Strömstad. Det hade namnet *Buddhistiska förlaget*. Verksamheten torde nu ligga nere.

Sedan 1973 driver Upasaka Vinita (Gunnar Gällmo) ett litet bokförlag som kallas *Buddhasanas förlaget* och ger ut småskrifter om theravada-buddhismen.

I Malmö finns sedan 1977 förlaget *Buddhist Publikation*, som sköts av Upasaka Tao Ming (Robert Malmqvist) och under ett par år också gav ut en tidskrift, *Buddha Dharma*, i samarbete med Sveriges Buddhistiska Union.

Sveriges Buddhistiska Union grundades 1979 av Upasaka Dhammaviro (Peter Berg) i samarbete med Sri Lankas ambassadör, Baddrapala Wickrematunga, och avsågs att vara ett papaply över de flesta svenska buddhistiska grupperna. Unionen torde inte ha någon verksamhet för närvarande.

Det kan runt om i landet finnas även andra, mindre buddhistiska grupper, men om dessa saknar vi informationer.

Som i de flesta andra länder i väst ökar i Sverige intresset för buddhismen — liksom för andra religioner och filosofier av österländskt ursprung. I detta sammanhang får man inte glömma den ganska stora invandringen från Vietnam, Hongkong, Thailand, Sri Lanka m.fl. länder i Asien, där befolkningen av tradition är buddhister. Det finns också en hel del svenskar som omfattar den buddhistiska tron utan att ha kontakt med någon etablerad grupp.

Ordförklaringar:

Bhikshu/Bhikkhu — buddhistisk "munk"
Bodhi — upplysning
Dharma/Dhamma — den buddhistiska läran
Jetsunma — tibetansk "nunna"
Lama — tibetansk "munk"/lärare
Mahathera — "storäldste"
Roshi — japansk zenmästare
Vipassana — buddhistisk meditationsmetod/insiktsträning

Ett urval litteratur på svenska

Dhammapada — buddhistiska aforismer, översatta och kommenterade av Rune E. A. Johansson. Natur och Kultur 1967, 1983.

Buddhas evangelium eller Dhammapadan. Christer Topelius Bokförlag 1968.

Sutta Nipata — buddhistiska ballader och lärodikter, översatta av Rune E. A. Johansson. Forum 1976.

Buddha talade och sade — till nutidsvenska med inledning av Åke Ohlmarks. Forum 1968.

Zen — en zenbuddhistisk antologi, översatt och i urval av Elin Lagerkvist. Natur och Kultur 1963.

Philip Kapleau: *Zen-kommentarer* om arbete, medvetenhet, icke-varaktighet, icke-jag, ego, språk. Livskraft 1982.

Philip Kapleau: *Zens tre pelare.* Livskraft via Förlagsgemenskap 1983.

Taisen Deshimaru: *Samtal med en zenmästare.* Åsak 1984.

Anagarika Govinda: *De vita molnens väg.* Berghs 1975.

Marcel Sirander: *Buddha Dharma Sangha.* Buddhistiska Förlaget 1973.

Acarja Sunyata och Henning Sjöström: *Vägen till Buddha.* Sjöström & Sjöström 1967.

Subhadra Bhikku: *Buddhismens budskap.* 1954. Distr. Buddhistiska Förlaget.

Narada Maha Thera: *Buddhismen i ett nötskal.* Buddhasasanaförlaget 1974.

W.E. Evans-Wentz: *Den tibetanska dödsboken.* Berghs 1974.

Alexandra David Neel: *Bland mystiker och magiker i Tibet.* Gebers 1933.

Hans Hof: *Mer människa.* Aldus 1974.

Sven Magnusson (red.): *Alternativ tro, del 1.* Proprius 1975.

Adresser:

Buddhismens Vänner
Syster Amita Nisatta
Ringvägen 103 B
116 60 Stockholm
Tel. 08-43 53 61

Förbundet Buddhistisk Gemenskap
Box 97
101 21 Stockholm
Tel. 08-758 84 65, 760 53 63,
031-47 57 43

Karma Shedrup Dargye Ling
Hökarvägen 2
126 58 Hägersten
Tel. 08-88 69 50

Dharma Center Sakya Changchub Chöling
c/o Jörg Fitz
Sturegatan 2 A
752 23 Uppsala
Tel. 018-12 99 97

Kagyü Tekchen Shedra
c/o Bärmark
Larsmässetorg 5
415 01 Göteborg
Tel. 031-25 87 52

FWBO
c/o Giordano Renard
Elleholmsvägen 11
352 43 Växjö
Tel. 0470-190 91

Buddhist Centrum
c/o Detlef Schultze
Falsterbogatan 23
214 36 Malmö
Tel. 040-97 52 29

Föreningen Zenvägen
c/o Wäliwaara
Hällbygatan 38 B
752 28 Uppsala
Tel. 018-12 50 78, 031-55 31 57

Stiftelsen Zen-buddhistiskt Center
i Stockholm
Hägervägen 32
122 39 Enskede
Tel. 08-48 38 33

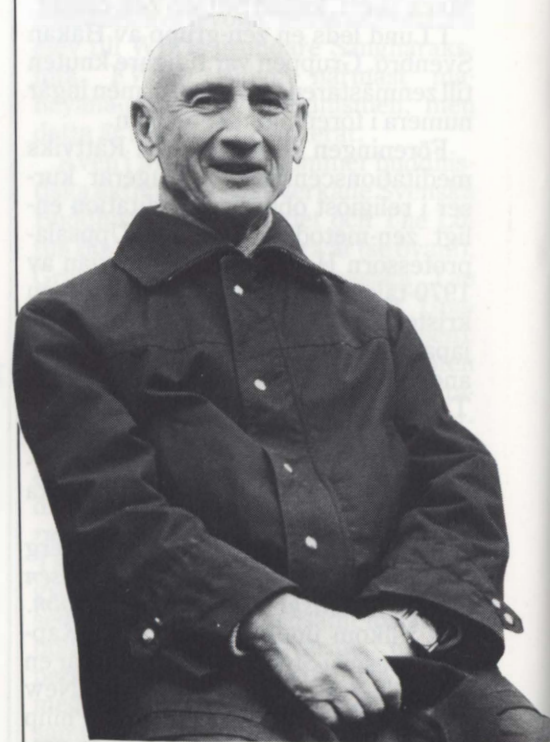
Zen-grupp inom Soto-grenen
Studio för Episk Dramatik & Psykodrama
Sveavägen 112
113 50 Stockholm

Ljusbacken
Västerport 1491
820 60 Delsbo
Tel. 0653-164 66

Buddhasasanaförlaget
Box 5158
102 44 Stockholm
Tel. 08-760 53 63

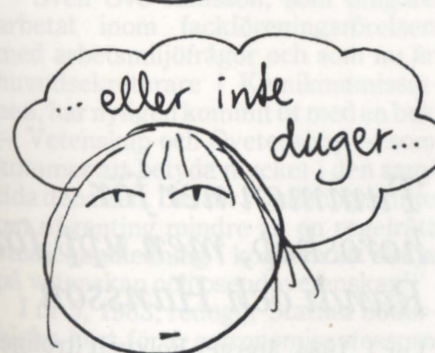
Buddhist Publikation
c/o Robert Malmqvist
V:a Skrävlingeavägen 135
212 34 Malmö
Tel. 040-49 31 02

Zen-arbetsgemenskap
Box 5069
123 05 Farsta
Tel. 08-64 90 15

Roshi Philip Kapleau. Foto Jan Seilitz.

PULLAN

MPG-84

av Chintamani Isberg

Folkvett

Föreningen Vetenskap och Folkbildning vill återuppliva upplysningstidens ideal. Den hyllar förnuftet och som följd därav vänder den sig mot parapsykologi, "ufologi", astrologi, New Age-rörelser m m.

Folkvett är namnet på det medlemsblad som föreningen Vetenskap och Folkbildning utger. Föreningen har hundratalet medlemmar. I nr 2, 1984, redovisar Arne Helldén föreningens "historiska rötter". Han berättar om Sällskapet Pro Sensu Communi som bildades 1787 och som han karakteriserar som "vår broderförening och föregångare på 1700-talet". Det hade två medlemmar, skalden Johan Henrik Kellgren och kanslirådet Nils von Rosenstein.¹⁾

Vidskepelse och fördomar frodades på 1700-talet, upplyser Helldén. Charlataner och bedragare sladdrade och yrade. Undergörande medel utbjöds. Man trodde mer på ockulta fenomen och astrologi än på vetenskapen och förnuftet. Cagliostro bjöd ut sin hemliga orientaliska visdom i Europa: dekokter, livselixir, skönhetsvatten m m. Här hemma i Sverige utförde Björnram,²⁾ Plommenfelt³⁾ och Ulfclou sina skojarkonster vid själva hovet. "Lusten för andeskåderi och hemliga vetenskaper utbredde sig... isynnerhet bland de högre stånden", skrev Erik Gustaf Geijer.

Kellgren och Rosenstein var anhängare av upplysningsfilosofin. De betraktade den engelske filosofen John Locke som "den förnuftigaste man som jorden burit" och firade hans födelsedag den 29 augusti som sällskapets högtidsdag. Sällskapets udd riktades mot guldmakare, swedenborgare, mesmerianer, somnambulister, universaldroppmakare etc. Kellgren utgav diktverken "Ljusets fiender" och

Hypnotisör i arbete. Tysken Mesmer ansåg sig kunna bota med en kraft som utgick från händerna. Etsning av Daumier. Ur Folkvett.

"Man äger ej snille för det man är galen" och Rosenstein en "Avhandling om Upplysningen". Om den senare skriften säger Helldén att den borde läsas i skolorna, åtminstone i valda delar, eftersom den har ett budskap till den ungdom som ibland vilseförs även vid våra universitet!⁴⁾

Rosenstein vände sig mot forskare som gissar och tror sig veta, drömmar och tror sig erfara, försöker och tror sig lyckas, yrar och tror sig kloka...

Tummen ner för horoskop, men upp för Randi och Hansson

I nr 1, 1984, återger Folkvett (troligen del av) en insändare i DN 7 december, 1983, skriven av styrelseledamoten i föreningen Svante Janson:

"En viktig faktor är att horoskop är så allmänt skrivna att de passar på näs-

tan vem som helst, och att vi gärna bortser från detaljer som inte stämmer. Även detta har studerats vetenskapligt — och med större framgång än studiet av horoskopen själva. Texten erbjöd den franske psykologen Michel Gauquelin i en annons ett gratis tiosidigt horoskop till alla som sände honom födelsedata. Han sände samma horoskop till alla (gjort för Marcel Petiot, en känd massmördare) och ett frågeformulär. 94 procent svarade att 'deras' horoskop stämde väl!"

I nr 2, 1984, skriver Svante Janson om en bok av James Randi som heter "Flim-Flam". Han upplyser att Randi 1 april varje år delar ut några "Uripris" (en böjd sked) till bland andra den vetenskapsman som under året gjort det dumaste uttalandet om parapsykologi.⁵⁾ För övrigt ger Flim-Flam enligt Janson "en värdefull översikt över många pseudovetenskaper och argument mot dem".

En annan Svante, nämligen Svenson, skriver i nr 1, 1984, om föreningsordförandens bok bland annat:

"Sven Ove Hansson, som tidigare arbetat inom fackföreningsrörelsen med arbetsmiljöfrågor och som nu är huvudsekreterare i Kemikommisionen, har nyligen kommit ut med en bok — Vetenskap och Ovetenskap — som kommer att betyda mycket i den samtida debatten. Det rör sig nämligen inte om någonting mindre än en regelrätt studiehandledning i konsten att skilja på vetenskap och pseudovetenskap!"

I nr 5, 1983, redogör Staffan Söderhjelm kort för f. astronomiprofessorn Åke Wallenquists argument mot astrologin i boken "Glimtar från astronomins forskningsfält". Wallenquist skrår inte orden, berättar Söderhjelm. Astrologin är bluff och geschäft

James Randi. Ur Folkvett.

"Parapsykologins resultat accepteras ej."

som slår mynt av människors okunnighet. Den bygger till största delen på gammal babylonisk vidskepelse. Huvudargumenten mot den är tre:

1. Horoskop stämmer sällan.
2. Planeterna ligger för långt borta för att kunna påverka oss.
3. Stjärnbilder och "stjärntecken" saknar fysisk realitet.

Vinklat

Folkvett innehåller en del av värde för allvarliga sökare. Men i stort sett ger den vad jag vill beteckna som vinklade informationer till glädje för de skeptiker som anslutit sig till föreningen. Domen mot magnetterapeuten Ivan Troëng för kvacksalveri nämns — men inte ett ord om professor Olov Lindahls utlåtande att det finns åtskilligt vetenskapligt stöd för magnetterapi. (Se Sökaren nr 1, 1984!) Man påstår att Uri Geller blivit avslöjad som inget annat än en illusionist. Det är riktigt att Geller ibland under scenframträdanden tycks ha använt trick. Men detta betyder inte att alla de vetenskapliga undersökningar med positivt resultat som gjorts av hans förmåga, måste underkännas. En man som fuskar psi-fenomen på en scen, kan mycket väl också äga äkta psi-förmåga. I boken "The Geller Papers" (Houghton Mifflin Company, Boston, 1976) redovisar ett antal forskare Geller-studier som gett positivt resultat.

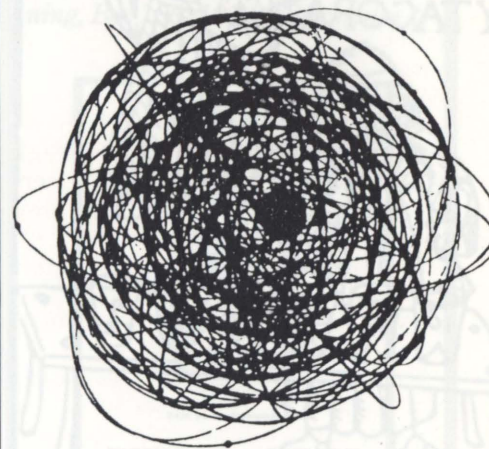
Folkvett redogör alltid för endast ena sidans synpunkter. Det är en enögdhet som jag tycker att man så att säga i folkvettets namn bör avråda från. (Läs Sökaren och bli mångsidigt informerad!)

Men ensidigheten är inte Folkvetts enda brist. Medlemsbladet ger också många direkt felaktiga upplysningar. Så här skriver exempelvis Sven Ove Hansson: "Den amerikanske f.d. astronuten och månfaren Edgar Mitchell är en viktig person i New Age-kretsar och bland parapsykologer i USA. Han är både en framträdande propagandist och finansär till kända pseudovetenskapliga undersökningar på parapsykologins område." Hansson använder ordet pseudovetenskap på ett oriktigt sätt. Mitchell har bl a stött parapsykologiska undersökningar vid SRI International. Dessa undersökningar kan säkert granskas kritiskt — det har parapsykologer också gjort — men att kalla dem pseudovetenskap är inget exempel på

"folkvett", utan på okunnighet. Sven Ove påstår att SRI International bara har den geografiska belägenheten gemensam med det berömda Stanforduniversitetet. Men SRI International har utgått från Stanforduniversitetet. Sedan åtskilliga år är det en självständig institution som bedriver högt kvalificerad uppdragsforskning, bland annat åt amerikanska regeringen.⁶⁾ De två kända "parapsykologerna" där, Hal Puthoff och Russell Targ, anses mycket kompetenta inom sitt specialområde, som är laserforskning. Sitt vetenskapliga förstånd har de använt vid sina undersökningar av psi-fenomen. De är självklart inga pseudovetenskappare.

Sven Ove Hansson påstår att parapsykologins resultat inte blivit accepterade bland den stora majoriteten inom vetenskapssamfundet. Men enligt en enkätundersökning tror exempelvis 66 procent av de amerikanska collegeprofessorerna på ESP, medan endast 23 procent av dem anser ESP omöjligt eller osannolikt. (En uppsats av James McClenon i The Journal of Parapsychology nr 2, 1982.) Enligt en rapport till amerikanska kongressen från kongressens undersökningstjänst 1983 accepteras psi av de flesta vetenskapsmän.

Det bör också nämnas att den internationella parapsykologiska föreningen i Amerika, PA, är medlem av det stora amerikanska vetenskapssamfundet, AAAS. Parapsykologin är alltså en erkänd vetenskap i Amerika. Visst finns det några som menar att detta medlemskap är felaktigt, men de har inte hos AAAS vunnit gehör för sin uppfattning.

Elektronbanemodell för volframatom. Ur Folkvett.

Inte så kloka som de tror

Medlemmarna i föreningen Vetenskap och Folkbildning anser sig försvara den vetenskapliga metoden. Men grundläggande i vetenskaplig metod måste vara att ta noga reda på, skaffa sig kunskaper som grund för bedömningar. Frågar man människor som har ett positivt intresse för parapsykologisk forskning och god kännedom om området vad de menar om skeptikerföreningen, så får man alltid svaret: *De där människorna är oinformerade!* — Och utan tvekan har de rätt i det. Därför bör man råda föreningens medlemmar att noggrannare läsa meningsmotståndarnas litteratur. Innan de beskyllder andra för ovetenskaplighet bör de försöka att själva leva upp till vetenskapens ideal av objektivitet och inhämtande av kunskap.

Sven Ove Hansson påstår att parapsykologin inte lyckats ta fram en enda person "som kan läsa tankar eller utföra något annat paranormalt i välkontrollerade och reproducerbara försök". Jo, det finns en rad väl utförda experiment med resultatet att psi finns. Däremot har parapsykologerna ännu inte åstadkommit ett försök som är upprepbart i den meningen att man alltid får samma positiva resultat om

försöket utförs på samma sätt av flera olika forskare.

Det är naturligt att parapsykologerna strävar efter det upprepbara resultatet som ingen kritiker kan sno sig undan. Men om man av parapsykologerna kräver ett sådant resultat, innan man är villig att ta deras vetenskap på allvar, då fordrar man att verkligheten skall anpassa sig till en mänsklig uppfattning om hur den skall vara beskaffad för att passa vissa kriterier på bevis. I stället måste man acceptera att verkligheten inte alltid upprepar sig, att det finns fenomen som är tillfälliga och inte kan fångas i upprepbarhetens nät, men ändå är mycket verkliga. Man måste alltså studera verkligheten på dess egna villkor. Att psi-forskningen inte kunnat visa upp ett i strikt mening upprepbart försök betyder inte att de fenomen den studerar inte existerar.

Det finns inga bevis för psi, säger skeptikerföreningens talesmän. Men i stället är det så att *de* inte kan se några avgörande bevis som de vill erkänna. Många andra goda bedömare godtar vissa psi-positiva resultat, exempelvis Rhines, Jahns, Schmidts samt Puthoffs och Targs resultat. Att det saknas tillräckliga bevis för psi är skeptikernas påstående, men ingen allmän mening bland kvalificerade bedömare. Skeptikerföreningens talesmän borde säga attt "vi inom vår förening anser att det saknas bevis för existensen av psi".

Det skulle bara behövas att ett enda paranormalt fenomen kunde upprepas i skeptikernas laboratorier för att det skulle finnas bevis för psi, skriver Sven Ove Hansson och tillägger: *Inget sådant bevis existerar.* Men som den ledande brittiske psykologen H. J. Eysenck säger (se intervjun med Jens Telefsen i nr 9, 1984!) har många parapsykologer börjat som skeptiker. Helt naturligt har de upphört att vara skeptiker, när de konstaterat existensen av paranormala fenomen — och därmed skulle de enligt Sven Oves resonemang vara diskvalificerade som bedömare!

Sven Ove Hansson påstår att när skeptiker gör om parapsykologernas experiment, uppträder inga som helst fenomen. Det är riktigt att i flera fall har skeptiker rapporterat: *Inga fenomen!* Men tidigare uppnådda resultat i väl utförda experiment kan inte göras om intet genom att skeptiker, eller andra, inte kunnat upprepa dem. Psi-fenomen är alltid svåra att locka fram, och uteblivna fenomen kan mycket väl bero på att en negativ atmosfär verkar hämmande på den sensitiva person

Ur Folkvett. Ja, ovanstående kroppsdel bör givetvis användas på allra bästa sätt. Gör "skeptikerna" det?

som skall testas: Medvetet eller undermedvetet förnimmer han den negativa inställningen och kan inte prestera något. Detta kan också tänkas vara förklaringen till det faktum att psi-fenomen tenderar att minska och till slut upphöra ju strängare kontrollen är under parapsykologers experiment. Det är alltså inte självklart att tolka krympande fenomen så att försökspersonen alltid lyckats fuska så länge det funnits någon möjlighet till fusk — för att till slut i det idiotsäkert kontrollerade experimentet inte längre kunna fuska. Men skeptikerna bygger sin uppfattning mycket på åsikten att bedrägeri som till slut förhindrats är den enda möjliga förklaringen i dessa fall. Dock: förklaringen "hämmande atmosfär" är också tänkbar och torde vara den bland parapsykologer mest omfattade.

Skeptikerna kräver "bevis". Men man skall komma ihåg att alltsom sker faktiskt inte kan bevisas i den meningen att händelsen kan upprepas eller beläggas på ett absolut säkert sätt. På detta finns hur många exempel som helst. Här bara ett. *Antag* att jag med min tanke upprepade gånger lyckats stanna en klocka i cirka 15 sekunder. Jag vet att detta har skett, men jag kan inte bevisa det. Inte ens om någon närvarande person intygade händelsen, skulle den anses bevisad — ja, inte ens om hundra personer samtidigt iakttog fenomenet och vittnade om det skulle skeptikerna säga: Okej, saken är klar... Ändå hände det (enligt antagandet). Det är faktiskt så att mycket som inte kan bevisas enligt de strängaste kraven på bevisning ändå är trovärdigt.

Man får vilse om man kräver att händelser alltid måste bevisas innan man kan acceptera att de förekommer. Ofta får man här i världen nöja sig med mindre än absoluta bevis. Det måste exempelvis domstolarna göra. Skulle de kräva så stränga bevis som skepti-

kerna fordrar av parapsykologerna, så skulle knappast någon brottsling bli fälld! Det skulle nämligen nästan alltid kunna finnas en möjlighet att händelserna inte har skett så som domstolen tror. Och ett vittne kan ju erkänna ett brott som det aldrig begått. Ett erkännande är alltså inget bevis — inte i strängaste mening. I vardagen, i det praktiska livet, får man alltså ofta nöja sig med bevis som är mindre än absoluta. Låt oss kalla detta "goda belägg". Det torde vara uppenbart att det finns "goda belägg" för att psi existerar.

Ivrig aktivitet

Av Folkvett framgår att föreningen Vetenskap och Folkbildning är mycket aktiv i dessa dagar och placerar åtskilliga missvisande artiklar i massmedia, exempelvis i Tidens kalender, 1983, där Sven Ove Hansson skrivit om psi-forskningen. Borden u inte företrädare för exempelvis den vetenskapliga parapsykologin ta sig tid att sammanställa genmälen? Är det inte rentav deras skyldighet?

I Biblioteksbladet nr 3, 1984, har Sven Ove Hansson efter inbjudan från tidskriften placerat en artikel med rubriken "Biblioteken och pseudovetenskapen". Där ger han exempel på ämnen "med anknytning till det ockulta" som det i dessa dagar skrivs många böcker om: astrologi, UFO, grafologi, nära-döden-upplevelser och parapsykologi, och han förklarar att sådana böcker utger sig för att vara vetenskapliga men att deras teser och metoder inte accepteras av den etablerade vetenskapen.

Sven Ove tycker som alltid om att måla upp en bild av en insiktsfull Vetenskap som förklarar för de fåkunniga att parapsykologins, "ufologins", astrologins etc. metoder, resultat och tänkesätt inte kan accepteras. Därvid använder han gärna ett av sina favoritor, pseudovetenskap, och ett slags myndig, auktoritativ skrivstil, vars budskap är att han representerar vetenskapliga sanningar. Han påstår bland annat att "den här sortens företeelser brukar kallas pseudovetenskapliga". Med ordet "brukar" ger han intrycket att denna etikettering är "kick och bruk, åtminstone bland vetenskapsfolk. Men i verkligheten är det en bestämd kategori skeptiker som lanserat beteckningen pseudovetenskap (inte riktig vetenskap) för en rad helt olika företeelser, bland annat, helt felaktigt, parapsykologi.

Sven Ove Hansson påstår i BBL bl a att "den helt dominerande uppfattningen bland fackpsykologer är att inget av de 'bevis' för paranormala fenomen som hittills framkommit är hållbart". Påstående torde vara meningslöst. Psykologer i allmänhet är inte väl insatta i parapsykologin. De kan ha en uppfattning, men den grundar sig på ytlig bekantskap med ämnet. Detta vet man, för det har gjorts enkätundersökningar.

I BBL pläderar Sven Ove Hansson för ett klassifikationssystem hos biblioteken som stämplar viss litteratur som "pseudovetenskap och icke påvisade fenomen". Under den rubriken skall enligt hans förslag föras bland annat parapsykologi, UFO, astrologi, frenologi, grafologi, stora sjöodjuret m m. Idén är så orimlig att det egentligen inte behöver spillas några ord på den. Naturligtvis kan inte samhället — genom bibliotekens klassifikations-system — jämställa exempelvis J. B. Rhine och Martin Johnson med pseudovetenskapare. Inte heller kan samhället ta ställning mot företeelser som irisdiagnostik, spiritism, spöken etc. Sverige är ett samhälle för alla som bor här, och även människor som sysslar med exempelvis irisdiagnostik har rätt att bli respekterade som goda medborgare utan att behöva bli klassade som okunniga.

Till sist några synpunkter på

Äkta skepsis och pseudoskepsis

Vad skiljer äkta skepsis från pseudoskepsis? Frågan inställer sig naturligt vid läsning i Folkvett. Låt mig försöka skissa skillnader!

En äkta skeptiker ser till att vara väl-informerad. En pseudoskeptiker däremot håller till godo med att vara illa informerad.

En äkta skeptiker riktar primärt sin skepsis åt alla håll i en kontrovers — en pseudoskeptiker alltid åt endast ett håll.

En äkta skeptiker är förutsättningslös. En pseudoskeptiker har en tro av något slag.

En äkta skeptiker redovisar goda sakska. En pseudoskeptiker gör påståenden utifrån förment kunskap eller klokhet.

En äkta skeptiker är en sökare, medan en pseudoskeptiker anser sig redan sitta inne med svaren.

Pseudoskepsis är i grund och botten bara en negativ inställning.

- 1) Svensk uppslagsbok beskriver sällskapet Pro Sensu Communi med ordet "fingerat", och det var just vad det var. Det existerade inte i verkligheten. "Sällskapet" bestod av några paragrafer som förslag till en förening, tryckta i Stockholms-Posten.
- 2) Björnram var handsekreterare åt hertig Karl, sedermera Karl XIII.
- 3) Plommenfelt adlades 1777.
- 4) Kellgren angrep allt och alla. I filosofen Thomas Thorild mötte han sin överman. I skriften En kritik över kritiker angriper Thorild Kellgren. Thorild vänder sig till "recensenten i Stockholms-Posten" och redogör för hur man skall bedriva *vettig* kritik. Thorild uppställer ett antal lagar för kritiker, lagar som Kellgren bryter mot. 1. Att veta vad man skall döma. 2. Att döma allt efter sin grad och sin art. 3. Ingenting görs för sina fels skull, utan för sitt värdes skull. — "Döma" är hos Thorild = bedöma idag. Ta t ex New Age! Är det vetenskap? Då skall det bedömas efter vetenskapliga regler — inte annars.
- 5) Randi borde allt ta en sked själv!
- 6) SRI har synnerligen gott renommé i amerikanska vetenskapliga kretsar.
- 7) Dessutom: vid svensk domstol räcker det inte att en person haft *tillfälle* att begå ett brott, exempelvis stjäla, för att han skall fällas. Tvärtom denna självklara regel räcker det för många av parapsykologins kritiker att det under ett psi-experiment funnits minsta möjlighet till fusk för att de skall förklara experimentet ogiltigt. Men därmed har de inte verkligen "fällt" experimentet.
- 8) Ett genmäle till S.O. Hanssons artikel i BBL finns i nr 2, 1984 av UFO-aktuellt, skrivet av Göran Brusewitz.

SM

Vem som helst kan prenumerera på Folkvett, medlemsblad för föreningen Vetenskap och Folkbildning. Man behöver bara sätta in 50 kronor på pg 63591-2, Vetenskap och Folkbildning, Box 185, 101 22 Stockholm 1.

Sakligt uppslagsverk

The Encyclopedic Dictionary of Psychology under redaktionskap av Rom Harré och Roger Lamb, professorer vid universitetet i Oxford (Blackwell References, Oxford, England) är ett gediget arbete som söker täcka det mesta av intresse som hänt inom psykologin fram till våra dagar. Det kan därför vara av intresse att ta del av vad det säger om parapsykologin.

Följande uppslagsord finns: ESP, parapsychology, out-of-the-body-experiences och pschichal research. Sammanlagt upptar förklaringar av dessa företeelser 5 spalter, varav parapsychology tar 3 spalter. Detta kan jämföras med exempelvis behaviorismen, som får knappt en spalt och psykoanalysen som får 3 spalter.

Det råder ingen som helst tvekan om att uppslagsverket behandlar parapsykologin inte endast seriöst utan t o m välvilligt. Det slås fast att det finns tusentals väldokumenterade fall av ESP och PK. Dessutom anges att majoriteten av den amerikanska befolkningen anser sig ha upplevt händelser av paranormal natur. Att man talar just om USAs befolkning torde bero på att uppgiften bygger på någon riksomfattande undersökning och att någon motsvarande sådan inte gjorts i Storbritannien. Uppslagsverket påpekar dock att analysen och tolkningen av det paranormala aldrig är entydiga. Med detta menas förmodligen att man alltid kan hitta på andra förklaringar. Eftersom uppslagsverket är vetenskapligt fotat, kan det inte redogöra för olika kritikers mer eller mindre fantasifulla förklaringar. Det håller sig till vad som kunnat konstateras i vetenskapliga undersökningar.

Stor plats får J.B. Rhine (1895–1980) och de experiment han och hans medarbetare utfört de vid Duke University i USA.

Att den parapsykologiska forskningen mötte svårigheter undanhålls inte. Kritikerna utgick vanligen från att parafenomen *a priori* var omöjliga — alltså en utgångspunkt som från modern vetenskapsteoris synvinkel inte är tillåtlig. Man kan inte avfärda ett vetenskapligt experiment med argumentet att det aldrig borde ha utförts.

Uppslagsverket konstaterar att kritiken ledde till att det var näst intill omöjligt att få anslag till parapsykologisk forskning och att det var synnerligen svårt att få artiklar antagna av vetenskapliga tidskrifter utanför den parapsykologiska tidskriftsfamiljen. En

undersökning 1978 visar att det endast fanns ca 20 forskare i världen som kunde ägna sig åt parapsykologi på heltid och att deras sammanlagda budget var ca 4 miljoner kronor — det vill säga att dessa forskare var fruktansvärt underbetalda. Det mesta av pengarna gick ju inte till löner.

Det finns över 700 publicerade experiment med telepati, klärvoajans, prekognition och psykokinesi. Det är dock inte dessa experiment som "pseudokritikerna" (uppslagsverket kallar dem verkligen så) tar upp, utan de nämner parapsykologin i samband med allsköns vidskepelse och får då läsaren eller åhöraren att tro att parapsykologin är just vidskepelse. Exempelen hämtas från berättelser om övertro, inte från laboratorieexperiment.

Det engelska uppslagsverket konstaterar att parapsykologerna nu koncentrerar sig på två saker. För det första att söka förklara de paranormala händelserna. Parapsykologins teorbildning står i forskningens centrum. För det andra att söka sprida kunskapen att parapsykologin är en vetenskap, d v s helt bygger på i dag vetenskapligt accepterade metoder och inte skall förväxlas med tro, spekulation eller vidskepelse. Parapsykologin arbetar inte aprioristiskt, är inte ute för att bevisa något speciellt, utan vill objektivt undersöka den komplicerade värld vi tillhör. Speciellt tycks fysiker ha visat intresse för parapsykologin när det gäller att förklara problem i samband med människans uppfattning av den fysiska världen.

Katarina Ed

ZEN-ARBETE

—konfessionsfri övningsgemenskap för seriöst intresserade av uppnående och upprätthållande av medvetandets religiösa tillstånd utan några symboler, riter eller auktoriteter.

Vi arbetar regelbundet, gruppvis (vilket är väldigt behjälpligt) och under varierande långa perioder för att skapa bättre förutsättningar för eventuella personliga undervisningskontakter elev-lärare.

En bok "Att erfara utan fördomar. Skriften om Zen-arbete" av Zenmästare TONI PACKER (grundare och ledare för GENESEE VALLEY Zen CENTER i Rochester N.Y. USA) med bl.a. introducerande text i Zen-övningar utges inom kort av gemenskapen.

Zen-arbetsgemenskap, Box 5069, 123 05 Farsta, tel. 08/64 90 15.

Trager massage, Rebirthing.
Mathilde Taube, tel. 08-60 46 38.

"SUNRISE"

är en Engelskspråkig tidskrift från
TEOSOFISKA SAMFUNDET —
PASADENA

Pris 60:— för 6 nr/år. Skriv gärna och begär ett gratis ex. till Anne Eek, Eriksbergsgatan 18, 114 30 Stockholm.

MEDITATIONSKUDDAR

Rättvik, hög modell sydd i manches-tertyg.

Zen, platt modell sydd i stadigt bomullstyg.

Valfri färg.

Levereras ostoppade.

Pris inkl moms 60:—.

Frakt & pfsk. avg. tillkommer.

Omgående leverans.

INGA:s SÖMNADSSERVICE HB
Box 47, 762 00 RIMBO
Tel. 0175-708 30

HUMANISTISK OCH
KARMISK ASTROLOGI

EN KURS OCH EN UPPLEVELSE!

En vecka om astrologins grunder, om uträkning och uttydning. Kursen består av teori, horoskopverkstad samt bild- och dramaövningar, där du får tillfälle att förankra och ge uttryck för den information du tar del av. I undervisningen används till stor del deltagarnas egna horoskop.

Kursen hålls på Lindsbergs Kursgård i Falun, 29/12-84 — 5/1 -85. Anmälan och information tel. 0173-306 68. Deltagaravgift 950:— inkl. kost och logi. Skicka födelsedata (ort och klockslag) så snart som möjligt till: Jan Hallqvist, Rådhusgatan 23, 740 71 ÖREGRUND.

NANNE SVENSSON & JANNE HALLQVIST

ORD OCH TONER

Anders Fugelstad har gjort en skiva med visor, hans första på sju år. "Gjort" är för en gångs skull en rättvisande beskrivning, eftersom han själv svarar för allting — text och musik, bilder och layout, hela produktionen "från första ton på plattan till sista bokstav på omslaget". Han ger också ut skivan på eget förlag. Den heter *Vidare-Visa* (Kungsklippan Records, Kungsklippan 22, 112 25 Stockholm) och finns även som kassett.

Anders har dock haft hjälp med ackompanjemanget. Musiken är akustisk, med livfulla, följsamma, mestadels lättsamma och vänliga arrangemang framförda av professionella musiker; bl a medverkar Freskvartetten. Inspelningen är digital och ljudkvaliteten oantastlig. Alla texter finns på omslaget.

Innehållet är blandat: bilder från svenskens liv framför TV, Sverige sett från Indien (som Anders har besökt och uppenbarligen tagit djupa intryck av), milt ironiska texter över livets gång i välfärdslandet, och en finstämd kärleksvisa. Men i några visor talar Anders lite mer rakt fram om sin syn på tillvarons väsen. Han tillhör gruppen som har fått mycken inspiration av Ambres budskap, där han också har sällskap av andra kända trubadurer. Anders låter igelkottens växlande mellan vinterns vila och sommarens aktivitet bli en antydan om reinkarnation, och han funderar över andras religion:

*Säg vad ska man tro om dom andra
om dom andras tro, som dom bär sig åt
kan det bli nån äkta känsla
på såna konstiga språk?*

Men han konstaterar till slut:
*Ifrån säker pålittlig källa
nu en evig nyhetsinformation
till katolik, buddhist och jude
och Luthers instängda barn.
Samma hav och samma vatten
ja så klart förstås, aha:
Vem du än skulle råka ropa på
så är det ändå jag som svarar —*

Vidare visor är värda att lyssna vidare på, och fundera över. Anders meddelar att "skiva och kassett finns här och var i han-

deln. Men upphovsmannen tar gärna emot beställningar direkt av honom; signerade ex om man så vill."

Anders Fugelstad.

Lawrence Ball och Keith Barnard heter två unga engelska musiker som ofta samarbetar. Barnard är född 1950 och skriver att hans musik avser att "hela ande, kropp och själ och höja planetens vibrationer". Ball berättar att hans musik utvecklades ur att improvisera piano för gruppmeditation, och den vill "skapa djup frid, meditation och känslighet samt en sinnets ordning". De har båda bedrivit formella studier i musik och komposition. De samarbetar i konsertform med bl a improviserat pianospel. Ball har skrivit filmmusik, Barnard skriver poesi, och de har båda publicerat tonsättningar av lyrik och andra texter.

Ball och Barnard är intensivt engagerade i musikens meditativa kvaliteter, förhållandet mellan färg och ton, "ljudet bakom ljuden" och musikens förmåga att ge sinnes-

frid och helande. De har tillsammans skrivit ett *MANIFESTO* om sin syn på den seriösa musiken och sin egen roll i dess utveckling.

Från Ball kan man beställa sju kassetter med *Meditational Music* (MM 1-7) och två med *Computer Music* (CM 1-2). Jag har lyssnat på MM1 och CM2. Den första innehåller dels pianoimprovisationer, som låter mycket likt Keith Jarrett men utan hans distinkta rytm. Det är mjukt, sökande ackordspel utan markerad melodisk linje. Ett par stycken syntetiserad musik är för mig mindre njutbara; de låter ganska nervösa. CM2 är två 45 minuter långa elektroniska kompositioner med var sin snabb melodi som ständigt upprepas och successivt utvecklas med små, gradvisa förändringar. För att njuta av sådan musik får man nog befinna sig i en speciell sinnesstämning; jag gjorde det tydligen inte.

Barnard har gett ut fyra kassetter pianospel med titeln *Healing Music*. (Han betonar att *healing* inte syftar på botande av sjukdom utan avser grundmeningen av ordet *heal*, nämligen göra hel eller helig.) Jag har lyssnat på Nr 1, som är en 90-minuterskassett med titlar som *A Colour-Music Tapestry of Sound*, *For the Healing of the Mind* och *Healing Rays of Yellow*. Det är både improvisationer och kompositioner. Mer livfulla stycken omväxlar med mycket stilla, där toner och ackord är upphängda mot tystnaden med långa mellanrum och pedalerna låter dem klinga ut i ett fjärran eko. Den musiken (och det gäller även Balls) kan inte användas som bakgrundsljud; den kräver ett uppmärksam lyssnande. Jag tycker bäst om Barnards kassett; den har verkligen meditativa kvaliteter. Synd bara att bakgrundsbruset är så högt, även på Balls MM1 som ändå sågs ha "professional quality".

Kassetterna kostar omkring £ 4.50 inkl. porto. Förteckningar över Balls och Barnards musik kan rekvireras från Lawrence Ball, 31 Redington Road, Hampstead, London NW3, England.

Nils-Olof Jacobson

(som gärna tar emot mer material till denna sida — både ord och toner!)

Sökarguiden

OM, AUM

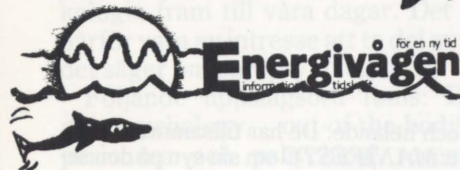
du är smart så läs
fjuns där New Age-
aktiviteter äger rum
Box 45096, 104 30 Stockholm

**33 Lärarens
lov**

- kroppövningar
- meditation, mm
ABUNDANTIA
Upplandsg. 77
113 44 Stockholm / 337597

med
Nanna Svansson
Janna Hallqvist
023-43030

**Horoskop-
verkstad**
Lindsbergs
Kungärd. Pl. 4795
79191 Falun (i DALARNA!
utan för
fullma)

**Stockholms-
ASTROLOGERNA**

12/12 kl. 19.00 Tidsåldrama
Leon Helge Hjelmeus pratar.
Växlarvägen 35
17165 Solna 08-825657

PAN

HelhetsCenter

10/12 Den begränsade
och obegränsade
människan. TOR
LUNDMARK.
ÖPPET HUS 12 dec.
kl. 19.00
Götgatan 11.

**Karlens
Konst**
Föreläsning av
Nya Tidsålderns
Björn Roxendal
Medborgarhuset, Stockholm
kl. 19.00 0764-22635

TORA

INSTITUTET, Nolgården, Riksberg 8140, 545 00 Tölva
JUL-Meditation 20-27 dec / NYÅR-Yoga
Tel. 0506/13141 • Ring för mer information / 29 dec - 5 jan.

DEEVA

RAJNEESH MEDITATIONS CENTER

Kommer i Januari!

RAJNEESH ZENCOUNTER
CELEBRATION
Swami Anand Rajen
10 - 14 JANUARI 1985, 2500:-

Rajneesh Zencounter-processen är baserad på öppet samspel och får
oss att hela tiden komma tillbaka till oss själva så att vi kan upptäcka,
riskera, dela med oss och slutligen följa allt det vi har gömt inom oss
själva. Det är ett glädjefullt uppvaknande till ett liv i tilltro och kärlek,
där vi kan hitta vår autentiska varelse bortom personlighetens begräns-
ningar.

SWAMI ANAND RAJEN B.Sc (Hons), D Litt M (RIMU), Acharya, är
specialist på Interaktiva Terapi. Han är bosatt i Rajneeshpuram, USA,
där han arbetar som terapeut vid Rajneesh International Meditation
University. Rajen är uppskattad som en mycket skicklig gruppleddare

23 - 25

November

INTUITION OCH MEDVETENHET Terapigrupp 650:- inkl logi och veg mat
Ma Anand Raufa

Är du lockad av att upptäcka kraften i din egen intuition. Att se med hjärtat? Den här gruppen erbjuder
olika mjuka övningar där du lekfullt kan ta kontakt med din egen inre energi - källan till din vitalitet.
Du kan upptäcka och lära dig mycket av ditt omedvetna och din intuition och få lättare att förstå
och acceptera dig själv. Olika övningar med musik och avslappning, guidade fantasier, att känna
och läsa av varandras energifält, auraövningar, channeling och att "se" tidigare livssituationer ingår
som hjälpmedel.

Ma Anand Raufa är bitr psykolog och gruppterapeut och har tidigare arbetat som universitetslärare.
Hon är utbildad vid Rajneesh International Meditation University i Rajneeshpuram och har certifikat
som Rajneesh Counselor.

TID: 23 - 25 november. Fredagkväll - söndagkväll. ANMÄLAN: Anmälningskupong och anmälnings-
avgift 325:- skall vara oss tillhanda senast fredag 19 november.

December

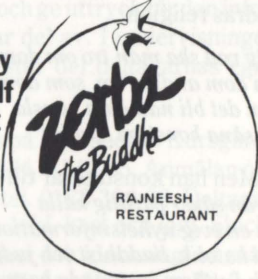
14 - 16

ENDAST NU! Meditationsintensiv 350:- inkl logi och veg mat
Deevas meditationsledare

"Detta är precis vad det nuvarande är - du ser det bara när det är ur sikte. När det redan har passerat,
bara då ser du det. Du ser det aldrig som närvarande... Intellektet är drömmande. Det är alltid omgivet
av dåtid eller framtid... Detta är vad meditation är - att komma ur intellektets grepp, att komma ur
dåtid och framtid... Då kan du se det nuvarande, och då kan du se att det finns bara nuvarande och inget
annat. Och det nuvarande är oändligt." - Bhagwan Shree Rajneesh, Guida Spirituale

TID: 14 - 16 december. Fredagkväll - söndagkväll. ANMÄLAN: Anmälningskupong och anmälnings-
avgift 175:- skall vara oss tillhanda senast måndag 10 december.

Enjoy
yourself
at

• VEGETARISKA RÄTTER
I GOURMET-KLASS
• DISKOTEK OCH
LEVANDEMUSIK

Kungsg. 67 Kungsbron Tel. 215450

SÖKARGUIDEN
Box 45505
10430 Stockholm

Sänd in ditt/era program
idag!

Synpunkter på New Age

New Age har i någon mån diskuterats på etablissemangets kultursidor. Det visar sig att New Age har retat en del, satt myror i huvudet på andra och glatt några. Här litet om detta.

I Sydsvenska Dagbladet 5 november 1981 skriver Jan Norming om kritiken mot New Age. Han tycker att den inte legat på någon hög nivå. Få har brytt sig om att ta reda på vad New Age-tänkandet innebär och bemöta det med argument i stället för dumdryga skämt och förutfattade meningar. Men en som tagit reda på är, enligt Norming, författaren P.C. Jersild.

I en stor kulturartikel i DN, 23 september 1981, skriver Jersild om två böcker i ämnet, nämligen Mark Satins "Politik för en ny tid" och antologin "Alternativa synsätt på morgondagens samhälle". Efter att ha läst böckerna känner sig Jersild styrkt i sin tidigare åsikt att de flesta alternativprogram är vettiga och värda stöd i praktiken. Han är inte helt för, inte entusiastisk, kritisk på vissa punkter, säger t ex att det hos flera New Age-författare finns "spår av förnuftsförakt", men han gör ändå bedömningen att "alternativrörelserna tillhör det friskaste och mest vitala vi har i svensk debatt". Jersild varnar litet; han tycker att svenskt New Age-folk bör se med skepsis på sina vänner västerifrån - en del av dessa är goda idealister och trägna forskare, men andra tycks lätt sväva ut i det blå och någon enstaka kan betecknas som en charlatan.

I DN 28 januari 1982 har sociologidocenten Kaj Håkanson ett försvar för "alternativen". Han menar att dessa avvisas alltför lättvindigt. Till det förhållandet att "mystiken har en sådan dragningskraft på de intellektuella" har bedömare sökt olika förklaringar i dessa personers miljö och egna upplevelser. Håkanson skriver att man verkar från början utesluta att dessa människor dragits till mystiken för att den är sann, för att de kan ha haft en glimt av världen som en odelbar helhet. Frågan om sanningen försvinner till förmån för yttre orsaker och irrationella motiv. Tänk, skriver Håkanson, om man skulle ställa frågan varför Einstein kom att formulera relativitetsteorin och bortse från om teorin är sann!

Detta sätt att resonera kring alternativen skyddar de egna föreställningarna, som förutsätts stå för insikt och förnuft, medan däremot alternativen ses som reaktioner på privata eller sociala händelser, anser Kaj Håkanson, och han menar att alternativen inte kan avfärdas som bara ett tillfälligt mode. De kan mycket väl vara realistiska lösningar på svåra nutidsproblem.

I Arbetet 25 maj 1982 har Mats Ewerlöf en helt avvisande artikel om New Age, "rörelsen som lovar dans på gröna ängar". Han anser att New Age visar prov på veten-

skapsfientlighet, ja i vissa fall ett oförblomrat vetenskapsförakt. Flera New Age-rörelser avvisar den etablerade vetenskapen och de vetenskapliga metoderna och hyllar hängivet tro och spekulativitet, fantasins och intuitionens suveränitet över intellektet. New Age är också, enligt Ewerlöf, starkt individcentrerad, sjunger individualismens lov. Den är elitistisk - där finns ibland, liksom i de nykonservativa strömningarna, ett förakt för svaghet.

I nya tidsålderns tankevärldar existerar inga samhällsklasser, klagar Ewerlöf. "Här är motsättningen mellan arbete och kapital bara en fix idé från stendömt marxistiskt tankegods. Här går alla hand i hand: företagare och arbetare, utsugare och utsugen. Alla är vi syskon i våra hjärtan och bröder och systrar i den kosmiska gemenskapen."

Ewerlöf hävdar klasskampens och produktivkrafternas betydelse för samhällsutvecklingen och "den konkreta och traditionella politiska handlingen som vapen", och han anser att New Age-rörelserna har oriktiga vägar till förbättring av samhället.

Andra kritiker av New Age har menat att rörelsen är flummig, att den är starkt kommersialiserad och att de påvisade likheterna mellan modern teoretisk fysik och urgammal enhetsmystik, som man tycker så mycket om i New Age-kretsar, inte existerar.

Det kunde vara frestande att kommentera kritiken mot New Age punkt för punkt. Men låt mig i stället litet grand ta upp en sak: anklagelsen för vetenskapsfientlighet!

New Age-idéerna består ju inte av en ortodox regodörelse för den nuvarande vetenskapliga kunskapen om människan och universum. De är något helt annat. Det rör sig till stor del om tolkningar av verkligheten, utifrån vetande, om synsätt och värderingar, om metoder. New Age-tänkandet är i hög grad visionärt, spekulativt - och optimistiskt.

Det finns rationalister som underkänner ett "skådande" tänkande och menar att man skall nöja sig med vad vetenskapen säger och bygga sin livssyn på det. Den hållningen är svår att förstå. Ingen människa med känslor torde kunna hålla till godo med en snävt rationalistisk syn på verkligheten. Det är nödvändigt att kunna "se" något utöver vad den strikta vetenskapen säger. För sådant seende kan det finnas många

goda skäl: tankar som på ett intelligent och inspirerat sätt ser möjliga sammanhang och leder till en levande, sannolik verklighetsuppfattning.

Visst kan det vara gott att vara rationell, att sätta förnuftet i högsätet, men rationalitet urartar lätt till instängdhet och fördomsfullhet, då den rationella nedvärderar nya tankar och mystiska eller spekulativa tänkesätt som kan äga betydande värde.

New Age-tänkandet kan i vissa delar likna det religiösa sättet att tänka. Om detta inte är strikt vetenskapligt, så är det heller inte oförnuftigt.

Naturvetenskapen ger inte någon uttömmande verklighetsförklaring. Den saknar svar på många av våra stora livsfrågor. I det läget ser många av oss självständigt utanför de områden som det vetenskapliga tänkandet mätt upp och kategoriserat.

GRUNKURS I NLP neurolinguistic programming BILL PETITT

(tillsammans med Ingegerd Wirtberg författare till 'De magiska orden'. Första boken om NLP på svenska.)

NLP är syntesen av bl a Milton H. Eriksons, Virginia Satirs o Fritz Perls arbete inom Kommunika o terapi.

Föreläsning, demonstrationer övningar i NLP-modeller, videoband med Milton H. Erikson o Leslie Cameron-Bandler.

Tid: 21-25 jan 85 - 5 helgdagar
Plats: Stora Katrinelund, Göteborg (externat)

Kostnad: 1.500 kr.

Litteratur: De magiska orden.
Sista anmälningsdag 31 jan. 84.

FÖRDJUPNINGSKURS I NLP BILL PETITT

arbete med problem deltagarna haft vid arbete med NLP-modellerna. Förutsätter grundkursen.

Tid: 6-8 maj -85.

Kostnad: 975 kr. Plats meddelas senare.

INFORMATION OCH ANMÄLAN:
Per Björklund - Liedstrandsgatan 8, 416 58 Göteborg, tel. 19 59 90. Tommie Fälth, tel. 28 57 07.

Kontakt

En 33-årig åländsk kille som är intresserad av allt som kan ge en vidare världsbild och ge en större förståelse för alla medvarelser på den här planeten, söker kontakt med en likasinnad tjej i passande ålder. Svar till "Vadur 51", Sökaren f.v.b.

Ensam är man ingen, tillsammans är att finnas till när vi diskuterar livsfrågor, lyssnar på musik, läser, reser, cyklar, vandrar, sover, kramas, skrattar, gråter, bryr oss om. Jag är kille/man, 45 år ung, 180/70, som söker dej, enkla, naturliga, mjuka men självständiga tjejer/quinna att *växa, utvecklas och leva* med som kompis, vän, älskarinna och livskamrat. Jag har vuxna barn, akademisk utbildning, enkla, sunda vanor, bor i Sydkåne men vill flytta. Vi bygger tillsammans upp en gemenskap baserad på närhet, omtanke, tillit och jämlikhet. Svar till "Vi behöver varann!", Sökaren f.v.b.

Kom ihåg att du lever vid en alldeles särskild tidpunkt i en enastående epok, att du har denna stora lycka, detta ovärderliga privilegium, att vara närvarande vid födelsen av en ny värld.

Modern (Auroville)

DENIS LINDBOHMS SJÄLVBIOGRAFISKA BÖCKER BILLIGAST VID DIREKTKÖP FRÅN FÖRFATTAREN

GAIAS GUDBARN, 128 s. 38:—

Författaren berättar om hur han under sin barndom fick hägkomster ur tidigare liv, ett liv i en annan värld, under en annan sol. Han skildrar sina egna tvivel och sina försök att hitta något som kunde bevisa eller motbevisa minnenas äkthet. Först vid fyllda 44 år träffade han en person som hade minnen från exakt samma värld. Efter att ha brevväxlat i 12 år blev det personligt möte, med helt förbluffande konsekvenser.

Beställ genom att sätta in betalningen på postgiro nr 63 46 41-5, Dénis Lindbohm (Fosiev 29 A, 214 31 Malmö) och ange önskad boktitel på talongen. Om båda böckerna köpes är priset 70:—. Skriv eget namn och adress noga. Böckerna sänds omgående per post.

SPEGL-SPELET, 112 s. 38:—

Här redogör författaren för sina försök med astralvandring och berättar utförligt om sin metod att komma i trance och därunder uppleva både sköna och skrämmande saker. Vissa upplevelser tyder på att han kunde besöka dimensioner där själar från avlidna släktingar vistades. Boken ger en komplett instruktion, så att läsaren själv kan prova sin förmåga att komma i trance och därunder möjligen gå ur kroppen. Vissa skyddsföreskrifter anvisas.

THOMASEVANGELIET

det senaste funna evangeliet kring Jesus Kristus finns nu på svenska, sammanställt och tolkat av forskningsledaren i the International Humanitarian Society (IHS). Pris 48:— kr inkl porto om likvid insändes med beställning via postgiro 19 00 00-0 (mot pfkt tillkommer 10:— kr).

IHS FÖRLAG

Box 25062, 100 23 STOCKHOLM
tel. 08-56 77 10

Rosenkorsets Gemenskap
Centrum Stockholm
Bergrådsvägen 92
121 58 JOHANNESTAD

Centrum Göteborg
Landshövdingegatan 11
431 38 MÖLNDAL

information
litteraturlista
föredragsprogram
fem informationsbrev

genom

LECTORIUM ROSICRUCIANUM
Det Gyllene Rosenkorsets Internationella Skola

"Hörstenen Jesus Kristus är Himlarnas Konungarikets ursprungliga kraft, dess väsensverklighet. Denna kraft anpassar sig fullkomligt till varaktigheten hos var och en av oss, driven av Guds Kärlek, som söker det som är förlorat. Så snart vi nu blir befriade från att börja bygga på denna enda hörsten, börjar den stora förändringsprocessen. Det är att dagligen födas och att dagligen dö. Det är att dagligen uppstå och vidröras av Guds fullhet. Vidröringen kallar vi Jesus. Möjligheten kallar vi Kristus. Orsaken kallar vi Guds kärlek. Och Andens tempel självt, det ljus som i sin fullhet strålar från templet, det är den Helige Ande."

Lita inte på hypnos!

Under hypnos kan "minnen" skapas vilka den hypnotiserade sedan uppfattar som minnen av verkliga händelser. Dessa pseudominnen minskar naturligtvis värdet av hypnos exempelvis i samband med brottsutredningar. (Det har hänt att man hypnotiserat vittnen för att få dem att minnas detaljer i ett händelseförlopp.)

Forskare i Montreal, Kanada, har — enligt tidskriften Brain/Mind Bulletin, december 1983 — gjort experiment med 27 försökspersoner. Dessa, som utvaldes för att de var lätta att hypnotisera, uppmanades under hypnos att beskriva vad de gjort halvtimmen innan de somnade in föregående kväll. Sedan uppmanades de att återuppleva natten. Forskarna frågade om de hade hört ett ljud som väckt dem, och antydde därmed att detta var en möjlighet. Tretton av försökspersonerna meddelade att de hade hört ett ljud och beskrev det i detalj.

"Jag är ganska säker på att jag hörde ljudet, eftersom jag minns att jag blev förskräckt", sa en kvinna. Även sedan de fått veta att hypnotisören antytt ljudet, höll de fast vid sin uppfattning.

Om hypnos används på vittnen, måste resultatet tolkas med största försiktighet. Verkliga minnen kan förändras utan att man är medveten om det.

Även UFO-vittnen har hypnotiserats och i vissa fall berättat fantastiska historier om hur de kidnappats av UFO-are. Men sanningsvärdet i dessa berättelser är alltså osäkert. Samma gäller förstås försöken att hypnotisera människor tillbaka till tidigare liv.

BUDDHASASANAFÖRLAGET Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:—

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:—

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:—

Buddhistisk meditation

av Francis Story
32 sidor, ca 7:—

I bokhandeln eller direkt från förlaget

VATTUMANNEN

Allt du läst om här har vi böcker om! Böcker som kan bidra till att du blir en helare människa! Hos oss hittar du också vacker, mjuk New Age-musik, avslappnings- och meditationskassetter och skivor.

Vi gör även ditt personliga horoskop på vår data!

Välkommen till vår butik på Drottninggatan 83 (vid Strindbergsmuseet, T Rådmanngatan)
Postadr.: Box 45096, S-104 30 Stockholm
Telefon butik 08-10 96 15, kontor 08-10 69 15

Namn
Adress
Postadress
☐ Jag vill vara med i Vattumannens kundregister
☐ Jag är speciellt intresserad av
Talongen sändes till
Vattumannens Bokhandel, Box 45096, 104 30 Stockholm

Människor borde alltid bete sig mot varandra som om deras möte vore det sista

Wilhelm Moberg

PROFETEN

SVERIGES TRE STÖRSTA PYRAMIDER LIGGER I VÄSTERGÖTLAND—SVEARIKETS VAGGA. DE ÄR NU KRAFTIGT ERODERADE OCH ÖVERVUXNA AV LUMMIG GRÖNSKA. KINNEKULLEPYRAMIDEN HAR DESSUTOM (LIKSOM CHEOPS-PYRAMIDEN) ANVÄNTS SOM STENBROTT. PYRAMIDERNÄR HAR MÅNGA FUNKTIONER—MEN DE VAR INGA KUNGAGRAVAR, VILKET SNORRE ANTyder. * / (*ATT PYRAMIDERNÄR INTE VAR KUNGAGRAVAR ANTyder I HELMSKRINGLA PÅ SÅ SÄTT ATT SNORRE INTE NÄMNER ETT ORD OM SAKEN, VILKET HAN VÄL BORDE HA GJORT OM SVEAKUNGARNÄR HADE BEGRÄVTS I PYRAMIDER.)

I PYRAMIDERNÄR INVIGDES DET STORA VITA BRÖDRASKAPETS ADEPTER I MYSTERIUM EFTER MYSTERIUM...

INLANDSIS VÄNER HAVET

Yoldia-havet

HALLEBERG

KINNEKULLE

HUNNEBERG

... STUP I ETT TILLS DE SLUTLIGEN BLIVIT FULLVÄRDIGA MÄSTARE, VARPÅ DE DROG SIG TILLBÄCKA TILL TÖMTABACKEN—SMÅLANDS ÄLDSTA SHANGRI-LA.

DÄR VISAR DE SIG NUMERA YTTERST SALLAN...

DET VITA BRÖDRASKAPETS MÄSTARE!

VID NOLL GRADER CELSIUS OCH 1013 MILLIBAR ÄR KINNEKULLES HÖJD ÖVER SANDSTENS-BASEN 146,7 METER...

TVÄRPROFIL AV KINNEKULLE

FLERA SKITT AV OLIKA STENSLÄKTER

EROSIONS-SKÅPOR

NEDGRÄVAT MATERIAL

SANDSTENS-BAS

ORDET SVEAR KOMMER AV SAMMA ROT SOM "SELENE"

KOM VÅRA FÖRFÄDER FRÅN MÄNEN?

NEJ, MEN FRÅN MU SOM FÖR 11800 ÅR SEDAN SLUNGADDES UT I RYMDEN OCH FÖRVANDLADDES TILL MÄNE! DÄRAV MYTERNA OM URKÖN OCH HÖMULA MED MÄNSKARNÄR HÖRN, MUVILLFÄRE (MÄNENS FÄDERLIGHET) OCH MUSPELS SKÄROR (KOMETER) OCH DRAR MU EFTER SIG

ANNO 9828 F.K.R.

EN KOMET TUSCHAR JORDEN

FRÅN SVESCH

OGCH DÄR MU EFTER SIG

OGCH DÄR HÄLET FYLLES IGEN SUGS ATLANTIS NER PÅ BAKSIDAN!

MU-MÄNNISKOR OCH FOLKDRÄKT

9) VAFRÖDNISMA 23; 3) VOLUPSK 51

MULTIPLICERA DETTA TAL MED EN MILJARD OCH MAN FÅR KORTASTE AVSTÅNDET TILL SOLEN FRÅN MÄNEN VID NYMÄNE. SANDSTENS-BASENS DUBBLA LÄNGD (2x13,67KM) GER SAMMA TAL SOM MÄNENS OMLÖPPSTID I DYGN (27,33), OCH OM DETTA TAL LÄGGS TILL HÖJDEN FÅS MÄNENS RADIE UTTRYCKT I MIL (174).

UNDER DEN ANTIKEDILUVIANSKA ERAN TÄKNÄDE KINNEKULLE SOM PROTOTYP FÖR KOSMISKA MÄTTENHETER (S.K. KOSMISKA ARKIVMÄTT). MEN HELA VÅR FÖRN-HISTORIA—KAN SKA ÄVEN FRAMTIDEN—FINNS INSKRIVEN I DESS ARKITEKTUR!

MEN MU-KULTUREN ÖVERLEVDE RYMDFÄRDEN, VILKET FÖRKLARAR MÅNGA UNDERLIGHETER...

HITTADE ASTRONAUTERNA EN RUNSTEN PÅ MÄNEN?

NASA HAR ALDRIG FÖRNEKAT DET !!!

Av Sven Rosén

Pythagoras ① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ NUMEROLOGI rekommenderad av Heikki Vesa

Du kan nu få en fullständig numerologisk karaktärsanalys enligt Pythagoras tvåtusenåriga system

Här får Du inte bara reda på vem Du är, utan också vem Du kan bli. I en cirka tio sidor lång PERSONLIG ANALYS får Du reda på Vem Du är, Ditt förhållande till Din partner, Ditt kärleksliv, Yrkeslivet, Dina hemliga drömmar och önskningar och mycket annat.

BESTÄLLNINGSKUPONG

Ja tack, sänd mig snarast Pythagoras Numerologiska karaktärsanalys baserat på de uppgifter jag lämnar i denna kupong. Jag betalar 137 kr plus porto och postförskottsavgift vid mottagandet.

Fullständigt dopnamn (namn som ogift)
Tilltalsnamn (ett förnamn eller smeknamn)
Födelsedatum Datum för giftemål (sammanflyttning/forlovnings)
Datum för första barnets födelse
Namn Adress
Postnr Postadress Tel.

Skicka kupongen till M&T, Box 3007, 171 03 SOLNA

Hur har Du det med KÄRLEKEN?

Nu kan Du få reda på HUR DU OCH DIN VÄN PASSAR IHOP! Hur kommer vår förbindelse att utvecklas i längden? Är kärleken äkta besvarad? Fungerar det bra på det erotiska planet? Ligger vi på samma intellektuella nivå? Ser vi livet på samma sätt?

TRAUDE SCHNEIDERS RELATIONSHOROSKOP GER DIG SVAREN! Hälsningar Traude

Skicka kupongen till: Traude Schneider, Box 3007, 171 03 SOLNA
BESTÄLLNINGSKUPONG

JA TACK! Sänd mig snarast Traude Schneiders RELATIONSHOROSKOP baserat på de uppgifter jag lämnar i denna kupong. Jag betalar 198:— plus porto och postförskottsavgift vid mottagandet. Portofritt vid förskottslivid.

Namn Tel.
Adress
Postnr Postadress
Födelsedatum År Mån Dag Klockan
Födelseplats Närmaste stad
Den person jag vill jämföra mig med:
Namn Födelsedatum År Mån Dag Klockan
Födelseplats Närmaste stad

Eva Moberg-kolumner som bok

Vad tar vi oss för? är titeln på en bok där Eva Moberg samlat kolumner som hon haft på DN:s ledarsida 1976–1982. Boken har undertiteln "Tankar samlade i en sanslös tid", är illustrerad av Hasse Eriksson och utgiven av Timo Förlag 1983. Innehållet är indelat i följande avdelningar: Barn och så kallad uppfostran, Män, kvinnor och manssamhälle, Djurens djävul, Fredsfrågan och kärnvapen, En ny tidsålder och Sagor och satirer.

Eva Moberg är en fin skribent, kanske allra bäst som satiriker. I "Julens budskap" berättar hon med infernalisk ironi om vad som hände när det visade sig att barnet som Maria födde i en krubba var en flicka, en syster till den mer kände Jesus. "Det avgörande slaget" är Evas "galghumoristiska" bidrag till litteraturen om världens undergång. I "Brev till en grönköpingsbo" driver hon med kritiken mot New Age, och i "Sammanfattning av HUMBRUT (SOU 1989:31)" berättar hon på nästan ogenomskinlig kanslisvenska en ruskig historia, där en offentlig utredning beslutar att alla onödiga svenskar skall förintas.

Som bekant har Eva Moberg skrivit bra i DN om New Age och mot djurförsök och djurfabriker. Sådana artiklar kan man nu läsa i "Vad tar vi oss för?".

Eva Moberg skriver en föredömligt klar journalist-svenska. Och hon tar alltid upp väsentliga ämnen.

SM

Förvirrad präst

Torbjörn Freij är baptistpräst. Utifrån sin kristna tro har han skrivit en bok mot New Age. Den heter *New Age — de nygamla lögerna från Eden* och är utgiven av förlaget Salt och Ljus. Han inleder med att säga att det inte varit något nöje att skriva boken. Denne läsare kan försäkra att det inte varit något nöje att läsa den heller. Man blir bedrövad över vilken dumhet och elakhet som kan rymmas i en prästskalle. Freij jämför New Age-visionen med Hitlers tredje rike, ser paralleller mellan New Age och såväl nazismen som Ku Klux Klan. Han påstår att företrädare för New Age talar om att kristna, judar och muslimer skall utrotas och att New Age-folk tillber djävulen. Dokumentation för detta saknas. Boken har felaktigheter och stolligheter på var och varannan sida, även om de ovan uppräknade var bland de värsta.

Baptistpastorn sprider lögn, hat och förakt gentemot New Age-rörelsen. Säkert finns det kristna läsare av hans bok som tar till sig detta. Kanske samlas de sedan i förbönscirklar och ber sin gud att han skall frälsa oskyldiga stackare från den förfärliga New Age. Det må de göra. Man får bara hoppas att de inte dyker upp på New Age-möten och sjunger sina psalmer och mum-

lar sina böner för att störa.

Freij har läst mycket i Sökaren, men hans kristna tro har förblindat och fördummat honom. Om "Vår Herre" ville lyssna på en enkel sökare, så skulle jag be honom att förbarma sig över Torbjörn Freij och begåva denne man med en gnutta förstånd. Han är i stort och akut behov av detta.

SM

Bli rik!

Hur ska man bära sig åt för att bli miljonär? Jo, det får man veta i boken *Tänk rätt, bli framgångsrik!* av Napoleon Hill (IPU-förlaget, 232 s., ca 86:-). Den amerikanska originaltiteln är *Think and Grow Rich*, och boken har tidigare omtalats i Sökaren 9/1980.

Boken skrevs, enligt Hill, på anmodan av miljardären och filantropen Andrew Carnegie, som på sin ålders höst ville delge världen hemligheten med sin egen och andras framgång. Vad hemligheten går ut på är att alltid tänka positivt. Man ska göra upp en klar målsättning, och sedan med så stor känsla och inlevelse som möjligt suggerera sig själv till att tro att målet håller på att förverkligas. Då kommer det också att ske, enligt Carnegie och Hill.

Denna "hemlighet", som i boken utportioneras i form av 12 praktiska "steg mot framgång", kan givetvis också användas för andra syften än att skrapa ihop pengar. Var och en som vill lyckas med något, kan tillämpa Carnegies recept. "En märklig egenskap hos denna formel är att de som har förstått att utnyttja den, förmligen har kastats in i framgång", upplyser boken. "Tvivlar du, så kan du få namn och adress på dem som har använt den. Kontrollera och bli övertygad."

Att boken är bra framgår också av utgivarens förord: "Många hänvisar till boken när de förklarar hur de nått dit de ville. I Sverige finns det en rad människor (Du kan få namn och adress av förlaget) som alldeles bestämt säger sig ha boken att tacka för sin framgång."

Vilka då? frågade jag förlaget, och fick mig tillsänt namnet på en reklamchef i Borås.

På försättsbladet uppges att boken har blivit "redigerad", vilket i klartext brukar betyda att saken varit framme. Och mycket riktigt är boken en hel del kortare än originalet. Ett långt kapitel (The mystery of sex transmutation) har utgått, och även andra partier har strukits här och var. Ibland har översättaren också kortat ner och förenklats en del formuleringar.

Det finns säkert rationella orsaker till att suggestionsmetoder fungerar (för det gör de faktiskt ibland), men idémässigt har Hills metod sina rötter i magi. Den magiska sidan har dock tonats ner i den svenska översättningen.

Dessa invändningar till trots är det glädjande att Hills bok finns på svenska. Läs den och använd den! Man förlorar ingenting på att *pröva* Carnegies framgångsrecept.

Sven Rosén

Noreas saga

Marianne Fredriksson är journalist och skriver till vardags på SvD:s I Dag-sida. Hon har skrivit en romantrilogi: *Evas bok* 1980, *Kains bok* 1981. Den sista delen heter *Noreas saga* (Wahlström & Widstrand 1983, 209 sidor).

I en radiointervju som sändes 3.2.84 berättar Marianne att hon hade mediterat enligt TM regelbundet i tolv år. Därmed startade en andlig utveckling, som så småningom ledde fram till "en upplevelse av enhet på djupa plan — insikten att mitt inre själv är identiskt med Gud och med alla andra människor."

Hon får frågan hur meditationen har påverkat hennes kreativitet, och svarar bl a: "Det märkvärdigaste som hände mig är ju detta med mina böcker, som bara kom till mig. Jag har ju skrivit normalprosa, journalistik, hela mitt liv. Men detta var något helt annat — det kom genom meditationen. Jag bara såg denna kvinna vandra, hon som sedan var Eva, det var som en vision. Alla mina böcker kommer till på det sättet, de är aldrig planerade. Jag vaknar med oändlig nyfikenhet varenda dag och går upp och sätter mig i stor spänning vid min skrivmaskin och tänker, vad ska hända idag? För jag vet inte! Ibland händer de mest otroliga saker, som jag kanske tycker är lite för . . . att ta till. Det kan hända på sidan 40, och när du sedan kommer till sidan 150 så måste det på 40 ha hänt. Det är som om ett övergripande jag skriver i mig, som har den här planen åt mig. Det är ett väldigt bekymmersfritt skrivande." Hon utvecklar sedan en tankegång att man genom långt övande av meditation kan komma i kontakt med "det stora omedvetna, det som Jung kallar det kollektivt omedvetna . . . Den världen innehåller människans samlade visdom, hela mytarvet ligger där . . . I enhetsupplevelsen kan man få tillgång till detta."

MARIANNE FREDRIKSSON

Materialet till Noreas saga har Marianne hämtat från gnosticismen, den världsbild som för snart tvåtusen år sedan tävlade med den framväxande kristna kyrkan om människornas intresse och som så småningom av kyrkans matkavare stämplades som villoläror. Norea är en viktig mystisk figur i de gnostiska skrifterna. Marianne har fritt diktat kring detta material.

Norea är Adam och Evas dotter. Hon är redan som barn "gränsöverskridande", lika medveten i den andliga som i den fysiska världen. Hon upplever enhet med djuren och talar med de döda, och hon får ständigt hårda törnar när hon kolliderar med andra människors begränsade uppfattning om verkligheten. Hennes mor Eva är tryggt förankrad i den synliga verkligheten och följer barnets utveckling med ångslan. Förhållandet mellan dessa båda kvinnor och deras verkligheter är ett viktigt tema i boken. Så småningom når de djup försoning och ömsesidig förståelse.

Norea blir prästinna i gudinnan Innanas tempel. Hon lär sig genom hårda erfarenheter att skilja mellan den fysiska och den andra verkligheten och att kontrollera sina visioner. Hon lever "i nuet utanför tiden".

Döden spelar en viktig roll i boken. För Norea är döden bara en övergång till ett annat land, som varit henne välbekant sedan barndomen. Hennes älskade dör före henne; vissheten om återföreningen gör det lätt för henne att gå över gränsen när det begärs av henne.

"Myter skapas inte av människans förstånd", säger någon i boken. "De är uppenbarelser av det gudomliga i oss och kungsvägen till vårt väsens källa." Noreas saga är själv en myt. Personerna i sagan kan ses som arketyper i Jungs mening, uppstigna ur det kollektivt omedvetna. De ger gestalt åt vägar och skeenden i människans utveckling.

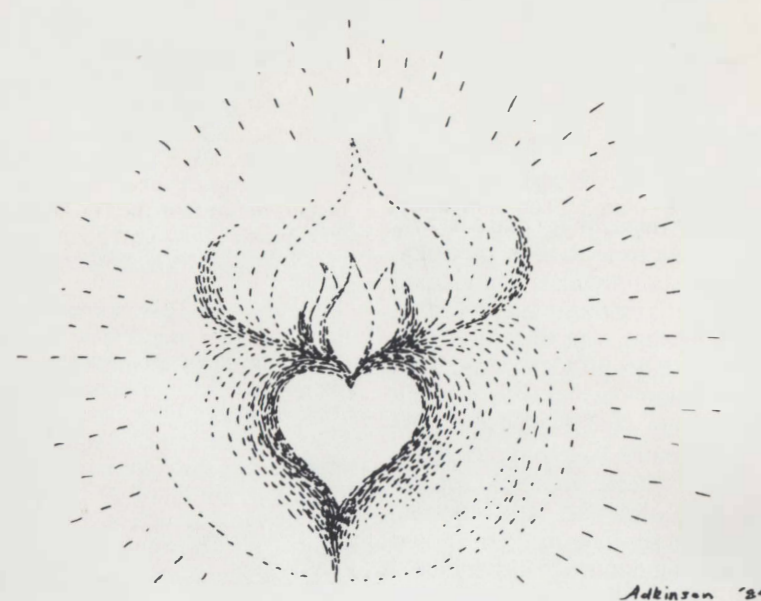
För mig har Noreas saga varit en enorm läsoplevelse. Jag får gå tillbaka till Hermann Hesses *Siddharta* för att minnas något liknande: samma visionära kraft, samma självklara enkelhet i språk och berättelse. Samma aning att boken berör mig så djupt därför att den egentligen handlar om min egen tänkbara utveckling, mina egna möjligheter, min egen verklighet.

Nils-Olof Jacobson

Onödig bok

Nybloms förlag har till svenska låtit översätta en engelsk trosbok med namnet "You cannot Die" av Ian Currie. Den heter på svenska *Du kan inte dö* och presenteras som "De otroliga upptäckterna från århundrade av forskning om döden". Det är ett ganska tjockt verk: 364 sidor. Boken är tyvärr inte särskilt vederhäftig. Berättigade kritiska synpunkter på skilda fenomen och personer saknas. Framställningen är också påfrestande tråkig på grund av frånvaron av intelligenta reflexioner.

SM

Det krävs styrka och mod för att följa vägen, särskilt när du måste gå den ensam. Du får inte bara slå följe med andra bara för att det är enklare och bekvämare. Utröna vad Min vilja är för dig och handla därefter, vart det än för dig.

Vänd uppmärksamheten mer och mer inåt, Låt ditt medvetande lyftas till det allra högsta, och se Min plan uppenbaras för dig, steg för steg.

Dessa steg kan följa på varandra mycket snabbt. Låt dem komma. När jag säger till dig att Min underbara plan kommer att uppenbaras steg för steg föreställer du dig att allt kommer att ske långsamt. Ingenting kommer nu att ske långsamt. Allting sker allt hastigare.

Det rör sig ändå om en gradvis utveckling ty allt kommer att äga rum just när rätta tiden är inne. Bara låt det hända, och försök inte hindra något från att hända bara för att det sker så hastigt att du blir skrämmd.

Jag låter allting ske på rätt tidpunkt. Du vet ju detta, så acceptera det då och följ med i händelsernas gång. Gör inte längre motstånd inom dig utan upplev fullständig frihet och glädje allteftersom planen framskrider. Det är i sanning en underbar plan och ni har alla del i den. Var och en av er har en uppgift däri. Det är därför det är så viktigt att var och en av er tar reda på vad er uppgift är och att ni gör det nu.

Gå inte och driv en enda dag till utan att ta reda på det.

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy Övers. Maria Adkinson. Ill. Charles Adkinson Reprinted by permission of the Findhorn Foundation

8411 Nu kommer 1985

Jaha, nu är det dags för dej, kära läsare, att förnya prenumerationen på Sökaren. Ett inbetalningskort finns med som bilaga till detta nummer. Det är väl bäst att du knallar iväg till posten omgående, så att du inte glömmer bort det? Eller fyller i och postar inbetalningskortet, om du har postgiro. Det kan väl inte finnas anledning att avstå från de informationer som Sökaren ger — såvida du inte har nått målet, förstås, inträtt i någon sanningens gemenskap och numer vet hur allting hänger ihop. I så fall har sökavvägen tagit slut och du har sjunkit ned i ro. Då behöver du inte Sökaren. Det är okej. Men om du fortfarande vill känna nya och friska andliga vindar blåsa, om du fortfarande är öppen för nytt ljus, om du ännu vill vara informerad om nya tankar i tiden, så är det väl en god idé att sätta 125 kronor — eller åtminstone 70 — på en prenumeration på Sökaren, en unik svensk tidskrift med redaktionsfönstret öppet för de nya vindarna. I denna tidskrift införs artiklar som knappast skulle kunna publiceras någon annanstans. Du anar inte vad som kommer att fylla våra spalter under nästa år — och det gör inte red. heller. Det kan vara tankar som ger ditt liv en extra kvalitet, eller rentav en ny riktning. Det vet du inte just nu. Men det kan hända. Så det där inbetalningskortet kan vara dina bäst placerade pengar någonsin. Faktiskt. Om du inte glömmer bort att gå till posten...

Så: ses vi igen nästa år?

SM

Nr 10, 1984

Åsa Freij:
HUC-konferens i Norge

SM:
Eva Moberg, publicist med hjärta och hjärna

"För en tid sedan gavs stor publicitet åt en ung man som brände ihjäl sej själv för att fästa uppmärksamheten på djurens lidanden i laboratorier. Man skrev om hans barndom och uppväxt för att finna 'en förklaring', intervjuade hans föräldrar o s v. Ingen tog upp till allvarlig granskning de förhållanden som han med sin död ville dra fram i ljuset." Ur Eva Mobergs kolumn i DN 6 mars 1978.

Bertil Falk:
Densvartasidan hos hinduismen

SM:
Harastrologin en kärna av sanning?

SM:
Pierre Teilhard de Chardins vision

K.E. Steffens:
Antroposofin — andevetenskap eller diktning?

Åsa Freij:
Auroville

"Framtidens enda hopp är en förändring av medvetandet och förändringen kommer. Men det kommer an på människorna att besluta om de vill samarbeta för denna förändring eller om den ska tvingas på dem genom katastrofala omständigheter."

Modern

SM:
Siddharta Gotama

John Tao Petersen o SM:
Buddhismen i Sverige

Chintamani Isberg:
PULLAN

SM:

Folkvett

SO Hansson och hans meningsfränder tror sig representera en kritisk attityd. Men det är med dem som med många andra "skeptiker" att kritiken vänds åt endast ena hållet. I förhållande till teorier och synsätt som de gillar är de okritiska. De företräder en okritisk skepsis, grundad på otillräcklig kännedom.

Katarina Ed:
Sakligt uppslagsverk

Nils-Olof Jacobson:
Ord och toner

Anders Fugelstad

Per Frisk:
Sökarguiden

Synpunkter på New Age

Sven Rosén:
Profeten

Eileen Caddys visdom

Bilden på första sidan har tagits av Rein Vålme.

SÖKAREN

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor.

Redaktör och ansvarig utgivare:
Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgratan 18,
652 20 Karlstad

Telefon: 054-11 16 89

Prenumerationspris:

Helår (10 nr) 110:- (1985: 125:-)

Halvår 60:- (1985: 70:-)

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Annonspriser: (moms tillkommer):

Helsida 1.000:-, halvsida 600:-,

småannonser 20:- per spalt-cm, men minst 60:-.

Värmlandstryck i Karlstad AB,
Karlstad 1984

ISSN 0038-0504